

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 88 korona. Félévre 44 korona.
Negyedévre 22 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő: Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő: EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 798.
Szerkesztőség 798. Kiadóhivatal 798.

A kiegyezés fináléja.

Írta: Balogh Pál.

Öszire állítólag meg kell lenni a magyar-osztrák kiegyezésnek. Így akarja a közös uralkodó s így szeretnék a kormányok. Egy év óta folyik mindkét részről ugyanaz a munka, amit más kabinetek tizenkét éven át sikertelen végeztek. Vajjon befejezéshez juttathatja-e Wekerle és Beck most azt, amiben annyi elődük elvérzett?

A tárgyalásokat szigorú titok pecsétje zárja el a nyilvánosság elől. A magyar miniszterek mélyen hallgatnak a tranzakció állásáról; az osztrák miniszterek csak annyit vallottak be a bécsi népparlament előtt, hogy a megegyezés „nem lehetetlen”, de egyáltalán nincs meg a teljes bizonyossághoz való hit és bizalom a felekben. Mindkét kormány tudja, hogy csak oly kiegyezést köthet, melyhez a két állam törvényhozása megadja a ratifikációt. Elődeik azért buktak meg, mert egyezményük hol a rajksztráiban, hol a magyar országgyűlésen zátonyra jutott s onnét nem volt többé kivontatható. Ez a veszedelem érheti az új egyezséget is; innen a vontatott tempó a tárgyalásban s a titkolódzás az eredmények felől.

E rejtelmes alkudozásból mindössze annyi tudódott ki addig, hogy a szakmányos kérdéseket a szakelődök immár dülöre juttatták s a kormányoknak valahogy sikerült azokban az ellentéteket össze-

egyeztetni. De hátra vannak még azok a problémák, melyek sem jogi, sem logi összefüggésben nincsenek az elintézt szakkérdésekkel, s csak politikai tekintetek kívánják, hogy a két kormány azok felől is megegyezzen. Félhivatalos forrás szerint ily fentartott ügyek közé tartozik: a *jegybank* s a *kvóta*.

Ha helytálló e hír, akkor az osztrák miniszterek, kik ma érkeztek Budapestre, két fontos aktusban fognak a magyar kormányval közreműködni: befejezik a munkát a vám- és kereskedelmi szerződés, s ennek csatolmányai dolgában, és megkezdik a tárgyalásokat a bankügy rendezése s a kvóta megállapítása felől. Súlyosító körülmény, hogy az osztrák kormány e két kérdés parallel megoldásához nemcsak ragaszkodni látszik, hanem *junktumot* is állított fel köztük, s a vám és kereskedelmi szerződés közt. Más szóval: ha a magyar kormány belemegy a tranzakcióba e két vágányon is, akkor létre jöhet a megegyezés az egész vonalon, — ha pedig nem megy bele vagy nem tudja kellő hathatósággal azt a magyar országgyűlésen képviselni, akkor egyáltalán nem lesz kiegyezés.

Nem ismerjük a magyar kormány szándékait s hajlandóságait. De a helyzet megítélésénél két dolgról bizonyosak vagyunk. Egyik az, hogy a bank-ügy s a kvóta-kérdés a magyar-osztrák gazdasági egyezmény komplexusához nem tartozik és jogi szükségességgel nem lehet megokolni, hogy azok és emez együtt

intéztessenek el. A másik, hogy amennyiben politikai szempontokból a magyar kormány a junktumot köztük el is fogadná, erre csak önmagát kötelezheti el: a magyar országgyűlésnek fenn marad a szabad keze, hogy a kvóta és a bank iránt a gazdasági szerződéstől függetlenül határozzon.

Az osztrák kormány törekvése elég átlátszó. Hozzájárult a gazdasági viszony rövid lejáratu szerződéses szabályozásához, de abba nem akar egyezni, hogy a bankügy önállóan rendezzék, s a magyar reláció függetlenítése az osztráktól majdani gazdasági külön válásunkat előmozdithassa. Még furfangosabb törekvése a kvótánál, hogy állandó kiszámítási kulcsot keres, melylyel a periodikus kvotatárgyalásokat fölöslegessé, a magyar hozzájárulást a közös költségekhez állandóvá tegye s Magyarországot az eddigi aránynál súlyosabbal megterhelje.

Nekünk a bank-kérdésnél elvi okokból kell elleneznünk, hogy az a gazdasági ügyekkel kapcsolatosan oldassék meg. Magyarországnak az 1867: XII. értelmében teljes joga van az önálló berendezkedésre vagy a szabad egyezkedésre ugy kereskedelmi viszonyaink, mint a bank-kérdés egész területén. Ha érdekeinknek megfelel a szerződési viszony Ausztriával, elfogadjuk azt, — ha nem érdekünk a közös bank, nem adjuk meg neki tovább a szabadalmat, — s ha nincs szükségünk egyikre sem, szakithatunk mindkettővel. Más jogi sze-

Az idegtől a nemzetig.

Írta: Fényes Samu.

(nyomás filoz.)

Rendesen a villámgyors gondolatról szokunk beszélni, azt a véleményünket árulván el ezzel, hogy a gondolat gyorsan halad, mint a villám.

Igen nagy tévedés, — a villám, azaz, hogy a villamosáram haladását és gyorsaságát is meg lehet mérni, a gondolatét is. De a villám gyorsasága körülbelül 16 milliószor nagyobb, mint a gondolaté. Az a *villámgyors* gondolat voltaképpen nagyon közepes gyorsaságú. Helmholtz számítása szerint másodpercenként 26—32 méter mindössze.

A gondolat gyorsaságát természetesen az idegszálakon mérik. Az idegszálak a szervezet mozgatói, ezek okozzák az izomzat mozgását és ezek vezetik el a mozgást egy helyről a másikra. Ha valamely izmot mozgató idegszálát elölnénk, az az izom soha többé mozgásba nem hozható. A magyar nép minden természettudományos ismeret nélkül is reájött erre az igazságra. Azért nevezi például a tüzes paripát, mely a legmozgékonyabb, ideges lónak. Ennek a népakán élő szónak egészen más értelme, mint az irodalomban használatos ideges szóé.

Már most a gondolat útja ez: Valamely külső (vagy belső) behatás hat az idegszálra, vagyis annak az érzékeny végét megmozgatja. Mert hő, fény, hang, villamosság, ütés, mind

nem egyéb, mint mozgás. Az ideg anyaga igen érzékeny, igen bomlékony, amint az egyik részecskéje a behatás alatt megmozdult, átadja a mellette fekvő részecskének a maga mozgását, így juttatja egy részecskéről a másikra át az agyig. Ez a mozgás, vagyis annak a közvetítése, ami 26—32 méternyi utat tesz meg másodpercenként.

Az idegszemcsék mozgása tehát lényegesen különböző a villamos erőtl, nemcsak mert sokkal, vagy 16 milliószor lassabb, hanem egyebekben is.

Hogy milyen természetű az az idegerő, mely a gondolatot, érzést közvetíti, azt nagyon tanulságosan mutatja egy érdekes kísérlet, amelyet angol tudósok csináltak először.

A kísérlethez bizonyos módon elkészített antimontörmelékét használnak, sötét színű, poros halmazatú és igen könnyen bomlékony, vagyis alakot, szerkezetet könnyen cserél. Ha ebből hosszú csikalakot öntünk s az egyik végét valami kemény tárggyal megütjük, bármily gyengén is, vagy meleget, vagy villamos áramot vezetünk át rajta, az egész láncz, vagy csik hirtelen, igen gyors mozgásba kerül, az előbb sötét színű vegyület szürke, a szemcsés halmazatú láncz jegezes és kevésbé bomlékony anyaggá változik át.

De azért nem ment át vegyi változáson, az anyag ugyanaz maradt, csak a szerkezete, vagyis a részecskék alakja és elhelyezkedése változott. Némely behatásra a kívül fekvő részecskék vegyileg is átváltoznak, vegyülnek a levegő valamely alkotórészével.

Különben nemcsak ez az antimon-vegyület, hanem sok más anyag is képes kétalakuságra. Előfordul alakatlan és jegezes, vagy kétféle jegezes alakban és valamely külső behatás folytán egyik alakját felcseréli a másikkal, ha vegyileg nem is változott meg. Hogy elképzelhessük a dolgot, gondoljunk el egy sor álló kártyát, ahogy a gyermekek a kártyavarákat szokták felállítani. Ha az elsőt megütjük kissé, az egész sor egymásra esik, tehát a sor alakja, szerkezete megváltozik, pedig az anyag maga változatlan maradt.

Ehhez az antimonkísérlethez hasonló az idegerő működése, — a külső behatásra az ideganyag részecskéi más szerkezetbe jutnak, másképp helyezkednek el. Az ideganyag azonban sokkal finomabb, érzékenyebb, bomlékonyabb mind az antimon törmelék. Ugy hogy az antimon részek a kijegezesedés után nehezebben esnek vissza a régi szemcsés alakba, az idegrészek ellenben rövid nyugalom után, amint tovaadták a mozgást, ismét régi szerkezetükbe helyezkednek vissza.

Igy magyarázható aztán, hogy állandó, folytonos idegműködés nincs, csak lüktető, mint a milyen a villamos áram, mely a csengettyűben például csak szakadozott hangokat idéz elő. Amint ugyanis az egyik idegrészecske átvette a mozgást, alakot, szerkezetet cserél, megmozgatja a másik idegrészt, maga visszaesik régi érzéketlenségébe, minek folytán visszaesik régi szerkezetébe. Pillanatnyi nyugalom után új hatást vehet föl, megint általában, újra átveszi s tovaszállítja a mozgást, újra

mélylyel van dolgunk az egyik, mással a másik ügyletben: amaz az osztrák kormány, emez magyar-osztrák bank-részvénytársaság. S amily lehetetlen, hogy egy bank a szabadság iránt csak úgy kezdjen velünk tárgyalni, ha előbb felmutatjuk neki Ausztriával való gazdasági szerződésünket, — époly lehetetlen az is, hogy Ausztria csak úgy lépjen velünk szerződésre, ha előbb a banktársulattal is megegyeztünk. Szabad elhatározásunkra Ausztria irányában a bank, s a bank irányában vagy ellenére Ausztria semmi ingerenciát ne gyakoroljon.

Ami a kvótát illeti, itt a kormányokat egymás befolyásolásától s a törvényhozás irányításától egyenesen a törvény tiltja el. A törvény határozott szóval a két állam parlamentjére bizza, hogy regnikolaris küldöttségek útján egymással érintkezzenek, s a kvótaarány felől iniciatív javaslat-tételben megegyezzenek. A kormányoknak a törvény nem adja meg a kezdeményezési jogot, csak arra utasítja őket, hogy a kvótabizottságoknak adatokkal szolgáljanak s munkásságukat szakmányos felvilágosításokkal előmozdítsák. Allandó kvóta-kulcsot a törvény betűje egyszersmindenkorra kizár, mert kifejezetten rendeli a periodikus tárgyalást és a teherbíró képesség megállapítását, mely az államok fejlődéséhez képest időnkint változhat. Arról tehát legalisan szó sem lehet, amiről az osztrákok álmodoznak, hogy a szerződési viszonyból esetleg rájuk háramló időleges terheket a kvóta-kulcs állandó megállapításával busásan megtérítetik s ezt a hasznót illetéktelen junktim kikötésével biztosítják maguknak.

A magyar országgyűlés nincs s nem lesz abban a helyzetben, hogy a magyar kormányt e tranzakciónál az általa vállalt kötelezettségek egész vonalán vakon fedezhesse. Minden kötés csak a kormányokat fogja kötni; amit a miniszterek így aláírnak, saját felelőségükre és kockázatukra teszik. A ratifikáció törvényho-

zásunk szabad mérlegelésének tárgya lesz, — oly kötések pedig, melyek érdekeinkkel, vagy törvényeinkkel nem férnek össze, ratifikálni semmi esetre sem fog.

Ezért méltán nézünk szkepticizmus-sal a most folytatott tárgyalási aktusok felé.

Budapest, július 25.

Ministeri vizsgálat Alsófehérmegyében. Gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter — mint már jelentettük — Alsófehér vármegye önkormányzatának hatáskörében követett közigazgatási eljárás, belső ügyvitel és pénzkezelés megvizsgálására *Rakovszky* Endre miniszteri tanácsost, a vármegyei ügyosztály vezetőjét küldte ki. *Rakovszky* miniszteri tanácsos, *Sorbán* miniszteri titkár és *Taschner* számtanácsos kíséretében a vármegye székhelyén, Nagyenyeden a vizsgálatot már meg is kezdte. A vizsgálat megindítása természetesen nagy megrökönyödést keltett a bünös kompániában. A Szász-Pongrácz társaság remélhetőleg elveszi üzlemeinek méltó jutalmát.

Isgalom egy pénzügyigazgató miatt. Félhivatalosan jelentik: Több lapnak az a híresztelése, hogy *Majos* Károlyt, aki a darabant-kormány alatt Szatmármegyében volt alkalmazva, Szatmár vármegye területére pénzügyigazgatóvá nevezték volna ki, valótlan. Ily képtelen kombináció soha szóba sem került. A tényállás az, hogy *Majos* a belügyminisztériumban anyakönyvi felügyelő volt, aki az anyakönyvvezető-felügyelői állások megszüntetésével ebben a minőségében fölöslegessé vált. Mivel korábban a pénzügyi szakban volt alkalmazva, legutóbbi tisztai állásának megfelelő minőségben a fővárosi adófelügyelő segédzetemélyzetének körében helyezték el.

A néppárt és a függetlenségi párt. Nagykanizsán, amelynek gróf *Zichy* Aladár miniszter a képviselője, e hó 22-én megalakult a kerületi függetlenségi párt. Az alakuló közgyűlésen résztvevett az országos függetlenségi és 48-as párt képviselőiben *Dobrovics* Milán képviselő is. A néppárt hivatalos lapja e miatt ma hevesen nekitámad a függetlenségi pártnak és már előre is figyelmezteti a függetlenségi pártot, hogy a néppárt is el fog látogatni az ő kerületeibe is.

igen sokszor tettük meg vele a kísérletet, ez a gyorsaság 20 méterre is emelkedik, azonfelül mindig csekélyebb behatás kell hozzá, hogy a változás beálljon. És ezt a sajátosságát az antimón-törmelék hosszabb idő után is megőrzi. Kísérletet tettem olyan törmelékkel, melylyel egy évvel előbb többször kísérleteztek s egy évig teljesen pihenni hagyták és ime, egy év után az alakváltozás gyorsabban történt meg, mint az utolsó kísérletnél egy évvel előbb. Az antimón-törmelék emlékezik.

Ugy kell elgondolni ezt a dolgot, hogy mikor a rögs anyagrészek kristályosodnak, másképp helyezkednek el. Azok a részek, melyek ezt az áthelyezkedést már megtették, később szaporábban végzik. Mint katonák, a kiket arra gyakorolnak, hogy alaktalan tömegből hirtelen megszokott sorba álljanak. Míg a regrutáknál eltart jó ideig, míg mindenik megtalálja a helyét, némelyik öt hatfelé is keresi, — sok gyakorlat után egyszerre rátalál.

És ez természetes is, mert az anyagrészt mozgásában a többi ágbogával, akadályozza. Nehezen megy tehát az áthelyezkedés. De ha egyszer megtették, úgy az egymást akadályozó ágak, bogak, szögletek besurlódnak — a mozgás legkisebb akadályu utjai képződnek. A későbbi mozgásnál aztán mindig kevesebb az akadály. A víz is, mely először csorog le a hegyoldalon, zegzugokban, akadozva keresi útját, — ha gyakran fut le ugyanazon az uton, egyenes, akadálytalan rést ver, — egész vízmosást, sokszor völgyet.

Ezt a tüneményt észlelhetjük az idegműködésnél is. Az ideganyag is könnyebben, gyors-

A kiegyezési tárgyalások.

— Az osztrák miniszterelnök Budapesten. —

Budapest, július 25.

Báró *Beck* osztrák miniszterelnök holnap reggel érkezik Budapestre, a hova *Koritsvsky* pénzügyminiszter és *Sieghardt* osztályfőnök már ma este megérkeztek, hogy a magyar kormányval megállapodásra jusson azokban a kérdésekben, amelyek a legutóbbi bécsi kiegyezési tárgyalások alkalmával függőben maradtak. Hír szerint a két miniszterelnöknek ez a tárgyalása csak egy napra van tervezve, így tehát aligha fogja a teljes és végleges kiegyezését eredményezni. A két hét előtt Bécsben folytatott alkudozások ugyanis azokat a kérdéseket hagyták függőben, amelyekben az ellentét azért élesedett ki olyan nagyon, mert éppen ezeknek kedvező megoldása Magyarországra nézve elsőrendű fontosságu. Ezeket a kérdéseket tehát holnap aligha fogják megoldani, bárha ma félhivatalos kommuniké számol is be arról, hogy a legutóbbi bécsi tárgyalások óta a magyar és az osztrák kiegyezési szakbizottságok szakadatlanul foglalkoztak a kiegyezési mű részletmunkálatával. A függőben maradt és megoldásra váró kérdések ugyanis a következők:

A klauzula eszméje.

A blockmegváltás terminusa.

A brüsszeli egyezmény kérdése.

A bankkérdés és a készfizetés ügye.

A vasúti csatlakozások ügye.

A kvótakérdés.

Az állategészségügyi megállapodás egy pontja.

Az első helyen említett klauzula tudvalevőleg az 1917-ig kötendő vám- és kereskedelmi szerződésnek az utolsó pontja lenne, amely az 1917 utáni időkre vonatkozólag rendelkezik, illetőleg irányt szab a később kötendő szerződéseknek. A klauzulát az osztrák kormány pártolja, a magyar kormányval ezzel szemben az az álláspontja, hogy a klauzula kimaradjon, s ehelyett viszont arra kell törekedni, hogy Ausztria és Magyarország lejárati terminusai úgy egymással, mint a külfölddel

sabban, kisebb behatásra alakul át, ha ismételve elszenvedte ugyanazt a behatást.

Ez kulcsa számos lelki tüneménynek.

Ha én látok egy házat, körülnézem, órák-hosszat gondolkozhatom rajta, se fogom tudni, mennyi téglá, fa kell hozzá. Az építőmester csak reánéz s azonnal kész a hozzávető kalkulusa. Mert az én elmém azzal a dologgal nem szokott foglalkozni, — az erre való gondolat tehát először bontogatja idegzetemet — de az építőmester idegzetén folyton hasonló gondolatok járnak, az ő idegeinek a részecskéi már olyanok, mint a jól kiképzett katonák, rögtön a kellő, megszokott rendben csoportosulnak s rövid idő alatt megtermik a gondolatok rendjét.

Ha egy magyar dalnak első akkordját halljuk, rögtön megjelenik a magyar ember lelkében, mint varázsütésre az egész melódia, mert ez már járt uton halad, idegszála minden részecskéje ismerős vele, ennek a kommandója alatt szokott új alakot cserélni. Idegen emberre azonban nem teszi ezt a hatást, valamint hogy idegen dallam belém is nehezen furakodik, sokszor kell hallanom, míg ugyanígy befészkelődik.

Meghalljuk például ezt a szót: *anya*. Ez a legelső fogalom, melyet a gyermek megtanul, a legelőször hatolt át tehát az idegvezetéken, legelőször rajzolódott le a képe agyunkra. Amint a hang megüti a fülünket, szemünk előtt áll anyánk képe, látjuk a kőtenyét, amelyhez törleszkedtünk, érezzük a fejünkön keze meleg simogatását, látjuk ránk világitani szemét, eszünkbe hozza a szülői házat, a gyerekmeséket, miket ajka mormolt, öröm és bánat, mult,

érzékletlenné válna, visszaesik régi alakjába, működése tehát szakadozott. Ha például beleszurunk egy idegbe, megrándul az izom, de ha a tü változatlanul benne marad, a rándulás nem ismétlődik. Új behatásnál ismét új lüktetés.

Az az erő tehát, mely a gondolatot szüli agyvelőnkben, mely a képzelet ragyogó képeit festi, mely a honfibanat, a szerelem gyönyör-érzetét fakasztja kebelünkben, mely teremtésre ihleti a művészt, mely behatoltatja a tudós kutató esztét a rejtett dolgok csodás mélységeibe, nem egyéb mint anyagmozgás, nem másféle mint az, melyet a porszem elszenvedt, melyet a szél a szemembe fujt. Hölgyeim, az önök szemének bűbajos fénye, a költő merész-röptű ódája és a pislá mécses szorongó fénye, azon egy jelenségnek a megnyilvánulása: anyagrészek mozgásának a következménye.

A tudomány belekapcsolja a természet egyetemes rendjébe az embert is; ugyanaz a szénrészecske ég a fagygyertyában és a villamos ivlámpában, mint a mi agyvelőnkben. Ott fényugár, itt eszme, a mocsár fenékén meg dögletes gáz.

És ennek az elgondolása nem törpíti az embert, hanem növeli . . .

De ez az antimón kísérlet még egyebekre is megtanít.

Mikor először csinálják a kísérletet és az alaktalan részek kristályosakká válnak, — ez a hatás másodpercenként 12 méter utat fut be. Ha azonban kétszer-háromszor teszik meg ugyanazzal ezt a kísérletet, az erőhatás másodpercenként 15—16 méterre emelkedik, sőt ha

szembe
vagy
klauzula
kiegyez
állapod
miniszte
essene
jegyba

A

rendkí

megol

keresik

mondj

kiegyez

ható.

a mag

lemon

és így

szerű

közvet

Ausztr

akar.

A

magya

magya

amely

az áll

lasi el

Igaz e

az ös

eljárás

ban a

erről

a jöv

molás

a ma

sáról

surtax

valób

A

a bar

utóbb

magy

lások

zétett

sekre

vám-

jelen,

mind

látha

szó l

idege

agyv

mate

merj

derre

elbor

lis e

is ku

állan

egyf

olva

hatás

zeter

ugya

fogé

disz

tagj

allt

csol

nem

kony

s ve

hága

foga

ként

neve

szet

ked

szemben 1917-ben mind összeessenek. Itt tehát vagy arról van szó, hogy elfogadjuk egy klauzulát, amely nem egyéb a *hosszu lejáratu kiegyezés* legújabb formájánál, vagy pedig megállapodunk abban, hogy az összes lejáratú terminusok, tehát a *bankszabadság* is, 1917-re essenek és így lemondunk az *önálló magyar jegybanknak 1910-ben való föllállításáról*.

A *vasuti csatlakozások* kérdése, amelynek rendkívüli fontosságáról már annyit irtunk, szintén megoldatlan még. Az osztrákok itt azt a kibuvót keresik, hogy a kérdést olyan természetűnek mondják, amely meg nem egyezés esetében a *kiegyezés komplexumból egyszerűen kihátható*. Ez pedig más szóval annyit jelent, hogy a magyar kormány — még egyszerűbben — lemond az *annabergi csatlakozás* kiépítéséről és így nem kívánja a kiegyezésben szerződészerűen biztosítani a Németországgal való közvetlen vasuti csatlakozást, amely nélkül Ausztria akkor fojt meg bennünket, amikor akar.

A *czukor-surtax* ügye szintén elsőrendűen magyar kérdés, mert arról van szó, hogy a magyar kormány lemondjon arról a surtax-ról, amelyet a brüsszeli czukorkonvenczió biztosít az államkincstárnak és amelyet eddig az átutalási eljárás alapján kellett volna megkapnia. Igaz ugyan, hogy az osztrák állampénztár ezt az összeget sohasem fizette ki, s az átutalási eljárás csak papirosan van meg, most azonban azt kívánja az osztrák kormány, hogy erről a jogos követelésünkről mondjunk le és a jövőben egyáltalán ne is legyen ilyen elszámolás. Eltekintve az államkincstár veszteségét, a magyar czukoriparnak mérhetetlen károsításáról van itt szó, mert a hatkoronás czukor-surtax hatalmas védelmet nyújtana neki, — ha valóban lefizetnék az osztrák gyárosok.

A legfontosabb azonban mindezek között a *bank és a kvóta* kérdése. Közvetlenül a legutóbbi bécsi tárgyalások után ismertettük egy *magyar államférfi*nek, aki a kiegyezési tárgyalásokban résztvett, a bécsi *N. W. T.*-ban közzétett nyilatkozatát, amelyben ezeket a kérdésekre vonatkozólag ezeket mondta:

— A *bank és a kvóta* kérdésével az új vám- és kereskedelmi szerződés egyáltalában

nem foglalkozik. Ezek az ügyek egészen önállóan kezeltetnek, azonban *föltétlenül a kiegyezéssel egyidejűleg fognak megoldásra kerülni*. A kiegyezés és a bank- és kvótakérdés között tehát *junktum lett felállítva, amelyet mindkét oldalról elfogadtak*.

Ezt az állítólagos nyilatkozatot soha meg nem cáfolták, csak ma állítják úgy be a kormány környezetéből ezt a kérdést, mintha báró Beck holnapi tárgyalásának volna az a célja, hogy ezt a junktumot elfogadtassa, mint ahogy csak ma jutnak arra az eszmére, hogy az osztrák miniszterelnöknek az a reichsrathbeli fenyegetése, hogy a kiegyezés meghiusulása esetében a viszonyosságot sem tartja fenn, szintén a junktum elfogadásának kioroszakolására vonatkozik.

Olyan burkolt cáfolat-félének látszik ez a két okoskodás. A holnapi tárgyalások eredményéből majd kitudjuk, hogy elfogadja-e *Wekerle* ezt a junktumot vagy sem.

Mert a holnapi tárgyalásoknak, amelyen magyar részről *Wekerle* Sándor miniszterelnökön kívül még *Popovics* és *Szterényi* államtitkárok is részt vesznek, a *bank- és a kvóta-kérdés* lesz a főtárgya. Az egyedül helyes magyar álláspont csak az lehet, hogy ezek a kérdések *egyáltalán nem tartoznak a kiegyezéshez és azzal semmitjele összeköttetésbe sem hozhatók*, míg az osztrák kormány ragaszkodik az *egyidejű megoldáshoz*, amint azt a *N. W. T.* nyilatkozó magyar államférfia is mondta.

És most már ugylátszik, hogy ennek az ismeretlen államférfiúnak igaza is van és a *junktum* meg lesz, csak más nevet kap. Azt mondják nevezetesen, hogy a magyar kormány csak megakarja könnyíteni a kiegyezés megkötését, amikor a bank és a kvóta ügyét *pillanatnyira* kikapcsolni törekszik. Ezek nélkül a kiegyezés ugyanis öszre a parlamentek elé kerülhet és a törvényhozás el is intézheti. Akkor azután egyszerre *égető aktualitást* kap ez a két kérdés, a melyeket *nyomban* el is kell intézni. A junktumot tehát a magyar kormány olyan formában fogadja el már most, hogy ne *egyidejűleg*, hanem *egymás-*

jelen, jövő — ez az egy szó élénk varázsolja mind, elménkre vetít egy egész kis világot, láthatóvá tesz száz elborított képet. Mert ez a szó hangja ezerszer meg ezerszer haladt végig idegeinken, ezerszer meg ezerszer festett képet agyvelőnkre.

De nézzük csak ugyanezt a hatást teszi-e a mater szó, mely ugyanazt jelenti és szintén ismerjük évek óta? Ez nem talál ilyen mély mederre, és nem kelti életre az eltemetett, vagy elborított alvó képek ezreit, ez a behatás gyöngye kis erecske, mely tévován apró akadályok miatt is kuszán kóborogva keresi útját, amelynek még állandóbb medret nem ázott.

Ez a magyarázata annak, hogy együtt, egyforma viszonyok közt élő emberek nemzetté olvadnak; egy nemzet tagjainál ugyanazok a hatások számtalanszor hatoltak már át az idegzetben, ugyanama eszmékkel való foglalkozás ugyanazon behatások közvetítésére tette őket fogékonyabbakká. Az agy és idegrendszer eme diszpozíciója örökletessé válik, egy nemzet tagjai együtt ugyanama intézmények uralma alatt élő emberek többé-kevésbbé vérségi kapcsolatban állván, minden gondolkodó agyvelő nemzeti örökséggé válik. Az idegszálnak az a fogékonyága, hogy némely behatásokat könnyebben, akadálytalanabban, világosabban közvetít s vezet el az agyhoz, az agynak az a saját-sága, hogy bizonyos képeket könnyebben befogad, reprodukál, az öröklés nyomán lassanként az egész nemzet sajátosságává válik.

Ez a magyarázata s megokolása az ugynevezett nemzeti sajátosságoknak és ez a természetes akadálya annak, hogy bármennyire emelkedik is a kultúra s lesz közös emberi tulaj-

donná, a nyelv, égalj, viszonyok, intézmények, felület okozta külön sajátosságok az egymással élő embercsoportok közt mindig fennmaradnak. Vagyis a nemzeti sajátosságok egészen soha elmosódni nem fognak.

Ez a tünemény magyarázza meg, hogy miért olyan nehéz — felejtani.

Az örökletessé vált idegfogékonyosság a művelődés feltétele, amennyiben a mi agyvelőnk s idegzetünk is fogékonyvá teszi elődeink eszméi irányában. Ez ideig-óráig el lehet borítva, fődve, de ugyanama behatás megismétlése újra felélesztheti. Amit egyszer már tudnak az elődök, azt egészen elfelejtani az utódoknak is igen-igen nehéz.

Ez azonban akadálya is a művelődésnek, mert örökletessé teszi az őseink tévelygéseiről fogékonyágunkat. Az emlékezés nemcsak a kulturmomentumokat, hanem annak akadályait is életben tartja. Emlékezés tehát nem szükségesebb és hasznosabb a művelődésre, mint a feledés.

Az emberi tudomány lassu munka. Milliő egyes vonalkából alakul az egész kép, — nemzedék jön nemzedékre, valamennyi új vonalakat rajzol hozzá. S egyszerre nyilvánvalóvá lesz, hogy hamis volt a végzett munka egy része s így torzkép, amit feltűntet. Le kell törölni, amit dolgoztak s egy vagy több nemzedék munkája kell ahhoz, hogy tanuljunk elfeledni, amit rosszul tanultunk.

A tapasztalás és feledés így dolgoznak karöltve az emberi művön. És ha nehéz a tanulás, még nehezebb a — feledés.

után legyenek a kiegyezés, a bank és a kvóta elintézendők.

A bécsi *Zeit*, amely tudvalevőleg szoros összeköttetésben áll a magyar kormányval, a bank és a kvóta-kérdésének megoldásáról a következőket írja:

A bank kérdésben az osztrák kormány már kijelentette, hogy *nincs semmi kifogása az önálló magyar jegybank létesítése ellen*. Ha azonban a magyar kormány súlyt helyez a közös bank megmaradására 1917-ig és a *valuta-rendezésre*, amelynek fontosságát *Wekerle* kormányprogramjában is hangsúlyozta, akkor utat és módot kell találnia arra, hogy ezt a kérdést Ausztriával egyetértésben oldja meg. A döntés elhalasztása már azért is czélszerű, mert egyrészt a magyar többség a bankkérdéssel forma szerint még nem foglalkozott és nem is határozott, másrészt pedig a bank sem terjesztette elő föltételeit.

A kvóta-kérdésben is kívánatos a halasztás, mert a magyar kormány mint átmeneti kormány a kvótaarányon nem változtathat és magasabb kvótát semmi körülmények között sem javasolhat. Másképen alakul a dolog, ha a kvótaküldöttségek összetűlnek és új aránykulcsot állapítanak meg. A kvóta megváltoztatása ugy érhető el, ha *Magyarország jogot kap, hogy katonaságát önmaga élelmezze, ruházza, fegyverezze és fizesse és ha egyidejűleg a vezényszó ügye és más katonai kérdések is rendeztetnek*. Új formája volna ez a báró *Bánffy Dezső* által kezdeményezett *természetbeni kvótának*, valamint a viszony javulására vezetne, ha az egyik közös minisztériumot *Budapestre helyeznék át*. Ezt a problémát azonban a kormányok egyedül el nem dönthetik, tehát lojális tárgyalások és a kvótaküldöttségeknek beható tanácskozása szükséges hozzá.

Ez a két kérdés lesz tehát a holnapi tárgyalások legfontosabb tárgya. — Ha sikerül ezeket most kikapcsolni Ausztria érdekeinek sérelme nélkül, akkor jogos a föltevés, hogy a többi kiegyezési kérdésekben létrejön a megegyezés és a kiegyezési törvényjavaslatok öszszel a törvényhozások elé kerülhetnek. Ha azonban az osztrák kormány a rögtöni megoldáshoz ragaszkodik, akkor a *megegyezés ki van zárva* és még sokat fognak a miniszterek ide-odautazni.

Az osztrák lapnak ez a *Budapestről* sugalmazott közleménye tehát úgy tünteti föl a dolgot, hogy minden más kérdésben, tehát a főntebb fölsorolt vitás részletekben is, a megegyezés lehetősége megvan. És mi úgy látjuk, hogy ez a megegyezés úgy fog létrejönni, hogy a többi kérdésekben a magyar kormány engedni fog, csakhogy az osztrákok a junktumot abban a formában fogadják el, ahogy azt ő javasolja.

A pénzügyminiszeri palotában különben ma délben tizenkét óraker a kiegyezésre vonatkozólag hosszabb tanácskozás volt, amelyen résztvettek dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Popovics* Sándor pénzügyi és *Szterényi* József kereskedelmiügyi államtitkárok. A tanácskozáson valószínűleg az állampénzügyi kiegyezés egy és más részletét beszéltek meg, de mindenesetre szóba kerültek ezuttal azok a pontok is, amelyek még mindig akadályként állanak a kiegyező felek között. A tanácskozásba belevonták *Szterényi* József kereskedelmiügyi államtitkár, kivel a vasuti és hajózási ügy egyes részleteit beszéltek meg.

Báró *Beck* osztrák miniszterelnök holnap reggel érkezik Budapestre, míg lovag *Korotovszky* pénzügyminiszter és dr. *Sieghardt* osztályfőnök már ma este megérkeztek. A kormány környezetéből eredő hírek szerint valószínűnek tartják, hogy a holnapi tárgyalásokon egyetértőleg véglegesen megállapítják a *vám- és kereskedelmi szerződés szövegét*, de két-séges, hogy vajjon a kiegyezési mű többi részleteiben is egyöntetű megegyezés jöhet-e létre. Ha pedig a napokban

a tárgyaló felek között nem jön létre kölcsönös megállapodás, a tanácskozás folytatását szeptember első feléig el fogják napolni, mert a szakbizottságok tagjai s a két állam miniszterelnöke a napokban megkezdik nyári szabadságukat. Az osztrák miniszterek hír szerint csak egy napot töltenek most Budapesten. A *Neue Freie Presse* mai estilapjában a következőket írja Beck miniszterelnök és Koritovszky pénzügyminiszter budapesti utazásáról: Aligha lesz ez az utolsó utazása, melyet a miniszterek a kiegyezés ügyében tesznek. A haladás a tárgyalások menetében ugyan igen nagy és a legtöbb politikai természetű és állampénzügyi tartalmu kérdés csaknem teljesen megvan oldva, de az osztrák kormány kijelentette a képviselőházban, hogy mindazonáltal vannak még fontos kérdések, melyekre nézve nem sikerült megegyezésre jutni. Általánosan tudják, hogy ezekhez nem tartozik a surtaxe kérdése, mely rendezve van, ellenben a szellemi tulajdonjog, az állategészségügyi forgalom, a két állam alattvalóinak a kölcsönös kereskedelemben az egyenes megadóztatásnál adandó kedvezmények nyilván nincsenek rendezve. Más szavakkal a monarchia pénzügyeire vonatkozó kiegyezés még nincs megállapítva és ez, az alatt a pár nap alatt, melyet Beck és Koritowsky Budapesten eltölteni akarnak, aligha is fog sikerülni. Minthogy valószínűleg még a kvótakérdést is rendezni kell, az egész kiegyezésre vonatkozó végleges megegyezés is őszre marad.

Félhivatalosan jelentik még, hogy e hó 15-ike óta a két kormány szakelődői ugy Budapesten, mint Bécsben szakadatlanul foglalkoztak a kiegyezést mű részletmunkálataival. E munkálatok valószínűleg kiváltképpen a fogyasztási adók, az állategészségügyi és a vasuti s hajózási ügy részletkérdéseire terjednek ki. Miután tegnap dr. Seidler udvari tanácsos visszatért Bécsbe, ma az osztrák vasutügyi minisztérium kiküldöttei, névszerint dr. Weeber Ágost osztályfőnök, lovag Kosinszki Szaniszló miniszteri tanácsos és dr. Rodler Walter miniszteri titkár érkeztek ide, akik még a délelőtt folyamán összeültek magyar szaktársaikkal, délután öt órakor pedig küldetésüket befejezve, visszatértek Bécsbe.

Bécsből táviratozzák nekünk, hogy a N. W. T. a két miniszterelnök újabb konferenciája alkalmából beavatott helyről a tárgyalások várható eredményéről a következő felvilágosítást kapta:

A kérdéses forrás szerint nem kell attól tartani, hogy akár a surtaxe, akár a vasuti tarifák, a fogyasztási adók vagy az államadósság kérdései miatt hajótörést fog szenvedni a kiegyezés, mert ezek a kérdések részben már el vannak intézve, részben pedig oly közeledés van ezekre nézve, amely remélhetővé teszi a megegyezést. Másrészt e kérdések nem is olyan természetűek, hogy abszolút döntő befolyással lehetnének a kiegyezés sorsára. A vitás pont, amelyről most szó van, az állampénzügyi kérdések, amik eddig még minden kiegyezésnél a legnagyobb akadályokkal találkoztak. Az állampénzügyi kérdések egész komplexumánál az ellentétek kiegyenlítése már azért is nehéz, mert itt a politikai szempont erősen bejátszik. Ebben a pillanatban, amikor a két miniszterelnök a kiegyezés ügyének megoldására készül ismét, meg kell állapítani, hogy az állampénzügyi kérdésekben fennálló ellentétek miatt a kiegyezés meghiusulása nem látszik teljesen kizártnak. Minthogy azonban mind a két miniszterelnök becsületesen és őszintén akarja a kiegyezést, jogos a remény, hogy a tárgyalások kedvező eredménnyel fognak járni.

Egy szájhős leleplezése.

— A horvát lázadás. —

Budapest, július 25.

A horvát politika legújabb fordulatának középpontjában Supilo Ferencz állott. Supilóról már eddig is elmondottak egyet-mást a magyar lapok. De hogy kicsoda tulajdonképpen az az ember, aki a magyar parlament elé — hacsak rövid időre is — áthághatatlanak látszó akadályt tudott gördíteni, azt igazában csak a horvátok tudják. Egyik-másik szókimondó újság el is mondja, hogy kicsoda tulajdonképpen az a Supilo.

Supilo, a félművelt.

Egy eszéki újság vállalkozott Supilo leleplezésére. Elmondja legutolsó számában, hogy cseperedett föl Supilo a parasztfiu, a félművelt Supilóvá. Jóformán még helyesen se tudott írni, hanem ügyességgel, ravaszsággal vezérszerepre vergődött. Aztán így folytatja a lap:

Supilo konspirációja átsapott Olaszországba és bármit beszéljenek is Zágrábban az u. n. „Chavrak-körlevél” valótlanágairól, Dalmáciában megvannak arról győződve, hogy meg volt a terv arra, hogy Olaszországban szerzett fegyverekkel Boszniában kis pucset rendezzenek. Metkovicban ennek nyomára is jutottak és a vádlottakat elítélték.

Supilo így a monarchia olaszországi ellenségeivel állandó összeköttetésben állott. Dalmáciában sem az öreg Cingria, sem Trumbics vagy Smodlaka nem vette komolyan a fiumei rezolúciót. Ugy horvát, mint magyar részen csak azért dobálódtak az ígérekkel és kölcsönös biztosításokkal, hogy Bécsét megijesszék és rábírák, hogy ugy Budapesten, mint Zágrábban változtassa meg a kormányzati rendszert. Supilo ismételtén utazott Olaszországba, több magyar politikust kísért el oda, mindenféle összejöveteleken vett részt, melyek Milanóban, Firenzében, Nápolyban és Esztében tartottak. Miután az osztrákellenes összeesküvő szereplése Magyarországon nem fizette ki magát, Supilo ismét a „Novi List”-ben starcsevicsista lett.

Egy földije, ki nemrég Fiumében tartózkodott, állítja, hogy Supilótól ezt a fenyegetőzést hallotta:

— Most fogják csak megismerni Supilót a magyarok!

A fenyegetést nem kell komolyan venni. Lehet ugyan, hogy nincs messze az az idő, mikor Supilonak épp oly kevéssé szabad majd Magyarországra jönnie, ahogy nincs benne bátorság, hogy osztrák, vagy dalmát területre lépjen. Senki sem boldogabb Supilonál, hogy nem Varesanin tábornagynagy kapta meg a zágrábi parancsnokló tábornokságot.

Meglehetnek győződve arról, hogy Supilo nem sokára vissza fog süllyedni semmi voltába. Elérkezik majd az idő, mikor Horvátország és Szerbia csodálkozni fognak azon, hogyan tehette őket lövő ennyire egy parasztbölcsességgel gondolkozó, félművelt ember.

Legnagyobb szegényére válik majd a politikai és parlamenti történetnek a visszaemlékezés, hogy Supilo, az osztrák állampolgár, szerb választóktól nyerte mandátumát Glinában s hogy a horvátok emelték őt fővezérré és „főbányjukká” őt, ki egyebet se tett, mint azt, hogy tanulmányozta Casanova és Cagliostro emlékiratait és azokat Magyarországon és Horvátországban modern szellemben alkalmazta.

Supilo, a bolond.

De nemcsak az elfogulatlanok nyilatkoznak ilyen keményen Supilóról. Fegyverbarátai is szemébe vágják az igazságot.

Supilo az elmúlt vasárnapon egy népgyűlésen azt mondotta, hogy a horvátok őszre megvehemensebben jöjtyáják majd az obstrukciótól. Erre Tuskán Gergely, a horvát koalíció elnöke, így válaszolt:

— Supilo ismét bolondokat beszélt. Csak nem leszünk örültek most a király ellen obstrukálni. Wekerle becsapott minket, most magunk égesztük fel a Bécsbe vezető hidat? A magyarok ellen az ördöggel is szövetezünk.

Tuskán felfogását az összes rezolúcionista képviselők helyeslik. Az a nézetük, hogy a ma-

gyarok helyzetét Horvátországban meg kell nehezíteni, lehetetlenné tenni Rakodczay bán kormányzását és meg kell obstrukálni a Wekerle-kormányzatnak ama javaslatait, amelyek a magyar koalíciónak kedvesek, de a császár adójához és katonához nyulni nem szabad — amint azt Supilo tervezte.

Bécs ellen.

Klofac osztrák képviselő, a cseh radikális párt vezére az „Agr. Ztg.” bécsi levelezőjével beszélgetést folytatott a horvát kérdésről. Klofac többek között ezt mondotta:

— A horvátokat megint ígérekkel kecsegtetik Bécsben, amiket épp ugy nem fognak — vagy nem tudnak majd — beváltani, mint azelőtt is mindig. Jelszavunk tehát az legyen: Óvatos-ság! Óvatosabbnak kell lennünk, mint ezelőtt: Nemcsak Budapestet, hanem Bécsset szemben is óvatosabbnak kell lennünk, nemcsak Budapestet, hanem Bécs ellen is küzdenünk kell a szláv-ságért. Bécs megint ígéreteket tesz.

„Horvátországnak Bécsből nincs mit remélnie, nincs mit várnia. Attól tartok, hogy a dél-szlávokat a katonai kérdésben fölládozzák a magyaroknak. A korona föl fogja áldozni a katonai kérdésnek, amelyre a legnagyobb súlyt veti, a jogos szláv érdeket, és paktálni fog Magyarországgal. Nem kételkedem benne, hogy a korona cserben hagyja a horvátokat. A magyarok teljesíteni fogják a korona kívánságait a katonai kérdések terén és ennek fejében a korona oda fog adni a magyaroknak mindent és ráadásul még a horvátokat.”

A nemzetiségiek és a horvátok.

A nemzetiségiek hivatalos lapja, a „Lupta” legutóbbi számában feltűnő helyen kommünikét közöl, mely szerint minden alapot nélkülöz a magyar lapoknak ama hire, mintha a nemzetiségi képviselők és a horvát képviselők Bécsben megegyeztek volna arra nézve, hogy az őszre együtt fognak megobstrukálni minden kormányjavaslatot a magyar parlamentben. Az eszme azonban — teszi hozzá a „Lupta” — nem is rossz és ajánljuk azt az illetékes tényezők figyelmébe. Mert az egészséges dolog volna, ha a nemzetiségiek a horvátokkal megobstrukálnának minden javaslatot és a költségvetést is abból a célból, hogy a kormányt így rákényszerítsék az általános választói jogról szóló javaslat előterjesztésére. Az ilyen obstrukció találkozónak az egész világ szimpátiájával és biztos sikerrel végződnek. Az általános szavazati jog alapján választott magyar parlament bizonyára nem kobozná el a horvátok nemzeti jogait.

Vlad Aurél képviselő pedig a „Lupta” mai számában vezércikkben foglalkozik a nemzetiségi párt helyzetével és azt mondja, hogy a nemzetiségi pártnak a parlamentben most csak egy feladata lehet és ez az, hogy minden eszközzel arra kényszerítse a kormányt, hogy az általános választói jogot megvalósítsa. E végből a pártnak a kormány minden más javaslata elé akadályokat kell gördíteni. Ha ebben a küzdelemben a párt a Házban más elemeket is talál maga mellett, ugy ezekkel együtt kell a harcot megküzdeni, ha pedig nem, ugy egyedül is harcba kell szállania a választói jog érdekében.

Csendélet a koalícióban.

A radikális szerbek pártja Okucaneban gyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy visszautasítják Badaj volt igazságügyi osztályfőnök-képviselő-jelölését, akit a horvát-szerb koalíció ajánlott.

A határozatról a párt emberei a koalíciót értesítették. A visszautasítás oka az, hogy Badaj egész életében hevesen gyűlölte a szerbeket.

A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága ma délelőtt ülést tartott, melyen előterjesztették a képviselői beszámolókról, valamint a választók és az ország lakosságának hangulatáról szóló jelentéseket. Az értekezlet tagjai azután a politikai helyzetről tanácskoztak.

A koalíciós pártok által kiküldött bizottság, mely a választásokat fogja vezetni, augusztus 2-án tartja ülését.

A *Hrvatska* mai száma vezető helyen a nemzethez szóló proklamációt közöl, amely az összes községeket, testületeket stb. felszólítja, hogy *petíciót intézzenek ő felségéhez, arra kérve őt, ne szentesítse a vasuti alkalmazottak szolgálati pragmatikájára vonatkozó törvényjavaslatot.*

A koalíció a *Novosti* szerkesztőségének a következő magyarázatot küldötte: E proklamáció, amelyet senki sem irt alá, általános csodálkozást keltett nemcsak a szerb-horvát koalícióhoz tartozó képviselők, hanem a horvát jogpárti képviselők között is, amennyiben e publikációról senki sem tudott. A jogpárti képviselők lapjuk ezen eljárását tárgyalás alá vették és erőlesen fognak interveniálni, hogy ily esetek ne ismétlődjenek, és pedig annál is inkább, mert a *Hrvatska* eddig ismételtén között ilyfajta enunziációkat, amelyeket a horvát jogpárti képviselők semmiképp sem helyeselhetnek, még kevésbé a koalícióhoz tartozó képviselők és amely enunziációk mindazonáltal egyes külföldi lapokban úgy tüntettek fel, mintha a koalíció nézetét fejezték volna ki.

Budapest, július 25.

Főispánváltás. A fogarasi főispánság rég vitatott dolga, mint értesülünk, most dülöre jut. A belügyminiszter elfogadta *Bauszern* Guido főispán lemondását és fölmentése már legközelebb meg fog történni.

A kereskedelmi miniszterumból. *Szerényi* József államtitkárnál a nyári szünet alatt a kihallgatások szünetelnek. A kereskedelmi miniszteriumnak annyi ügye vár elintézésre, a szaktanácskozások annyi időt vesznek igénybe, hogy az államtitkár őszig senkit se fogadhat.

Képviselőből közjegyző. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy az igazságügyminiszter dr. *Barta* Ferencz budapesti ügyvéd, országgyűlési képviselőt Turócszentmártonba királyi közjegyzővé nevezte ki. *Barta* ezidőig a belényesi kerületet képviseli a Házban s kinevezése folytán le fog mondani mandátumáról. A belényesi kerületben még a parlament nyári szünete alatt megtartják a képviselőválasztást.

A fiumei kormányzó lemondása. Egy Fiumében megjelenő lap biztos forrásból szerzett értesülés alapján közli, hogy gróf *Nákó* Sándor kormányzó még e hó 20-án beadta lemondását. Megerősíteni látszik ezt az a körülmény — mondja továbbá a nevezett lap — hogy gróf *Wickenburg* István, aki a kormányzó-helyettesi teendőkkel volt megbízva, szintén elutazott Fiuméből és az Ischlben időző *Nákó* kormányzónál tartózkodik. A szóbanforgó lap már meg is nevezi a kormányzó utódját gróf *Dessewffy* Emil személyében, ki gróf *Bathányi* Lajos volt fiumei kormányzó veje, és hozzáfűzi, hogy a kormányzó-helyettesi állást újból dr. *Gál* Tibor foglalná el, ki már több mint egy éve távol van Fiuméből.

A Magyar Tvirati Irodát illetékes helyről felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy a fiumei lap jelentése *semmi alappal nem bír* és az egész közlemény nem egyéb légből kapott koholmányból.

Az osztrák helyzet. A *Kurier Lwowski* közli bécsi távirat alapján, hogy gróf *Dzieuysycki* lengyel miniszter legközelebb le fog mondani. A lengyel klub és annak különösen a konzervatív szárnya nincs megelégedve a miniszterrel, mert nem tájékoztatja a klubot a kormány terveiről és nincs befolyása a kabinetben. Utódjául *Bobrzynski* képviselőt emlegetik.

A galicziai helytartó állása is megrendült és valószínű, hogy gróf *Badeni* Szaniszló tartományi marsall, az egykori miniszterelnök testvére lesz Galiczia helytartója, tartományi marsall pedig gróf *Parnowski* lesz.

Bécsből jelenti nekünk tudósítónk: Bárány *Beck* miniszterelnök hosszasan tanácskozott dr. *Straucher*rel, a zsidó klub elnökével és közölte vele, hogy bár a klub számára nézve csekély, mégis érintkezést kíván vele tartatni, hogy számdékait megismerje. *Straucher* a klub nevében azt mondotta, hogy örömmel hallották a miniszterelnök beszédéből, hogy a teljes polgári egyenjogúságot hirdeti és a klub reméli, hogy a miniszterelnök a szép szavakat tettekké fogja váltani. A zsidó klub az ausztriai zsidók egyenjogúsításáért küzd és erőlesen fog fellépni, hogy a hivatalos állásokban ne mellőzzék a zsidókat. Teljesen alaptalan, hogy a zionista-mozgalom államellenes, mert az hazafias és császárhű törekvés. A miniszterelnök megjegyezte, hogy a kormány a teljes egyenjogúság álláspontján van; ő maga konzervatív és jó keresztény s már csak

ezért sem lehet a zsidók ellensége. Végül megjegyezte, hogy ezután is ismerni kívánja a zsidó klub panaszait és terveit.

Politikai hangulatok.

I. Mi van a paktumban?

A nyári politika kutató természetű. Mivel-hogy ezenkívül több idő van a gondolkozásra, a politikai elmélkedések minden felmerülő jelenséggel, nyilatkozattal avagy hírrel behatásban és bővebben foglalkoznak. A gyanu is könnyebben kap tápot és gyorsabban érik. Itt van ime a paktum dolga. Egyszer csak újra felszínre vetődött és vitakozások tárgya lett az a kérdés, hogy mi van a paktumban, melyet a koalíciós kormány az uralkodóval kötött. Kutatják: minő vállalkozások véghezvitelére kötelezte magát a kormány és hogy ezekből mire képes, mire nem. Ehhez fűződik aztán a további kérdés, hogy vajjon a kormány megmaradhat-e helyén, avagy távoznia kell. Megmaradhat-e a feladatok teljesítésének kilátásával, avagy távoznia kell, mert nem képes teljesíteni mindazt, amire az uralkodóval kötött paktumban vállalkozott.

Tegnap ugyanezen a helyen foglalkoztunk ama kombinációkkal, amelyek felölelték a kérdést, vajjon nem aképpen keresik-e a megoldást, hogy a kormány átalakulva kísérelje meg a kibontakozást és hogy a koalíció összetételét megváltoztassák. Kimutattuk, hogy a feltevés logikailag lehetetlen, gyakorlatilag kellő eredményre kilátást nem nyújt. Ha a kormány a pártok mostani szövetsége mellett nem tehetőseget kötelezettségének, másképpen annál kevésbé volna erre képes. Kimutattuk azt is, hogy ezt a kormányt nem igen eresztik el addig, amíg megjelölt programját, végpontjában az általános választói joggal, nem hajtja végre. Eme fejtegetéseinket most mintegy kiegészíti egy másik, amelyik egy bécsi lapban látott napvilágot s amelyikben gróf *Apponyi* Albert egy bizalmasa azt hangoztatja, hogy a mostani kormány igenis képes a paktumban elvállalt valamennyi feladat teljesítésére, beleértve az általános választói jog megalkotását és feladatát akkor fejezheti be, amikor e törvény létesítésével a képviselőházat feloszlatja és új választásokat rendel el. Azt hisszük, a bécsi lap cikkírója *Weisz* Julián, szintén azt tetelezi fel, hogy a kabinet mostani állapotában és a pártok mostani szövetezése mellett nyílik kilátás a feladatok teljesítésére, úgy a miként azt mi e rovatban szintén konstatáltuk. Vagy így, vagy sehogy. Azaz, ha így nem lehetséges, másképpen már kísérletet sem tehetnek, mert maga a kísérlet válsággal fenyeget s ennek a kormánynak bajos volna még újabb paktumtárgyalásokat kezdenie.

Most e feltevésekkel és magyarázatokkal újak kerülnek szembe, új tudósítások és új kombinációk. Egyik az Egyetértésben közölt bécsi levél, mely azt mondja el, hogy a koalíció köteles az általános választói joggal együtt arról gondoskodni, hogy a véderő-törvény hatályának érvénye alatt a megállapított létszám szerinti ujonczozás el sem a parlament, sem a törvényhatóságok akadályokat ne gördíthessenek. Effe irányulna a házszabályrevízió terve, hogy biztosítsa a minden évi ujonczozást. A másik, hogy ismét és ismét a paktum tartalmának ismerésére való hivatkozással hangoztatják, hogy a kormány a létszám emelésére is kötelezettséget vállalt és hogyha ezt nem teljesítheti, akkor helyét el kell hagynia.

Ami az elsőt illeti, a vélemények megoszlanak. Hogy a kormány vállalkozott a rendszer ujonczállítás biztosítására, az már beigazo-

lódott, de azt nincs is ok tagadni. Hisz a parlament színe előtt deklaráltatott az egyezmény ezen része és tényekkel konstatáltatott, amidőn a költségvetési és ujonczjavaslatok megszavazása után egymásután rendelték el és hajtották végre a sorozásokat. Más kérdés, hogy a jövőre miképpen történjék gondoskodás. Ugy véljük, hogy beláthatlan következményű alkotmányvita és véderővita keletkeznék abból, ha felvetnék a parlamentben a tervet az ujonczmegtagadási jog eltörlésére. Így egyszerűen tán nem is képzelhető. Megkerülve a házszabályok revíziójának a keretében elérni az eredményt, komplikáltabb, de szintugy veszedelmes. Az Egyetértés bécsi levele tehát mindenesetre azt a szolgálatot tette, hogy a házszabály előkerülése esetén a politikusok kénytelenek lesznek ebből a szempontból élesebben megfigyelni a revízió tartalmát és kutatni, hogy mire terjed ki; mit lehet vele elérni, leginkább pedig vajjon a revideált házszabályok nem konfiskálják-e az ujonczmegtagadási jogot. Ha ugyan addig el nem feledek.

Más kérdés: vajjon a létszámemelés benne van-e a paktumban és hogy ennek a teljesítése nélkül a kormánynak buknia kell. Hát hogyha ez benne van a paktumban, akkor nincs benne az, hogy a katonai kérdések az átmeneti időre kihapcsolatnak. És ha a kormánynak a nemzeti követelmények teljesítése nélkül kell liferálnia a katonai létszámemelést, mert máskülönben megbukik, akkor ezt a kormányt már megbukottnak kellene tekinteni. De így van-e? Emlékezzünk a puhatolózásra, ami e tárgyban történt. Emlékezzünk *Wekerle* szállóigévé vált kijelentésére, hogy „minden sarki hordár tudja”, hogy a létszámemelésre szükség van. Emlékezzünk rá hogy, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter is megjelent tapogatózni a függetlenségi pártkörben. De aztán legutóbb, amikor egy interpelláció során újból felmerült a kérdés, hogy a kormány vállalta-e a létszámemelést, *Wekerle* azt felelte, hogy a kormány a létszámemelést szükségesnek tartja ugyan, de a szükség kielégítésére a sor csak akkor kerülhetne, ha ezzel szemben megfelelő nemzeti vívmányokat lehetne szerezni. Vagyis a kormány tudakozódásai és tapogatózásai során ama meggyőződést szerezte, hogy létszámemelési javaslattal nem léphet a Ház elé másképpen, csakis úgy, ha egyuttal nemzeti irányban katonai reformokról is tehet javaslatot. Tudni kell ezenkívül, hogy a hadügyi kormány a létszámemelésre vonatkozó követelését egyelőre elhalasztotta. Eszerint a létszámemelés még sem lehet benne a paktumban abban a formában, hogy mihelyt azt a kormány nem teljesítheti, kénytelen lemondani, mert ime mihelyt akadályok merülnek fel, inkább a közös hadügyi kormány vonta vissza a követelését.

Végül mégis csak az az igazság marad, hogyha úgy fordulna a dolgok sora, hogy elodázhatlan szükségnek tekintve, megint elővennék a létszámemelés követelését, hát akkor egyuttal a véderőtörvény revízióját a nemzeti követelések bizonyos részeinek kielégítésével kellene előterjeszteni. De így viszont módosítatnék a paktum azon része is, mely szerint az átmeneti idő alatt a katonai kérdések kikapcsolatnak és megváltozik a kormány átmeneti jellege is.

Ez lenne a helyzet logikus rendje.

De ugyancsak ez szükségessé teszi, hogy a legnagyobb óvatossággal résen legyünk, nehogy a kérdések összezavartassanak és nehogy taktikákkal a nemzet valamely jogának a megsorbitását ériék el.

II. A horvátok sakkuzása.

A mióta a horvátok észrevették, hogy az ő obstrukciójukat a házszabályok revíziójára akarják ürügyül felhasználni, azóta gondolkozóba esnek.

A horvátok gondolkozása a következő irányokba terelődik:

1. Ha a magyar kormánynak házszabály-revizióra van szüksége, hogy a koronával szemben elvállalt feladatait teljesítse, akkor a horvátok tulajdonképpen a magyar kormányt segítik obstrukciójukkal, módot nyújtván a revízió létesítésére.

2. Ha a magyar kormány Bécsben akképpen tünteti fel a helyzetet, hogy a horvátok obstrukciója lehetetlenné akarja tenni a Bécsessel szemben elvállalt szolgáltatások teljesítését, akkor okvetlen elvesztik a horvátok a Burg jóindulatát és sokáig nem kaphatnak a magyarok ellen támogatást Bécsben.

3. Sőt Luegernek és az ő udvari patrónusainak a támogatása is megszűnik, mihielyt nyilvánvaló lesz, hogy a horvát obstrukció a költségvetés megakadályozásával együtt az ujonczozás elé is akadályokat gördít. Mert éppen ez az udvari klikk fektet nagy súlyt arra, hogy az ujonczozásban akadály ne legyen s inkább leveszi a kezét a horvátokról, semmint az ujonczozás körül bajok legyenek.

Most hát a horvátok közt a mindenáron obstrukció tervével szemben ellenáramlat van keletkezésben, melynek jelszava körülbelül az lehetne, hogy: „Lassan a testtel!”

Mérlegelni kezdik a horvátok, hogy minő következmények származnának abból, ha ők elhatároznák, hogy a magyar parlamentben minden javaslattal szemben obstrukciót indítanak s az állami szükségletek kielégítésére és az ujonczozásra vonatkozó javaslatokat is obstrukcióval támadnak meg.

Már oda is eljutott a hire annak a tervnek, hogy az ő obstrukciójukkal szemben ősszel a magyar parlamentben radikális indítványt tennének, olyanfélét, mint aminő a lex Dániel volt, tehát a horvátok már ebben az esetben is kudarcot vallának és céljukat nem érnék el. Tuskán Gergely, a horvát-szerb koalíció elnöke már megindította a mozgalmat az obstrukciós tervek ellen.

Mi lesz ebből, ha e mozgalom sikerrel jár is, ha a horvátok ahelyett, hogy obstrukciónak, a passzív rezisztenciába vonulnak vissza csakis horvát területre.

Az lesz belőle, hogy megszűnik az az ok, amely miatt a házszabály revíziójának a kérdését felvetették, illetőleg megszűnik a revízió indokolása.

És hogyha nincs miért revíziót csinálni, akkor nem is csinálhatnak. Akkor nem is kell gondolkozni felőle. Akkor szép rendben fel kell vonultatni mindazon javaslatokat, melyek előterjesztésére és törvényerőre emelésére a kormány vállalkozott.

S a végén még kiderülhet, hogy a horvátok a helyzet tisztázására szolgálatot tettek.

Mert ha a horvát obstrukció veszedelmének elvonulása dacára is kísérlet történik a házszabályok revíziójára, akkor már másutt kellene keresni az indokolást, akkor már nyomra lehetne akadni, hogy tulajdonképpen mire is kell az a házszabályrevízió?

AZ EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A japánok Kóreában.

Budapest, július 25.

Japán ősidők óta vágyódik Kórea birtokára. Japán hőskora telve van Kórea ellen viselt háborúkkal s ahogy Kóreát Kína civilizálta, úgy a tudósok állítása szerint a japán kultúra kóreai eredetű. Tehát nemcsak reális politika, hanem művelődéstörténeti tradíciók is Kórea felé irányították Japán figyelmét. Mint-hogy Kórea gyenge ahhoz, hogy függetlenségét megvédje, Japán könnyen meg volna hódítható. Éppen az a törekvés ez Japán részéről, mint ahogy Anglia évszázadokig küzdött Észak-Franciaország birtokáért s ahogy Németországnak is be nem vallott politikai célja Hollandia okkupálása s Vlissingenből német kikötőt akar csinálni, hogy onnan Angliát fenyegetse. Európában ez lehetetlenség, Japánnak azonban Kelet-Ázsiában ez sikerült, Kórea Japáné lesz s tőle senki el nem veheti.

De a kórai zavarok, s azok a nehézségek, a melyeket az elkorcsosult kóreai nép meghódítása Japánnak okoz, sejtetni engedi, hogy minő legyőzhetetlen lesz az az ellenállás, amit Kína fog kifejteni a japán hódítás ellen, pedig Japánnak Kínára is vésik a foga.

A kóreai császár detronizálásának közvetlen oka tudvalevőleg az volt, hogy Hágában egy kóreai küldöttség jelent meg, amely ott a független Kórea nevében részt akart venni a békekonferencián. Ezt a japánok nem tűrték. Érdekes, hogy a kóreai küldöttség Hágában azt a hírt terjeszti, hogy a küldöttséget a japánok küldték csak azért, hogy okot találjanak a kóreai császár elmozdítására. Ez nem valószínű, bár Japán különös eszközökkel dolgozik. A Daily Telegraph-nek azt jelentik Tokióból, hogy Szöulban, Kórea fővárosában még mindig napokint tartóztatnak le udvari hivatalnokokat. Egyébként Szöulban nyugalom van, de a vidéken a lakosság azzal fenyegetőzik, hogy a japán hivatalnokokat ki fogják irtani s a japán kereskedőket ki fogja kergetni az országból. Szöul mellett megrongálták a távirót. A kormánnyal való tárgyalásnál Ito márki fogja a japán kormányt képviselni. Ito márki tegnap délelőtt terjesztette reformjavaslatait a kóreai minisztérium elé. A kóreai miniszterek délután négy óráig tanácskoztak s azután a kóreai miniszterelnök és a hadügyminiszter element a császárhoz s eléje terjesztette a japán javaslatokat. Abból a körülményből, hogy a két miniszter kihallgatása mindössze két óra hosszágú tartott, azt következtetik, hogy az udvarnál igen nagy a rémület. Csemulpóba három japán cirkálóhajó érkezett. A vidékről számos izgatott érkezik Szöulba s minthogy a városban nem szabad gyűléseket tartani, a szomszéd falvakban rendeznek gyűléseket. A katonák tegnap több ilyen gyűlést szétverték. A forrás és a szárazság még jobban fokozta a nép izgatottságát.

Joung herceg, a volt kóreai császár által Európába és pedig Hágába küldött delegációnak vezetője, Amerikába való elutazása előtt, mint az Egyetértés a mai számában röviden már jelentette, egy újságíróval fogadott. Nyilatkozatairól röviden már megemlékeztünk, de most újabb részletek is állanak rendelkezésre. Már elutazásunk előtt tudtuk — mondia — hogy a japánok a császárt el akarják mozdítani a trónról. A japán politikának nem lesz hasznára ez a lépés, amely csak arra való, hogy népünknek megmutassa a japánok igazi céljait. *A japán kormány nagyon jól tudta, hogy a császár Európába küldött bennünket, hogy a hatalmaknál titakozzunk s azt hitték, hogy nem leszünk képesek missziókat folytatni, ha a császár lemond. De ez az esemény nincs ránk befolyással. A császár elutazásunk előtt így szólt hozzánk: Ne nézzétek az én személyemet és még azzal se törődjétek, ha engem meggyilkolnak is. Folytassátok missziótokat és állítsátok vissza országunk függetlenségét, amelyet ötszáz évig meg tudtunk őrizni.*

A császárnak kierőszakolt lemondása tehát nem érint bennünket és ha az új uralkodó nem hajlandó atyjának politikáját folytatni, akkor a volt császár erre nyomtatékosan föl fogja őt szólítani. A japánok tönkre akarnak bennünket tenni és meg akarják mérgezni népünk szellemét, de mi soha se fogunk hallgatni

a japánok tanácsára, mert soha sem bízunk az ő őszinteségükben. Egyetlen kóreai sem fogja önként földadni hazájának függetlenségét s népünk utolsó csepp vérével föl fogja áldozni szabadságáért. Mi a nagyhatalmak kezében vagyunk. Fölszólítjuk a nagyhatalmakat, hogy tartsák tiszteltben függetlenségünket. *Az orosz-japán háboru befejezésekor a japánok császárnak hozzájárulása nélkül kötöttek szerződést s én azért jöttem Európába, hogy a civilizált népeket megkérdézzem, vajjon meg akarják-e engedni, hogy egy kicsiny és független népet így fenyegetsenek. A császár lemondását japán pénzzel és kóreai árulók segítségével erőszakolták ki, bármit is mondjanak a japánok.*

Tokióban az a hír van elterjedve, hogy vasárnap közzé fogják tenni az orosz-japán egyezmény szövegét. Szöuli táviratok szerint attól tartanak, hogy a kóreai japán csapatok létszámát föl fogják emelni. Az új japán-kóreai egyezményt már megkötötték, de a szöveget még nem tették közzé. Hír szerint hét cikkelye van, amelyekben a japán főrezidens jogot kap arra, hogy a kóreai belügyi kormányzat minden ténykedését korlátlanul ellenőrizze és japánokat nevezhessen ki a kóreai kormány hivatalnokaivá. Kórea beleegyezése viszonylag kevés nehézséggel jár, aminek okát abban találják, hogy a japán követelések kevésbé nyommasztók, mint hitték és az egyezmény szövege nem tartalmazza a volt kóreai császár tokiói internálását.

Szöulból jelenték, hogy Csemulpóban a japán hadihajók 1000 tengerészkatonát szállítottak partra.

A kóreai miniszterek a japán városrészebe menekültek, a melyet a japán ágyútegek védenek. A főváros utcáin a japánok mutatkoznak se mernek, mert a kóreaiak fenyegetőznek, hogy minden japánt megölnék.

Tokióból jelentik éjél. A Japán és Kórea közötti új konvenciót Szöulban az udvar csekély ellentállása után aláírták. Amennyire eddig kitudódott, a konvenció tartalma a következő: 1. A kóreai közigazgatás a japán főrezidens vezetése alatt áll. 1. Az összes törvények és rendelkezések, ugyszintén a főbb állami ügyek elintézése a főrezidens helyeslését és jóváhagyását igénylik. 3. Az összes állami főhivatalnokok hűnevezését a főrezidensnek jóvá kell hagynia. 4. A kóreai kormánynál betöltendő hivatalok csakis a főrezidens által ajánlott egyének által tölthetők be. 5. A közigazgatási ügyek szigorúan különválaszthatók az igazságügyektől. 6. Külföldiek szolgálatait csakis a főrezidens beleegyezésével veendő igénybe. 7. Az 1904. évi augusztus 21-iki konvenciónak első pontja a mely pénzügyi tanács kirendelésére vonatkozik, hatályon kívül helyeztetik.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Gömör-Kishont vármegye törvényhatósági bizottsága ma Bornemisza László alispán elnöklésével tartott látogatott közgyűlést lelkes ünnepé avatta az a körülmény, hogy a megyének 15 évig tiszteletben álló nyugalmazott főispánjának, Hámos Lászlónak olajfestésű képét e napon leplezték le a megyeháza disztermében. A közgyűlésen a megye számos notabilitása jelent meg. Lukács Géza vármegyei főjegyző szép ünnepi beszédet tartott, Hámos László nyugalmazott főispán működését és érdemeit méltatva. Hámos meghatva köszönte meg az ovációt. Szentiványi Árpád indítványára Lukács Géza beszédét jegyzőkönyvbe iktatták. Az alispán jelentésében a kőbor cigányok garázdálkodása ellen a csendőrségnek a szolgabírósgok által vallott nagyobb mértékbeni igénybevitelére tesz javaslatot. Posch Gyula a cigányok gyermekeinek állami gyermekmenhelyekben való elhelyezését javasolja. A közgyűlés azután ifjabb Szontagh Zoltánt szolgabíróvá választotta meg. Hámos Antal tiszteletbeli aljegyzővé és Szontagh Vilmos tiszteletbeli szolgabíróvá nevezett ki.

Új városrészt Finnében. A magyar kormány hosszabb ideig tárgyalta az elhunyt József főherceg örökösével a Villa Giuseppe megvételéről. Mint-hogy a tárgyalásnak nem volt eredménye, most a fiunei városi tanács a villában városi hivatalokat akar berendezni és környékén új városrészt akar építeni, hogy véget vessen a lakásszükségnek,

KÜLFÖLD.

Ferencz Ferdinánd és Olaszország. A Leipziger Tagblatt bécsi tudósítója azt jelenti, hogy ottani jól értesült körökben azt beszélnek, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös igen élénken érdeklődött az iránt, hogy Ausztria-Magyarország és Olaszország között lehetőleg bizalmas viszony jöjjön létre.

A hágal békakonferencia. Németországnak a torpedók elhelyezésére vonatkozó angol javaslat tárgyában benyújtott módosító indítványa szerint önműködő aknák hadviselő felek akcióköre közelében oly föltétellel helyezhetők el, hogy a semleges hajók védelmére övintézkedéseket tesznek. A második bizottság első albizottsága tegnap délután a hadifoglyokkal való bánásmódot tárgyalta oly országban, a hova a hadviselő felek behatoltak. Japán a külföldieknek kiutasítására avagy internálására vonatkozó javaslatot terjesztett be. Azután a hadifoglyoknak adandó napi zsold kérdése kerül szóba. Japán kivételével az összes delegátusok alapul azt az összeget kívánják tekinteni, amelyet az az állam fizet, amely foglyul ejtette az internált katonákat. Japán csak egyszerű pénzadományt javasolt. Végül azt a javaslatot tárgyalták, amely megtiltja a hadviselő államnak, hogy egy elfoglalt ország lakosságát hadiszolgálatra kényszerítsen. Gündell tábornok német delegátus a német szempontokat fejtegette. A francia meghatalmazottak Németország javaslata mellett foglaltak állást, minthogy azonban Bernauer új szövegezést ajánlt, a vitát a legközelebbi ülésig elnapolták.

Olasz térfoglalás a Levantében. Szmirnából azt táviratozzák, hogy a tíz hajóból álló olasz hajóraj hosszabb ottidőzése Olaszországnak buzgó és czélutódatos törekvéseire irányította a közfigyelmet, amelylyel a *levantei szupremáciát akarják visszanyerni*. A múlt év elején a domonkos-rendiek a francia védelem alól kivonták magukat és olasz védelem alá mentek. Az Associatione Nationale 400.000 frank költséggel leányiskolát létesített és 300.000 frankért nagy területet vásárolt, ahol ipariskolát és kórházat akar építeni. Az olasz kolónia e helyen nagy kerti-ünnepélyt rendezett a hajóraj tiszteletére.

A zsidókérdés Oroszországban. Egy pétervári jelentés szerint kormánykörökben ismét meg akarják szorítani a zsidók fő- és középiskolálatogatói jogát. Az 1906. év elején Tolsztoj azt indítványozta, hogy a zsidók iskolálatogatójának perzentuális megszorítását egyáltalán töröljék el. Tolsztoj ezt a megszorítást törvénytelen önkényeskedésnek mondta és ezen az alapon kérte eltörlését. A kormány körében visszhangra talált a terv, de Durnowo, az akkori belügyminiszter, valamint a tengerészeti és az igazságügyi miniszter elleneztek. A véleményeltérések eloszlatására a czár a дума határozata elé utalta a kérdés eldöntését. Most azonban az új politika emberei ismét a szigorítás felé hajlanak. *A tervezett szigorítás oly mérvű, hogy ugyanazt a hatást szüli, mintha évekre teljesen eltöltanák a zsidókat az iskolálatogatótól.*

Forrongás Perzsiában. Mohammed Ali Mirza, jelenlegi perzsa uralkodó, a mai napig sem tette le az esküt Perzsa alkotmányára. Egész Teherán viharosan követeli a sahtól az alkotmányos eskü letételét s ép azért nagy érdeklődéssel tekintettek a mai nap elé, mert ma van egy éve, hogy Perzsa alkotmányt kapott. A múlt hóban zavargások voltak Perzsiában, amelyet Salar-ed-Dauleh herceg, a sah fivére idézett fel. A felkelést hamarosan elnyomták s akkor Salar herceg az angol konzulátusnál keresett menedéket. A nyugalom azonban akkor sem állt helyre teljesen, úgy, hogy egy ma érkezett távirat, amely a perzsa nagyvezír, ennek fia és több hűveinek meggyilkoltasáról szól, nem is hangzik hihetetlenül. Az állítólag meggyilkolt nagyvezír 1906. augusztusában foglalta el hivatalát, mint Mirza Nasrullah utóda. Egy teheráni távirat szerint az alkotmány mai évfordulójára nagyban készült az egész város. A házak virággal vannak feldisztve és fényes kivilágítást terveznek. A lakosság meglehetősen izgatott s a kormány attól tart, hogyha a sah nem teszi le az alkotmányra az esküt, nagyarányú zavargások lesznek. Egy konstantinápolyi távirat szerint pedig a perzsa nagyvezír, ennek fiát és több hűvét meggyilkolták. Ez utóbbi hírt azonban még hivatalosan nem erősítették meg. Hágából azt jelentik, hogy az ottani perzsa delegációban még nem tudnak semmit sem a nagyvezír ellen elkövetett állítólagos merényletről. Samad kánt, az első

delegátust, nagyon megrendítette a merénylet híre és kijelentette, hogy még semmi értesítést sem kapott. Borzasztó lenne, — ugymond Samad — ha valóban bizonyulna a hír. A nagyvezír nagyon intelligens ember, de mint minden politikusnak, neki is vannak ellenségei.

A marokkói bonyodalom. Raisuli a marokkói brigantivezér kezd sokkal szigorubbann banni foglyával Macleannal. Raisuli, mint Londonból sürgönyözik, Maclean szolgáit elkergette és halállal fenyegette meg őket arra az esetre, ha a táborba visszatérnek. Raisuli Macleannak csak a szakácsát hagyta meg és a látogatásait is beszüntette, míg az örök, kik Maclean sátorát őrzik, egészen hangosan társalognak a fogoly füle hallatára arról, hogy milyen sors vár Macleanra, ha a szultán Raisuli követeléseit nem teljesíti.

Mozgó képek.

Padok.

A dános borzalmas eset sokkal nagyobb port vert föl, semhogy bárki is kivonhatná magát a hatása alól. Például én, aki elvből nem olvasok semmiféle büneset vagy rendőri hír leírását, minduntalan kénytelen vagyok — hol újságolvasás, hol társalgás közben — ráterelni a figyelmemet.

Csak hogy a tömeges elfogatások hallatára egy egészen különös kérdés kezdett izgatni: „Hol vesznek annyi embernek elég hosszú vádlottak padját?”

Hát persze, hogy ez nagyon ostoba kérdés, mely magán viseli a teljes tájékozatlanság bélyegét. Nem csoda. Hiszen elvből nem járok végtárgyalásokra és csak a szindarabokból tudom, hogyan szokták vallatni azokat a szerencsétleneket, akik letértek az erények útjáról.

No de nem is sokáig törtém a fejemet ezen a problémán, hanem eszméltársulságnál fogva padot kerestem — nem vádlottak padját — hanem, mivelhogy nagyon elfáradtam és az Andrássy-uton barangoltam, egy pihenőre kínálkozó, kényelmes padot.

Az embernek akkor jut eszébe, hogy van foga, amikor fáj. Nekem akkor tűnt föl, hogy az Andrássy-uton nincs pad, amikor le akartam ülni. Nehogy föltétlenül érjenek: van pad; az Oktogontól az Aréna-utig . . . három.

Ez bizony, édes kevés. A Pallas-lexikon a megmondhatója, milyen hosszú az Andrássy-ut. Valóban bibliai csodatételre lenne szükség, hogy a három padon az ezer meg ezer fáradt sétáló pihenést találjon.

Elbandukoltam a körut sarkához. Minden villamos megállónál van egy-egy pad. Ott talán csak leülhetek. Dehogy. Elfoglalták: hordárok, rikkancsok és házaló gyümölcsös kofák. Humánus ember vagyok. Szívesen látom, ha a „lábukkal dolgozó“ felebarátaim kipihenhetik fáradalmaikat.

Folytattam a keresést. A Gyár-utcai parkocskában olyan sűrűn vannak, hogy szinte érintik egymást a padok. Ott minden bizonynyal találhatok egy — hogy úgy mondjam — talpalatnyi helyet.

Szó sincs róla. Valamennyit szorongásig tele ülték ama kis gyermekek hozzátartozói, akik a kavicsos térségen játszadoztak.

Eszmém támadt: fölkapaszodom egy arra döcögő omnibuszra. Ugyanis nincs az a tulzsfu! omni, amelynek két padjára ne lehetne még valakit besajtolni. Én voltam az a valaki, aki ebbe a présebe kerültem, úgy hogy amikor az Erzsébet-térnél leszálltam, feltűnően hasonlítottam a kassainak nevezett s négyzögletűre nyomott szivarhoz.

A Lipótváros legárnyékosabb sétatálya proletárookra és bourgeois-kra osztja a közönséget. Utóbbiak rendelkezésére zsölyék tárják ki fonott karjaikat . . . a kiszabott díj leszurása ellenében. A plebs, a tér külső utjai mentén álló ingyen-padokra ülhet — ha lehet.

Most az egyszer kedvezett a szerencse. Elhelyezkedhettem. Baloldali szomszédom, jóraváló napszámos, szortyogó pipából illatos füstmacskákat eregetett az orrom alá. Jobboldalról pedig kedves fiucska ült s lábával vígan „harangozva“ a nadragomhoz kente cipőinek sarát.

Sebaj. Kárpótolt a kioszk felől a katonabanda szárnykürtöse, aki olvadékonnyan panaszkolta a Sákkingeni trombitással, hogy: „Gyönyörnek sok lett volna!”

Szembem velünk is volt pad. Lugasszerűen borultak föléje az orgonabokor galjai s diszkrét homályba burkolták az ott ülő párt. Szerelmesek voltak, csókolóztak . . . vagyis szerettek volna puszkizkodni, de feszélyezte őket ami közelségünk.

És méltatlankodtam a városatyák tapintatlanságán. Miért állítják egymással szembe a sétatéri padokat?

Hova menjenek a sajnálni való szerelmesek csókolózni? Hát már minden poézist kiöl az aszfalt pora?

A mint ott ültem, üldögéltem, még mindig padok kóvályogtak a fejemben. Láttam azt a szerény kis löcztát a falusi parasztházak eszterhája alatt . . . ahol a pörgőkalapos legény dévajkodik a piros pruszlikus leányzóval . . . láttam azt a gerendás szobát, ahol a falu népe hangos trécselés közt morzsolja a sárga kukoricacsöveket. A leányok az ölükbe sülyesztett szakajtóba, a férfiak löcztán lovagolva, a löcza keskeny oldalába késpenge van verve, azon surolják le a tengeriszemeket.

Eszembe jutott egy fürdői botrányügy. Hősei: egy számaözvegy szép asszony és egy parlági erkölcsű jogászgyerek. Egymás mellett ültek a tükörfürdőben, a víz alatti padon. Egyszerre pofonnak nevezett csattanás hangzott el. A szép asszony dühösen uszott a kijárat felé, a fiatal ember pedig restelkedve sompolygott a férfi-öltöző felé. Ma se tudom, mi történhetett közöttük.

Emlékszem gyerekkoromra. Milyen kedves csi-nyünk volt valamely hosszú pad legvégére ülni, e pajtásunkat a tulsó végére tessékélni. Amikor az áldozat gyantatlanul helyet foglalt, felugrottunk, amaz a fölbilbenő pad a földre dobtá.

Hát hadarva mondott a francia nyelvet utánozó: „Pap ül a padon“, hányszor boszantotta a vukiis hajtu mademoiselle-t!

Tipikus pados-jelenet mutat Margitay Tihamér leghiresebb képe, az „Ellenállhatatlan“. Hány festő utánozta azóta . . . de az ötlet eredetisége mégis az övé.

. . . Elhallgatott a katonazene. Elvonszolták a mellettem ülő fiucska. Hazacsoszogott az én pipás szomszédom is. Kitérült a tér. Beesteledett. Sötét árnyak jöttek a sétáló után. Nem szeretem a sötétséget; félek az árnyékoktól. Én is fölczihelődtem.

Az egyik utcasarokon két alak ácsorgott. Beszélgettek. Azaz hogy az egyik figyelt, csak a másik mesélt valamit. Panaszkodott. Ezzel végezte:

— És én két szék között pad alá estem . . .

Szegény ember! Ismerem azt az érzést. Nagyon fáj!

Josta.

EGYETÉRTÉS.

Julius 15-én új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése most lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díjtalanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon“ című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fürdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

Czigány-végítélet.

— Újabb hajszá. —

Budapest, július 25.

Még egyre tart az óriási czigányhajszá. A feketé legényekre beköszöntött a végítélet. Százával vannak már csendőrkézen és még mindig folyik a nagy czigányüldözés egész Pestmegyében és országszerte. Mint a fölriasztott hangyaboly, úgy fut a bűnös lelkű nép, amelynek lelkiismeretét állandóan terheli annyi, hogy rettegetve szaladjon ősi ellensége, a csendőr elől. Minden ilyen futásból arra következtetni, hogy a kóborcsapat lelkét a dánosi mérszárlás terheli: botorság. Épügy nevétséges tulkomolyan venni a sebet, véres ingeket, csorba baltákat, mert czigányéknál az ilyesmi nem ritkaság, ha a csapat nem is járt Dános közelében.

A dánosi gyilkosság tettesei még mindig nem kerültek meg s a sok ambíciózus csendőrtiszt rossz szolgálatot tesz az ügynek, ha azal kuszálja a nyomozást, hogy komolyaknak vesz oly jeleket, melyekről tudja, hogy nem komolyak.

Kolompár József vallomása, ha egyáltalában vallott, nem komoly, mert a czigány a kemény csendőrkéz alatt mindent beismer, de a bíró előtt visszavonja.

A bűnjelek fölismerése egyáltalán nem igazol semmit, mert a primitív emberek mindenre rámondják, hogy ráismernek Szarvas tulajdonára. A fölízgatóit fantáziájú szimpla emberek egyáltalában nem képesek disztíngválni és téves nyilatkozatokat adnak.

A dolog ma úgy áll, hogy az össze-visszaság rémes, de eredmény semmi sincs. Se czigány, se másféle gyilkos nincs a nyomozók kezei közt, csupa izgatott kapkodás az egész nyomozás. Arra mindenesetre jó, hogy közéje csördítsen a czigányoknak, de arra nem, hogy megkerítse a gyilkosokat. A csendőrök ember vadászatot rendeznek, ha fognak valakit, annál a fantáziájuk segítségével biztos nyomokat találnak, pedig valójában csupa föltevés minden.

Szinte megdöbbenő, hogy az ilyen óriási bünténynek a nyomozását csendőrmesterekre bizzák, egyszerű, félig művelt közegekre, akiknek az ilyen összekuszált, borzasztó bünténynek a kiderítéséhez nincs kellő éleslátásuk, büntügyi praxisuk s akik leginkább arra törek-szenek, hogy mint legendás hősök szerepeljenek.

Óriási a könnyelműség, ha meggondoljuk, hogy itt nemcsak arról van szó, hogy négy ártatlanul megölt ember halálát megtorolják, hanem arról is, hogy úgy sem tulságosan jó hírünket a külföld előtt megvédjük.

Magyarországot ugyanis a művelt nyugot vad Balkánnak tartja és minden külföldi az isten oltalmába ajánlja lelkét, amikor az ország területére lép. A külföld tudatában a nagy magyar Alföld gyilkosok országa; ahol borzasztó lovakon vad legények vágatnak vérre szomjasan. A külföld tudomást szerzett a borzalmas mérszárlásról, de elmúlt egy hét és még mindig nem hallja, hogy a magyar igazságszolgáltatás rátette kezét az elvetemült gyilkosokra és bíraskodik, amint a művelt nyugaton szokás.

Nemcsak a bűn megtorlásáról van itt szó, hanem reputációnk megvédéséről is. Ezt pedig nem lehet csendőrmesterekre bízni. Vannak csendőrtisztjeink, vannak tanult detektívjeink, félre tehát minden, az ilyen esetben egyszerűen fölhaborító féltékenykedéssel. Hozzáértő szakemberek vegyék végre a kezükbe a nyomozást s legyen vége ennek a kapkodásnak, ennek a sok üres szócséplésnek és pró-

báljuk helyrehozni ezt a borzalmas mulasztást. Mai híreink a következők:

Kolompár József vallomása.

Kolompár József, a Hadházon elfogott czigány eddig az egyetlen számbavehető alak a gyilkosságot illetően. Megirtuk, hogy és milyen körülmények közt fogták el s hogy a társainál találtak tárgyakat, amelyekről azt hiszik, hogy a meggyilkolt csárdásé voltak. *Az elfogott czigány állítólag bevallotta a gyilkosságot, de az is bizonyos, hogy vallomását később visszavonta.*

Kolompár a következőket mondotta a csendőröknek:

— *A dánosi korcsában végbement gyilkosságot nyolczan követők el. Éjjel féltizenegy órakor mentünk be az ivóba és egy óra múlva már be volt fejezve az egész dolog. Kocsira kaptunk valamennyien és Szolnok felé menekültünk. Itt ketten közülünk elmaradtak, ketten pedig később tüntek el a kocsiról. Velem együtt négyen jutottunk el Hadháza. Mikor a hadházi korcsában megpillantottuk a csendőröket, kiugráltunk az ablakon. Én az erdő felé futottam, de egy csendőr állandóan nyomomban volt. Hallottam, amint társaim az erdő széléről visszafutnak és magam is több lövést tettem a csendőrökre. Az üldözöm azonban folyton nyomomban volt és az erdő elején utolért. A küzdelemben én maradtam alul. A csendőr visszahozott a korcsába és az ott már fogva levő négy asszonyval együtt őrzött, amíg társam vissza nem jött. Az első vallatásnál persze tagadtam, mert azt hittem, hogy nem fogják rám bizonyítani a gyilkosságot, de mikor láttam, hogy az asszonyknál megtalálták a korcsmáros óráját, a korcsmárosné fülbevalóját és nyakláncát, meg a véres pénzt, nem tudtam tovább tagadni, azért vallottam be és vallom most is, hogy a gyilkosságot megállított terv szerint nyolczan követők el. Hogy négy hová lett, azt nem tudom, de négyen: én, Lakatos, Rostás Lajos, Lakatos Virág Mihály és ennek az öccse, Lakatos Virág Álmos együtt jöttünk. Ezek hárman, úgy látszik, megugrottak. Mi nyolczan együttesen mentünk Szarvashoz a csárdába. Hárman kívül maradtak őr állani, öten bementünk és — elvégeztük a dolgunkat.*

A vallomást, amely nincsen megerősítve, fentartással kell fogadnunk, annál is inkább, mert ugyanazon jelentés szerint Kolompár József mindent visszavont és makacsul tagad.

Kolompár Józsefet ma délelőtt újra kihallgatták, de nem tudtak belőle semmit kivenni. Kihallgatás után a csendőrök levetkőztették és vérnyomokat fedeztek föl a lábán. Azt állítják, hogy a vérnyomok valamelyik áldozat hullájától származnak. Ezt persze egy csendőregény alig állapíthatja meg, azért ezt a nyomot is le kell szállítanunk a kellő értékére.

Késő éjjel telefonon jelentik Debreczenből: Fogarasi őrmesternél önként jelentkezett Kolompár Julia, hogy vallomást tegyen. Kijelentette, hogy az éjjel rettenetes lelkifurdalásai voltak s ezek hatása alatt cselekszik. Könnyíteni akar a lelkén és ezért őszintén bevall mindent. (Hogy mit vallott Kolompár Julia, arról a csendőrség nem nyilatkozik, azért ezt a vallomást is kénytelenek vagyunk a többi kitalálás közé sorozni. A szerk.)

A telefonjelentés szerint a csendőrök a Bököny-erdőben értékes bűnjelekre akadtak. Találtak egy éles szekerest, egy véres inget, néhány ötkoronást. Az újabb bűnjeleket is Budapestre küldték.

A czigányokat ma Debreczenen átszállították. A pályaudvaron óriási sokadalom tolongott, amely látni akarta a feketé legényeket.

Debreczeni tudósítónk beszélgetést folytatott Jakab csendőrszázadossal, aki szintén kijelentette, hogy a czigányok közül senkisémet váltott és hogy az állítólagos bűnjelek nem bűnjelek.

A tiszamenti réten.

A Hadház alatt szétugrasztott csapat szökevény része vad iramodással tünt el a tiszamenti rétségen. Óriási apparátussal indult meg az üldözésük, de nevezetesebb eredményel a hajszá nem járt.

A jászkarajenői csendőrség táviratban jelentette, hogy tegnap folytatták az üldözést. A czigányok három kocsin menekültek,

mindegyik kocsin egy ló volt fogva. A karaván tagjai közt van négy marczona, összekarmolt ábrázatu férfi és több asszony.

A csendőrök megfigyelték, hogy a czigányok üldözésközben nehéz fejszéket és nagy vasdarabokat hajigálnak ki az országutra. Ez a tény maga gyanus, bár nem lehetetlen, hogy a czigányok egy más bűneset jeleitől akartak szabadulni. Az elhajigált tárgyakat a csendőrség gondosan összegyűjtötte.

A nagy hajszában több száz csendőr, lovasrendőr és mezőőr vesz részt. A lakosság ásóval, kapával segítkezik a nyomozóknak. A csendőrség a Kalocsa, Csongrád, Félegyháza közt elterülő vidéket erős gyűrűvel vette körül, hogy a czigányok ki ne menekülhessenek a csapdából.

Téglás és Ujfahért között Goreczky Vilmos csendőrfőhadnagy nyomoz egész csapat csendőrral. Jelentették, hogy a Hadháza alól megfutott három czigány Sostó felé menekül. Goreczky embereivel nyomban utánuk vágatott, de a menekülők elérték Sostó állomást és felszálltak a 804. számú vonatra. Erről a tényről az állomásfőnök értesítette a hajduhadházi csendőrsöt, amely rögtön táviratozott a kemecsei csendőrségnek, hogy tartóztassa fel a három menekültöt. A czigányok azonban nem érkeztek meg Kemecseire, mert a macsi őrháznál kiugrottak a vonatról és a királytelki csárda felé menekültek. Ezt a három czigányt a csendőrök a csárdában meglepték és megkötözve beszállították Hajdu-Hadházra. Azt hiszik, hogy a három elfogott czigány részvett a dánosi mérszárlásban, mert azonosak azokkal, akik Kolompár Józseffel voltak és akik rálöttek a csendőrökre.

A visszatérő csendőrcsapatok az utról bűnjeleket hoznak vissza. *Találtak egy véres férfi inget, találtak Hadháza alatt két pálinkás kupicát, amelyek a dánosi csárdából tüntek el és egy véres kést.* A bűnjeleket felküldik Budapestre és megmutatják a meggyilkolt korcsmáros fiának, hogy ráismer-e apja tulajdonára.

A bűnjelek Budapeston.

Tegnap délután két csendőr Budapestre hozta a hadházi czigányoknál talált bűnjeleket. Szarvas Jánost nem találták Budapestben, mert az a csendőrség parancsából Dánoson tartózkodik. A csendőrök tehát Bottka Bélánának, a József-körút 67. számú ház házmesternőjének mutatták meg a talált tárgyakat, aki kijelentette, hogy a fülbevalóban ráismer Szarvasné fülbevalójára.

Bottka Béláné a következőket mondotta egy újságírónak:

— Tegnap este két csendőr felhozta Budapestre a hajduhadházi bűnjeleket. Ezek a bűnjelek a következők voltak: egy ezüst tula óra, egy arany láncz, egy arany fülbevaló, két véres kés, amelyeknek éle elgörbült, egy revolver, egy hosszonyaku pálinkásüveg, amilyent a csárdában használnak és egy véres köteny. Én csak azon bűnjelekre nézve nyilatkoztam, amelyeket én Szarvasnéval és leányával láthattam, akik többször jöttek Budapestre Szarvas János látogatására. A bűnjelekre nézve azt mondtam, hogy én Szarvasnéval régi fülbevalóját olyan jól ismertem, hogy arra feltétlenül ráismertem volna. Az újabb fülbevalóról is tudok. Néhány hónapja, hogy Szarvasné Pestre jött s egy ékszerésznél régi fülbevalóját néhány forint ráfizetéssel egy opálkőves fülbevalóra cserélte be. Ezt csak egyszer és futólag láttam. Nem merem határozottan mondani, hogy a nekem bűnjelekként felmutatott fülbevaló azonos a becsért fülbevalóval. Határozottan csak azt mondhattam és mondtam is, hogy az eredeti opálkőves fülbevaló hasonló a bűnjelek között levő fülbevalóhoz.

A csendőrök más bűnjelekkel Alberti-Irsáról kikocsiztak Dánosra, ahol Szarvas János állítólag felösmerte a tárgyakat, mint az apja tulajdonát.

Szarvas János előadása.

A meggyilkolt csárdás fia a következőket mondotta egy munkatársunknak:

— A rettenetes csapás ágyba terített. Betegen, lázasan feküdtem. Csak most értesültem arról, hogy egyes újságok híresztelése szerint én a gyilkosság után való nap Alberti-Irsán mulattam, meg holt részeg voltam és örültség-

ből-örület valóságna megtört, feküdnöm.

Én jól ösmer czigányok volt kiösm az efajta zékem. E czigányok róla, hogy Nem hisz ártatlan csak, ame tudniillik, ezer forin azért nem legtöbbjük igen jól t nem lehet

Boldog gyanusitja moly ok.

Az e nyomozás nem gon sok követ

Tegnap tokkal szem ságban d mára má hangulat. is tett oly kat igazo

— N dotta az hogy az Rövid idő tos és s ember ell tartóztatás ban még nyos, hog a tettet.

Az ü kéjgyilkos munkáját, szenáció nek az tük. A né csárdásna dohányter hánycsem finánczok hogy bosz kosság na látták ola egyik reg tért vissz nujának pusztított

Az t Aczél N gönyileg irányban

Egy a követk Nagy czigányok sebb mir ország mény né vetlenül ennek da féle hivat pott rók arra, hog gassa. E lat szem log volt, mert a lehetett azért, n rendőrség rendőrség ség nél a nyomc arról, helyszin

ből-örületbe estem. Ezek nem felelnek meg a valóságnak. Az elviselhetetlen gyász annyira megtört, hogy betegen azonnal ágyba kellett feküdnöm.

En itt nevelkedtem fel ezen a pusztán. Jól ismerem a környéket, a lakosságot és a cigányokat. Csendőr-koromban bő alkalmam volt kiismerni őket. Azt hiszem, értek valamit az efajta nyomozásokhoz és nem csal az érzésem. Biztosra vehető, hogy egyesegyedül cigányok követték el a rémes tettet. Hallottam róla, hogy dohányosokat gyanúsítottak meg. Nem hiszem, hogy azok lettek volna, mert ártatlan szelid emberek. Egy körülmény van csak, amely némi gyanut kelthet irántuk. Az tudniillik, hogy a *dohányosok körülbelül kétezer forinttal tartoztak szegény apámnak*. De azért nem lehet, hogy ők a gyilkosok, mert a legtöbbjük földhöz ragadt szegény ember, akik igen jól tudják magukról, hogy a követeléseket nem lehet behajtani rajtuk.

Boldogult testvérem több kérdést is gyanúsítják, ami semmi esetre sem lehet komoly ok.

Nem cigányok.

Az első voltunk, akik megirtuk, hogy a nyomozás tökéletlenül folyik és a nyomozók nem gondolnak arra, hogy a gyilkosságot mások követték el s nem cigányok.

Tegnap számunkban már pozitívabb adatokkal szolgáltunk. Megirtuk, hogy a gyilkosságban dohánymunkások vannak gyanúsítva és *mára már ebben az ügyben változott a közhangulat*. Maga dr. Publik, pestmegyei ügyész is tett olyan célzást, amely tegnapi híradásunkat igazolja.

— Nem siettetjük a nyomozást — mondotta az ügyész — annyit azonban mondhatok, hogy az teljesen közel áll a befejezéshez. Rövid idő — talán csak órák kérdése — biztos és szenzációs eredmény várható. Sok ember ellen van súlyos gyanúok. Ezeknek leartóztatása csak percek kérdése. E pillanatban még nem lehet tudni semmit. Az bizonyos, hogy *cigányok nem egyedül követték el a tettet. Büntársak és felbujtók vannak.*

Az ügyész szerint a cigány nem követ el kéjgyilkosságot. Rabol, gyilkol és ha elvégezte munkáját, menekül. Az ügyész címére tegnap szenzációs tartalmu levelet hozott a posta. Ennek az írásnak a tartalmát már tegnap közöltük. A névtelen levélíró szerint az öreg Szarvas csárdásnak sok ellensége volt, különösen a *kisdohánytermelők között*. Így négy dánosi dohánycsempészt évekkel ezelőtt ő jelentett fel a fiánczoknak s ezek *uton-útfélen hangoztatták, hogy boszut állnak az öregben*. Közvetlen a gyilkosság napján ezt a négy dohánycsempészt *ott látták olalkodni a csárda körül*. Közülök az egyik reggelre *eltűnt s még a mai napig sem tért vissza családjához*. A levélíró annak a gyanújának adott kifejezést, hogy ez a négy ember *pusztította ki a csárdás családját*.

Az ügyész a névtelen levelet közölte dr. Aczél Nándor vizsgálóbíróval s rögtön sürgönyileg utasították a csendőrséget, hogy ez irányban foganatosítsák azonnal a nyomozást.

Mulasztások.

Egy fővárosi könyvatos a nyomozásról a következő figyelemreméltó dolgokat közli:

Nagy buzgalommal folyik az országban a cigányok összefogódása. Eddig nem kevesebb mint ötszáz cigányt fogdosott össze az ország csendőrsége minden pozitív eredmény nélkül. A dánosi rablógyilkosság közvetlenül a főváros közelében történt. Mindennek daczára a rendőrség az esetről semmiféle hivatalos jelentést nem kapott, nem kapott róla értesítést, nem kapott megkeresést arra, hogy a csendőrséget munkájában támogassa. Ez ugy a nyomozás, mint a hirszolgalat szempontjából is nagyon helytelen dolog volt. A nyomozás szempontjából azért, mert a rendőrség eszközeivel az sikeresebb lehetett volna, a hirszolgalat szempontjából azért, mert ha a nyomozás munkájában a rendőrség résztvevett volna, akkor a sajtó a rendőrségi sajtóiroda részéről minden költség nélkül egyöntetű tudósítást kapott volna a nyomozás minden stádiumáról. Szó volt arról, hogy detektívek mentek már le a helyszínére; ez *czáfolatra szorult*, amennyi-

ben, minthogy hivatalos megkeresés nem érkezett, egyetlen detektívet sem küldtek ki. Még nagyobb az anomália az ujjlenyomatok megvizsgálása körül. A Szarvas-csárdában a gyilkosság elkövetése után több poharat találtak, amelyen igen sok véres ujjnyom volt. Szó volt arról is, hogy ezeket a poharakat Budapestre küldötték daktiloszkópiái vizsgálat czéljából. Dr. Gábor Béla rendőrfogalmazó kijelentette, hogy eddig még nem érkeztek meg az említett poharak, amelyeken most már ennyi idő múltán daktiloszkópiái vizsgálat nem is sikerülne. Kétségtelen pedig, hogy ennek a vizsgálatnak nagyon jelentős szerepe lett volna a nyomozás során,

Krecsányi nyilatkozata.

Krecsányi Kálmán detektív-főnök is nyilatkozott a következőkben:

— Véleményem szerint — mondotta a detektív-főnök — a csendőrség a helyes nyomon indult el, amikor cigányokban gyanította a bűnösöket. Ilyen nagy büntény felderítésénél, mint amilyen a dánosi, elsősorban azt kell a nyomozásnak megállapítania, hogy jártak-e idegenek, például más községbeliek a tett elkövetése idején az illető helységben. Ugy tudom, hogy a csendőrség is így tett és megtudta, hogy kóbor cigányok olalkodtak a csárda környékén. Ez a nyom vezetett a helyes utra. Nézetem szerint a Hajduhadházi letartóztatott cigány okvetlenül egyik végrehajtója a gyilkosságnak. Valósággal szerencsése a nyomozásnak, hogy éppen azt a cigányt fogták el, akinél a bűnjelek voltak. Az ugyanis félig-meddig kétségtelen, hogy a Hajduhadházi letartóztatott cigánynál talált óra a meggyilkolt Szarvas Istváné volt. Tegnap jelentkezett nálam egy csendőr-mester és magával hozta a bűnjeleket. Ezek közül az órát és a fülbevalókat elküldtem Pólya detektívvel Vrana Jánoshoz, Szarvas István mostohafiához. Vranának a József-körút 67. szám alatt laknak s detektívem, miután őket nem találta odahaza, a hazmesternéljükhöz fordult. Ez az asszony jól ismerte a meggyilkolt családot s ráismert a felmutatott tárgyakban a Szarvas és Szarvasné tulajdonaira. Különben — ezt hangsúlyozom — a fővárosi rendőrségnek ez az egyetlen ténykedése ebben az egész nyomozásban. Az nem igaz, hogy detektívek résztvettek volna a nyomozásban, például az albertyi-irsai rejtély felderítésében. Nem kértek tőlünk detektíveket s így nem is küldhettünk.

A cigánykérdés.

A múlt napok véres eseményei a közvélemény figyelmét a cigánykérdésre irányították. A belügyminisztériumot e kérdés rendezése már huzamosabb ideje foglalkoztatja és az aktuális eseményektől eltekintve is a legalapossabban keresik a kielégítő és lehetséges megoldás módját. A belügyminisztérium illetékes faktora teljes tudatában vannak annak, hogy a kóbor cigányok a közbiztonság állandó veszélyeztetői s éppen ezért már a dánosi gonosztettet megelőzőleg ismételt felhívták a csendőrség figyelmét e garázdálkodó népségre. Főfontosságú dolog, hogy e néprétegnek az a része, amely nem magyar honosságú, eltávolíttassék az országból, az idevaló honosságuk pedig állandó ellenőrzés alá vétessenek. Értesítésünk szerint minden intézkedés meg fog történni arra nézve, hogy a vidék lakossága megóvassék e XX. századbeli indiánusok támadásaitól és garázdálkodásától.

Apróbb cigány-üldözések.

A kecskeméti csendőrség egy különítménye ma indult kecskeméti lovasrendőrökkel a szentkirályi erdőszélig, hogy általános razziát tartson Félégyházáig. Délután négykor a csendőrség arról értesítette Fűvessy főkapitányt, hogy egy 26 tagból álló cigánykaravánt üldöznek.

A máramarosi csendőrség a rónaszéki határban 23 tagból álló cigánykaravánt fogott el. Kedden délelőtt jelentés érkezett, hogy a rónaszéki határt ellepték a cigányok. A m.-szigeti csendőrpáncsnokság azonnal intézkedett a cigányok elfogatása iránt és ma délelőtt elfogták és délután M.-Szigetre kísérték őket. Megmozgásukkor szekerekön vérfoltos magyar férfinget és alföldi magyarok által hordott női és férfi fehérneműt és nagyobb összegű pénzt találtak náluk. A karaván tagjai a Kolompár-

és Bogár-családból valók. Rónaszékre a m.-szigeti határ megkerülésével mentek és mindenütt csak a mezőkön keresztül.

Mi lesz a telefontal?!

Budapest, július 25.

Mózes valamikor a pusztában üdítő forrásvizet fakasztott a terméketlen, sivár kősziklából. Így mondja az írás.

Van ennek a csodatételnek már jó egypár esztendeje, a zsidók azonban még ma is nagyra vannak véle. Hát pedig kár ebből a dologból olyan nagy ügyet csinálni, mert nagyon régen volt, talán igaz se volt. De meg ha igaz lett légyen is a legenda, hát olyan nagy viccz az. vizet csikarni a sziklából? Hiszen ezt manapság akár-melyik jámbor kutturó mesterember is utána csinálja a nagy profétának. De próbálná meg csak egyszer Mózes mester ma, az urnak egyezerkilencszáz és hetedik esztendejében telefonösszeköttetést csinálni a budapesti telefonközpontból, majd meglátnók akkor, hogy nem mondana e csödtöt ebben a vállalkozásban minden profétai tudománya.

Mert a kőszikla kebele megindulhat, megisméltőlódhatnak a legendás csodák, de a budapesti telefonközpont nem ad összeköttetést az istennek se, ha az egész világ sárgaságba esik és megpukkad is a józú mérgeledéstől.

De hát, az ördögbe is, ez már mégis csak sok egy kicsit, igen tisztelt Demény igazgató ur! Mi hát tulajdonképen a budapesti telefonhálózat rendeltetése? Talán soványító marienbadi kurák eszközéül akarja approbátatni igazgató ur ezt az intézményt, vagy általános és közhasznu türelemjátékok akar belőle csinálni, vagy mi a csudát? Mert ez így most már nem mehet tovább. Elvégre, tessék szint vallani már, hogy kötekedni méltóztatik-e a nagy közönséggel, vagy pedig nem ért a dolgához. Mert ha csak ugratás az egész, akkor várunk inkább még egy kicsit, amíg majd valami más szórakozás jut eszébe s csak akkor kérünk újra telefonösszeköttetést, ha pukkasztás nélkül kaphatunk.

Tehát mi lesz Demény ur, kérjük szépen?

Mert ma éjszaka háromnegyed tizenkettőtől pont fél egyig megint nem vett róluink tudomást nagybecsü vállalata. Hiába pukkadunk és hiába toporzékolunk, a központi kisasszonykák bizonyára tártlítottak, vagy harisnyát kötöttek odabenn az európai tökéletességgel felszerelt Nagymező-utcai palotában. On pedig aludt igazgató ur. És Nyugoteurópa fölfordulhatott volna, a Bazilika kupolája beomolhatott volna a dánosi gyilkosok megkerülhetek volna, mi pedig megpukkadhatunk volna ma éjszaka háromnegyed tizenkettőtől pont fél egyig.

Hát kérjük szépen, így lesz ez már most minden éjszaka?

TÁVIRATOK.

Japán és Franciaország.

Páris, július 25. Fallières elnök a japán tisztek tiszteletére adott reggelin mondott pohárköszöntőjében kijelentette, hogy örömmel látja a japán urak látogatásában a két nemzet közötti viszony erősödését, ami a békének nagy előnyére szolgál. A japán nagykövet válaszában köszönetet mondott a szívélyes fogadtatásért és kifejezte a nagybecsülés és rokonszenv érzéseit, a melyekkel Japán Franciaország iránt viseltetik. Thomson tengerészeti miniszter ma délelőtt lyuini tengernagyot és a japán hajó tisztikarát fogadta. A vendégeket azután Fallières elnök fogadta az Elysée-palotában, ahol tiszteletükre reggeli volt. lyuini tengernagy a japán hajóhadosztályllyal ma reggel ide érkezett.

A francia főhaditanács.

Páris, július 25. Hír szerint a főhaditanács lemondott tagjai helyébe Bailloud tábornokot, a montpellieri 16. hadtest parancsnokát és Gallieni tábornokot lyoni katonai kormányzót, a 16. hadtest parancsnokát fogják beválasztani.

Szorb fegyverek szállítása.

Bolgrad, július 25. Az 50.000 fegyvercső szállítását a Staver fegyvergyárra bízták.

Fallieres vendége.

Páris, július 25. A panamai köztársaság elnöke látogatást tett Fallieres elnöknel, amit az kevéssel azután viszonzott.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, július 25. *Gabonaárzsze.* Zárlat. Buza irányzata állandó, júliusra 90⁷/₈ K., szeptemberre 93.— K., — Tengeri állandó, júliusra 54⁸/₈ K.

Csikagó, július 25. *Terményárzsze.* Zsir jul.-ra 9.12, tegnap 9.12, szeptemberre 9.30, tegnap 9.27. Szalonna short clear — tegnap, 8.99. Sertés húsz szeptemberre 16.55, tegnap 16.60.

New-York, július 25. *Terményárzsze.* Gyapot. New-Yorkban 13.10, jul.-ra 12.10, okt.-re 11.89. New-Orleansban 12³/₄. *Petroleum* stand withe. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 1.78. Zsir. Vestern Steam 9.60. Rohe testvérek 9.60 — On 41.00—41.25. Rez 21.00—22.00.

UJDONSÁGOK.**Válás után.**

Csak a jó öreg francia vigjátékokban fordul még elő, hogy a házastársak válás után szeretnek egymásba és a kölcsönös megbecsülés új értékelésével új életet kezdenek. Ez az új élet még ezekben a jó öreg vigjátékokban is csak a függöny utolsó legördülése után kezdődik, ahol már nemcsak a darabnak, de az írói fantáziának is vége szakad. A mi társadalmunk másképp termeli a maga nevető tragédiáit vagy keserű vigjátékait s ha már nem egyszer a kölcsönös gyűlölet alapján köti meg áldozatai házasságát, válás után se igen csepegteti a szívükbe a kölcsönös emberszeretetet, vagy a mindent megértés — mindent megbocsátás enyhe malasztját.

De csak válás után szakadnak föl igazán azok a karcok, csipések, törsturások és sebek forradásai, melyeket a házastársak azelőtt oly gondosan lepleztek a nagy világ előtt. Az asszony mint lánykorában a kelengyéjét, most úgy tereti szét a világ előtt a maga kisebb-nagyobb szenvedéseit, melyeknek okozója mindig a másik házastárs, a zsarnok. S a férj se fukar volt felesége hibáinak és vétkeinek kitálalásával. Hiszen már a válópör megindítása előtt kezdődik a hajsza egymás ellen, amely napról-napra hevesebb lesz, hogy a tárgyalásra lehetőleg együtt legyen a házasság csődjének egész anyaga.

Ezt az anyagot igen nehéz megtisztítani a kölcsönös túlzások, rágalom és gyűlölet cifra salangjaitól. Mindenki kész igazságnak veszi hát, aminek a harcban álló felek örülnek a legjobban, mintha nem is a maguk becsületéről lenne szó, hanem csak a másik és mindig a másik szegényéről.

De az igazi lavinát még most is mederbeszorítja a bíróság és a legtöbbször az ilyenek iránt már teljesen süket közönség kijózanító mérséklete, vagy közönyössége. Ez a lavina csak a válás után indul meg s rendszeresen olyankor, amikor a válófelek az általános érdeklődésre tartanak számot. Akkor aztán bővíbe kapjuk a kiméletlen leleplezéseket, amire igen időszerű példa Wölfling Lipót és Adamovich asszony viszálykodása.

Ezt a házasságot a szerelem hozta össze, a szerelem, amelyről most annyi gyűlölettel emlékeznek meg. S mind a ketten olyan kiméletlenek egymáshoz, mintha soha sem fogták volna meg benső remegéssel egymás kezét és soha, soha sem hoztak volna áldozatokat egymásért. Leleplezéseik a meztelen embertelenség és kiméletlenség lelketlen rágalmai, amelyekkel csak azért feketítik egymást, hogy ők maguk annál fehérebben kerüljenek ki ebből a szennyes áradatból.

Valami bolond amerikai tanár ur a szerelem okait és fokait elemezi egyik legújabb könyvében. Unos-untig sokat foglalkozunk a szerelemmel. Bonczoljuk, elemezzük, belebetegszünk és megutáljuk — mindezt sippal, dobbal, vásári lármával. Pedig mennyivel jobb lenne valamivel kevesebb és csendesebb szerelem a házasság előtt és több emberség, kölcsönös megbecsülés és emberszeretet a válás után.

Naplórend. Napár. Péntek, július 26. — Római kath.: Anna ussz. — Protestáns: Anna. — Görög-ország: július 13. Gábor főherceg. — Zsidó: Ab. 15. — A nap fel: reggel 4 óra 29 perccor; nyugszik: este 7 óra 49 perccor. — A hold két: esti 8 óra 55 perccor; nyugszik: éjjel 5 óra 40 perccor.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. — A helyminiszter fogad délután 8 órakor. — A földművelésügyi miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítás nyitva délelőtt 9 órától esti 6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-tóri szalonja nyitva délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 20 fillér. — Állandó kiállítás a „Könyves Kálmán” emlékében (Nagymező-utca 37-39. sz.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva délelőtt 10 órától délután 2-ig. — A Szépművészeti múzeum nyitva délelőtt 10 órától déli 12-ig. — A Fővárosi Múzeum nyitva délelőtt 9 órától délután fél 2 óráig. — A földtani intézet múzeuma zárva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva délelőtt 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva délután 8 órától 6 óráig. — A Széchenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal. — A Töréne mi Képesarnok nyitva délelőtt fél 10-től fél 2 óráig. — A Goethe-szoba nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig. — A Technológiai iparmúzeum és könyvtára nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — A nyilvános könyvtárak zárva.

— **Személyi hírek.** *Ferdinánd* bolgár fejedelem ma Bécsbe érkezett. — *Clemenceau* francia miniszterelnök e hó végén Karlsbadba utazik. Crosier nagykövet előtt a miniszterelnök kijelentette, hogy szigorú inkognitóban utazik. — *Josipovich* horvát miniszter ma reggel Budapestről Bécsbe érkezett.

— **A császár és Vilmos császár találkozása.** A Daily Telegraphnak jelentik Pétervárról, hogy a császár és Vilmos császár augusztus 5-én vagy 6-án Danzig közelében fognak találkozni.

— **A király Ischben.** Bizonyára érdekelni fogja az olvasót, hogyan nyaral a király Ischben. Ő felsége tudvalevőleg korán szokott fölkelni. Reggel öt órakor hagyja el ágyát. Míg azelőtt mindig maga borotválkozott, most egy komornyik borotválja meg. Erre háromnegyed hat órakor ő felsége sétálni megy, visszatérve megreggelizik. Rendszeresen egy csésze csokoládét iszik kuglóffal. Sétáláskor nem köti föl kardját, hanem botját jár. Fél 8 órakor visszatér a villába. Eközben megérkezett a futár Bécsből és a kabinetirodában leadta a király elé terjesztendő aktákat. Ő felsége egész délelőtt serényen s nyugalmasan dolgozik. Csak kétszer szakítják meg a munkában; egyszer a legfiatalabb unoka és aztán Valéria főhercegnő. A minisztereket vagy a nagyköveket rendszeresen délelőtt 11 órakor fogadja a király. Ha két vagy három ur tett már jelentést ő felségének, déli 12 órakor rövid szünet áll be. Ilyenkor ő felsége megint eszik egy pár falatot. Félhárom órakor van az ebéd. Mielőtt Gizella főhercegnő ideérkezett, ő felsége asztalánál csak gróf *Paar*, kerli udvari orvos és *Mayer* Lőrincz udvari káplán ebédelt. Ha miniszter is hivatalos az ebédre, mint például *Aehrenthal* volt e hó 18-dikán, akkor meghívják *Bronn* őrnagy és *Schaffgotsche* őrnagy szárnysegédekét, *Schiessl* kabinetirodafőnököt és *Margutt*, gróf *Paar* szárnysegédét. Az ételeket gyorsan találják. A király keveset eszik és közben állandóan társalog mindenféle kérdéssel és ügyről. Délután a király vagy vadászgat, vagy pedig egy óra hosszat sétál. Este 7 órakor feltalálják a vacsorát és ő felsége aztán csakhamar pihenőre tér.

— **Vilma királynő béke-rendjele.** Hágából jelentik, hogy Vilma királynő egy új rendjelet alapított, amelyet a békekonzferencia delegáltjainak fog adományozni. Az érem előlapján a történelmi nevezetességű terem látható, ahol most a konferenciát tartják, a hátsó oldalán pedig a következő felírás foglal helyet: „Donum Wilhelmine Neerlandiae Reginae Ad Secundum Pacis Conventum Legato.” Az alapítólevél kifejezi Vilma királynőnek azt a kívánságát, amely szerint nyilvános és maradó jelét óhajtott adni azon érdeklődésének, amelylyel a konferencia iránt viseltetett és amely konferenciának célja az, hogy a nemzetközi bonyodalmatok békésen elintézzék, ott pedig, ahol ez lehetetlen, a háború borzalmaikat, amennyire lehet, enyhítse.

— **A dán király útja.** A Birma-gőzös a dán királylyal tegnap délután kísérvhajóival Farornebe érkezett. A király aki Trangisvaagban szállott partra, a lakosság részéről lelkes fogadtatásban részesült. A hajóraj ma délelőtt Thorshawenbe indult.

— **A román trónörökös Nagyszebenben.** Ferdinánd román trónörökös a feleségével, Mária hercegnővel s nagyobbik fiukkal, Károly herceggel automobilon tegnap délután Nagyszebenbe érkeztek. A hercegi párt Bratianu Jon belügyminiszter és felesége kísérte s inkognitóban jött, négy automobilon. A társaság délben egy órakor a „Római Császárhoz” címzett szállóban ebédelt, ebéd után pedig Gaudernak József tábornok, hadtestparancsnok kalauzolásával gyalog bejárta a várost. Néhány üzletben vásároltak is. A vendégek délután négy órakor újra automobillal ültek és elutaztak. Jövet a vöröstoronyi szoroson át vették útjokat, visszafelé más úton mentek.

— **A spanyol királyi pár Bécsben.** A „Magdeburger Zeitung” madridi tudósítója táviratozza, hogy a spanyol királyi pár szeptember 16-án utazik Bécsbe. A királyi pár Frigyes főhercege magyarországi birtokán is látogatást fog tenni.

— **Dr. Párvy Sándor püspök díszpölgár.** Dr. Párvy Sándor szepesi püspököt Ó-Lubló város képviselőtestülete egyhangú lelkesedéssel a város díszpölgárává választotta.

— **Miklós császár szemléje.** A csári pár ma reggel négy órakor megjelent a czarszkoje-szélői táborban, ahol riadózt fújtak, mire a császár nagy katonai díszkísérettel díszszemlért tartott. A csári pár azután visszatért Péterhofba.

— **Czimadományozás.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Bárdossy* Antal és *Remenyik* Lajos bányatanácsosoknak a főbányatanácsosi címet adományozta. — A király *Barta* Arnoldnak, a Magyar Agrár- és Járulékbank Részvénytársaság vezérigazgatójának, a közgazdaság terén kifejtett hasznos működése elismerésül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **A Nasit-ügy.** A szenátus elnöke megengedte Nasinak, hogy a Regina coeli börtönből saját lakására költözzék s ott szigorú felügyelet alatt és a rendőri prefektúra felelősségére tartózkodjék. Hasonló okból és ugyanazon feltételek mellett Nasit titkárnak helyzetén is könnyített az elnök, a börtön cellájából a poliklinikára szállíttatta el. Nasit, mint Lombardot, szigorúan őrzik. Nasit és Lombardot, a szigorú őrizetre való tekintettel, nem akarták elhagyni a fogházat és szivesebben maradtak volna a börtönben s a volt miniszter csak családja kérésére nyugodott bele a szenátus elnökének ezen intézkedésébe és a prefektus-helyettes és három detektív kíséretében, csukott kocsihoz hazament. — **Lakásának előszobájában két rendőr őrzik Nasit,** akiket minden 4 órában felváltanak. Ugyanez történik Lombardoval, aki a poliklinikán orvosi kezelés alatt áll és akinek Rómában nincs is lakása. Ugy Nasit, mint Lombardot, védelmeiket is fogadhatnak, természetesen mindig egy hivatalnok jelenlétében. A volt miniszter bünpörének tárgyalása csak október vége felé lesz. A volt miniszter szobája előtt két detektív őrködik, ablaka alatt pedig két csendőr teljesít őrszolgálatot. Nappal ugyanily erős az őrizet. A szenátus elnökének rendeletére Nasit mindennap két rendőrtisztviselő kíséretében három óra hosszat sétálhat a városban kívül. Nasit titkára, Lombardot, betegesen fekszik a klinikán. Szive és tüdeje van megtámadva és krónikus bélglyuladásban szenved. A kórházban két szobát rendeztek be részére és megengedték, hogy betegségére való tekintettel neje is nála lehessen. Két ápolót adtak melléje. Szobája előtt két detektív és a kertben két csendőr őrködik.

— **A milánói árvaleányház botránny.** A botránnyos állapotokról, melyek a milánói árvaleányháznál nyilvánosságra jutottak, értesült X. Pius is. A pápa erre nyomban elrendelte, hogy vizsgálatot indítsanak az olaszországi összes apácázárdákban. Rómában kezdték meg a vizsgálatot, ahol a pápai vikárius megállapította, hogy több oly intézet van, amely az egyház tilalma ellenére áll fenn. Konstántinál, hogy a campo marciói apácák jogtalanul mondják magukat benczestestvéreknek, mások meg bitorolják a betegápoló elnevezést. A Porta Pián kívül több zárdá van, ahol alapácák tanyáznak. Mirafiora grófnőnek, II. Viktor Emánuel király menyének egykori villájában is olyan nők laknak, akik jogtalanul viselik az apácza-ruhát. Van egy kolostor, amely Margit anyakirálynő és az ismert római képviselő védőségével dicsekszik. A belvárosban is találtak alapácáktól vezetett intézeteket. Több utcában, egy nagy szabóműhelyben is alapácák tartózkodnak. A vikárius felszólította az alapácákat, hogy azonnal vessék le, egyúttal kiszolgáltatták az alapácza-kolostorokat a rendőrségnek megfelelő elbánás végett.

— **Házasság.** *Szigethy-Bartos* József feleségül vette *Lendvai* Lakatos Miczikét. Dr. *Mikler* Sándor békésmegyei tanfelügyelő oltárhoz vezette a besztercebányai evangélikus templomban özv. *Kabassy* Arthurné leányát, Bertát. *Werner* Jenő, a Világosság-nyomda főgépkestere vasárnap délelőtt vezeti oltárhoz Ungvárott *Moskovits* Márton nagykereskedő leányát, Lujzát.

— **A Schönburg-esőd.** Prágában a csödbbejutott gróf Schönburg ellen tömegesen jelentik be a követeléseket. Így báró Skrbensky prágai bibornok-érsek 96.000, az árva- és özvegyalap 27.900 koronát követel a gróftól.

— **Wölflingék ügye.** Tegnap számunkban megírtuk Adamovics Vilma nővéreinek elbeszélése alapján, miként hagyta el Wölfling Lipót a feleségét. Ma egy újságíró előtt nyilatkozott Wölfling Lipót ügyvédje, Frischauer, ki viszont egész más világításba helyezi a nagy port felvert ügyet. Az ügyvéd, Wölfling állítása nyomán, Adamovics Vilma nővéreik okozza a házastársak közt támadt egyenetlenkedésekért.

Az ügyvéd különben a következőképp adja elő a házastársak elválását:

Mindenekelőtt kijelentem, hogy a bécsi lapokban megjelent és nekem imputált nyilatkozatokat nem tettem. Wölfling Lipóttal állandó összeköttetésben állok és úgy a személyes, mint a levélszerű érintkezés gyakori közöttünk. Ismertem, amikor még főherceg volt, ismertem Adamovics Vilmaival való viszonyát és egyike voltam azoknak, akik figyelmeztették, hogy czélszerű lesz ezt a viszonyt megszakítani. Sem rám, sem másokra nem hallgattott. Hat évi viszony után elvette feleségül Adamovics Vilma, miután megelőzőleg egy államokirásban lemondott minden jogáról. Nagy meglepetéssel értesültem erről a tényéről és ezután huzamosabb ideig nem láttam. Egyizben, azt hiszem, december havában, Bécsbe jött és felkeresett irodámban. Legnagyobb meglepetésemre kijelentette, hogy el akar válni feleségétől. Es jogi tanácsomat kérte.

Egyben elmondotta, hogy a válás keresztülvitelével engem és Lachenal ügyvédet óhajt megbizni. Arra a kérdésemre, hogy mi e hirtelen fordulat előidézője, így felelt:

— A feleségem nővérei borzasztóan befolyásolják nőmet. Pokollá teszik az életemet és nem bírom már tovább!

Többet nem mondott. A szokásos formalitások közepette ügyvédi megbízást adott, hogy Lachenalal együtt vigyem keresztül a válást. Bécsből Nizzába utazott és hosszabb ideig nem hallott hirt magáról. Érintkezésbe léptem Lachenal kollégámmal, aki a Wölfling által elmondott és megnevezett tanui által megerősített vallomások alapján benyújtotta a válókeresetet. Ezt megelőzőleg azonban Lachenal fölkereste Wölflingné és barátságos uton igyekezett őt a házasság felbontására rávenni. Wölflingné kijelentette Lachenalnak, hogy nem gördit akadályokat a válás elé, de viszont nem hajlandó semmiféle kijelentést, mely a válást elősegítené, megtenni. Erre Lachenal a genfi törvény szerint, mely leginkább a Code Napoleonhoz hasonlít, beadta a válókeresetet. Genfben a törvénykezés hivatalos nyelve a francia és így, természetesen, francia nyelven szóltak a pöriratok. Közben Wölflingné Zürihbe költözött és itt szabályszerűen kézbesítették neki a tárgyalásra szóló meghívókat. Hogy ő nem jelent meg, sem pedig nem képviseltette magát, az az ő mulasztása. A genfi törvény egyébként ilyen esetben is gondoskodik védelemről, amennyiben e törvényszék előtt lefolytatott válópöröknel hivatalból az ügyész köteles az összes állítások valódiságát bizonyítékok alapján ellenőrizni.

A harmadik meghívót Wölflingné azzal a kijelentéssel utasította vissza, hogy nem ért francziául. Ekkor Lachenal azt indítványozta, hogy e kifogást a törvényszék ne vegye figyelembe, hanem hozza meg ítéletét Wölflingné nélkül is.

Az ügyész azonban ellenezte ezt és követelte mindama tanúk kihallgatását, akik bizonyosságot tettek arról, hogy Wölfling Lipót és neje között a házasságot annyira fel van durva, hogy a házasság közötti kibékülés teljesen ki van zárva. E tanúk kihallgatottak és e körülményre meg is tették változásait.

Mіндеzekből világosan kiténik, hogy a válópör, nem mint most utólag Adamovicsék állítják, szabálytalanul, hanem igenis az összes formalitások szabályos betartásával törvényszerűen folyt le.

Nem felelt meg Adamovicsék az az állítása sem a valóságnak, hogy Wölfling nejét minden támasz és segély nélkül, a legnagyobb nyomorban hagyta volna.

Mielőtt Wölfling megnősült, lemondási okirattal kapcsolatosan egy szerződés kötött közté és a császári ház között, melynek egyik pontja szerint egy bécsi banknál százezer korona depónáltatott, olyan rendelkezéssel, hogyha Wölfling meghal, ez az összeg özvegyét illeti.

Nem akarom, hogy a császári ház az elválás révén takarékoskodjék és arra törekedjem, hogy Wölflingné, mint elvált asszonyt, is megillesse ez az öröklési jog, de ily irányú lépéseimet is teljesen negligálta Wölflingné. A 100.000 koronának kamatait mindazonáltal pontosan huzza és én küldtem neki évenként ezt az összeget Zugba, illetve Genfben. A depónált százezer koronát Adamovics Vilma nem veheti fel, de élvezheti kamatait és joga van halála esetére erről az összegről végrendekeznie.

Egyébként kijelenthetem önnek, hogy én tud-

tam már a készülő botrányról. Maga Wölfling Lipót értesített engem erről Párisból a következő levelben:

Igen tisztelt ügyvéd ur!

Tudomásomra jutott, hogy volt nőm és családja nyilvános botrányt akarnak előidézni. Arról is értesítettek, hogy nővére, Adamovics Auguszta, Wölfling néven valami chantantban fel akar lépni. Kérem, akadályozza meg a rendőrség igénybevételeivel.

Wölfling.

E levélre azt válaszoltam, hogy addig, amíg Adamovics kisasszony csak tervezi e néven való szereplését, nem járhatok el ellene, de ha tényleg bekövetkeznék, meg fogom akadályozni.

Ellenőrizhetetlen, de azért könnyen kitalálható forrásból azt a hírt is kolportálják, hogy Wölfling azért vált el a feleségétől, mert vissza akarja nyerni méltóságát. Eltekintve attól, hogy ez jogilag is lehetetlen, maga Wölfling néhány héttel ezelőtt, amikor erre vonatkozólag megkérdeztem, így felelt:

— Nevetséges és bolond pletyka. Egy cseppet sem ambicionálom, hogy ismét főherceg legyek. Semmi mást nem akarok, csak — nyugalmat.

Ami Wölflingnek a családjával, a toszkánai nagyhercegi családdal való feszült viszonyát illeti, az így áll: Wölfling még főherceg korában sem állott valami jó viszonyban az édesanyjával. Ennek a haragja tehát nem fáj neki és sohasem törekedett arra, hogy anyja kegyeibe jusson. Édesapja, a toszkánai nagyherceg ellenben nagyon szerette, ő volt kedvencz gyermeke. Ennek a nagy szeretetnek egyébként jellemző okozója van. A nagyherceg gyermekei közül ugyanis egyedül Wölfling Lipót tud perfektül olaszul; az öreg főherceg pedig rendkívül szívesen beszélt és ír olaszul. Amikor az egész család elfordult Wölflingtől, az öreg nagyherceg volt az egyetlen, aki idővel megbékült fiával és érintkezett is, levelezett is vele. Wölfling Lipót különben tíz nyelven beszél teljes fölkételességgel.

Az ügyvédnek ezen állításaival szemben az Adamovics-nővérek pörrel fenyegetnek és így nagy botrányokra lehetünk még elkészülve.

— **Nélkül.** Ez a szócseka már lassankint kortörténelmi jelentőségű lesz. A XX. századot — ha így haladunk — a *nélkül-századnak* fogják elnevezni. Mert ebbe a századba esik a „füstnélküli löpor” „a drót-nélküli táviró” és legújabbban a „sin-nélküli vasut” felfedezése és alkalmazása. Ez a legújabb vívmány és Magyarországon is megpróbálkoznak már vele. Az aradcsanádi vasutak igazgatósága újabbban ugyanis a sin-nélküli motorokkal fog kísérletet tenni és ha beválik, akkor összes vonalain ezt fogja alkalmazni. Elvégre napjainkban annyi kereskedő dolgozik pénz nélkül, annyi ember kapaszkodott magas polczokra tehetség nélkül, annyi primadonna énekel hang nélkül, hogy el nem képzelhető, miért ne boldogulna éppen a motor sin nélkül.

— **Ami abszurdum.** Pár nappal ezelőtt ilyen czímmel egy hírcikkcske jelent meg az *Egyetértésben* arról, hogy a hivatalos alispáni jelentés szerint, egész Bácsbodrog vármegyében nem akadt egyetlenegy ember, aki az antialkoholizmus elveinek terjesztésére vállalkozott volna. A cikk írója szatirikus éjjel állította be ezt a kétségteletlenül kulturfontosságú tényt; a humorizáló sorok közül azonban minden gondolkodó félreérthetetlenül kiérezhette, hogy a cikkíró nem mulat, hanem káromkodik magában ezen a tatárállapoton.

A cikkkecskén azonban fönnakadt valaki; bizonyára a felületes olvasás lehet csak az oka ugyan a meg nem értésnek, de mivel van félreértés, belemegyünk magyarázkodásba is.

Egy bástopolyai úri ember azt olvasta ki abból a kérdéses cikkkecskéből, hogy mi naivságának tartjuk az újságíró felületességével magát az alkohol ellen indított harcot. Ördögöt tartjuk annak! Az egy igen komoly ügy. Sőt az is komoly, hogy ezt nálunk még vitálni kell. Másutt mindenütt a világon, az egész társadalom vi élet-halál harcot ezzel a rémmel, mi pedig még ott tartunk, hogy maga az állam a fővállalkozója az alkoholnak és minden megenyvedett, sőt meg nem engedett eszközrel fokozni is törekszik a szeszfogyasztást.

Hát ezért humorizálunk mi a fölött, hogy a Bácskában nem akad ember, aki az elvet hirdesse. Humorizáltunk fölötté, mert e fölött csak humorozálni, vagy kétségbe esni lehet.

Abban a szemrehányó levélben azonban, amelyet kaptunk, el van mondva az is, hogy téves az értesülésünk, amennyiben Zomborban is, Bács-Szent-Tamáson is, sőt Bács-Torolván is vannak

istápolói a megtartózkodás elvének. Hát ezt örven-dező szívvel vesszük tudomásul. Hanem azért mégis csak megkérjük a szives figyelmeztetőt, hogy bennünket is vegyen komolyan. Azt is, amit olykor mosolygós sorok között mondunk.

— **Gyermek-julla a börtönben.** Ilyen czímen megírtuk tegnap, hogy *Kugler Gyula* utazó feljelentette a feleségét, *Pollák Flórá*t gyermekgyilkosság miatt. *Kuglernének* az *Akácia-utca* 10. szám alatt van egy kis kávéesernoka, amelyet öreg édesapjával vezet. Az asszony a következőket mondja a följelentés dolgáról:

— Ha valakit feljelentenek, mindig tudni kell, hogy honnan jön a följelentés. Állást szereztem neki Neumann és Weisz Ke-repesi-uti czégnél, ahol ügynökkösködött, de mihelyt az első árut kézhez kapta, azonnal elzalogosította, amiért három hónapi fogházat kapott és le is töltött. Hazulról, amit csak ért, mindent elvitt, elzalogosított. A jeggyűrűmet a szekrényből kilopta, egy nálam nevelésben levő kisleánynak, *Tantégl* Margitkának a könyveit eladogatta, még a cipőkaptafákát is ellopodta hazulról. Én visszafogadtam volna, de az édesapám ellenezte, hogy éljek vele. Itt van egy levél, amelyet az uram írt a feljelentés után, most a napokban, ami megvilágítja ennek az elzüllött embernek gondolkodását. Ez egy négyoldalas levél, amely így kezdődik:

Drága anyám, édes Flórá!

Mond meg kedves atyádnak, hogy én Braun urtól egy fillért sem loptam. Hát édes fiam ez nagyon fáj nekem, valamint az is, hogy én tejpénzt elloptam volna. Te jól tudod édes Flórá, hogy ez nem igaz, czáfoljad meg, ti most ugyanis gazdagok lesztek. De én nem fogok neked botrányokat rendezni, annyi tapintatom még van, és rábírom magam a sorsra, eléggé megbűnhődtem azzal, hogy föld elszakadtam. Ezek után se jólét, sem nélkülözés engem talpra nem állít.

És így megy ez négy oldalon keresztül, szerelmes szavak egész áradata. Igéri, hogy nem fog sehol kompromittálni, mert az a czélja, hogy külön menjek vele lakni.

Ugyanakkor pedig, amikor nekem így ír, a következőket írja egy ismerősünknek:

Tisztelt asszonyom!

Ma Pollák Flóra ellen a rendőrségnél feljelentést tettem gyermekgyilkosság miatt. Végre hosszú szenvedés után megírtam a feljelentést el-lene, hogy ezt a bestiális nőt végre a börtönbe juttathassam.

Tisztelettel *Kugler*.

Igy áll most ez az ügy; hogy bűnös-e az asszony, vagy csak boszu műve a följelentés, azt majd a rendőrség lesz hivatva kideríteni.

— **Halálozások.** *Goczigh József* budapesti kir. törvényszéki bíró neje július hó 22-én, 36 éves korában elhunyt. Az elhunyt asszonyt, született *Barbier Auguszta*, *Barbier Emil* francia író rokonát, július hó 24-én általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra a németülgyi temetőben.

Tóth Ignác, az Egyesült Magyarhoni Üveggyárak czéggazdájának rövid szenvedés után meghalt. Ma délután 3 órakor temették.

Krutovszky Károly selmeczbányai kohófonók, bányaatanácsos, ma Karlsbadban szívszélhűtésben meghalt.

— **Tüntetés monitoraink ellen.** Dunai monitoraink, amelyek most az Aldunán járnak, tegnap elhaladtak Belgrád előtt. Mikor a Szávában fürdő közönség észrevette őket, kiabálni kezdett:

— Le Ausztriával! Le vele!

A tüntetés oka valószínűleg a magyar-osztrák-szerb vámszerződés megkötésével, ami Szerbiára nézve nagy károsodást jelent. Mikor a kiabálás a hajókra is elhallatszott már, a parancsnokok gyorsított tempóban elhagyták a szerb vizet.

— **Rómes boszu.** Tois daniái falucskában rémes gyilkosságot követett el boszúból egy elbocsátott cseléd. A gyilkos asszony, ki egy vagonos földmivesnél volt szolgálatban, meggyilkolta gazdáját és saját gyermekeit. Először a földmives kilenc esztendő leánykáját ragadta meg, ez azonban kiszakította magát kezei közül s a szénapadlásra menekült, honnan remegve nézte végig a rémes öldöklést. A leánya elmondta, hogy az asszony előbb három kis testvérkéjét akasztotta föl. Azután nyugodtan körülnézett a konyhában, majd a saját 13 hónapos ikergyermekeit s egy 13 napos csecsemőjét ölte meg. Végre magát akasztotta föl a szoba gerendájára. Hátrahagyott levelében azt panaszolja el, hogy a földmives fölmondott neki, mert rosszul bánt a gyermekeivel s azért követte el rémes tetteit.

— Zrínyi és Frangepán. A zágrábi Zmaj-klub elnöksége dr. Bojnicsics Iván, a horvát országos levéltár igazgatója részéről közzétett nyilatkozatra a Frangepán és Zrínyi hamvainak kiásatására vonatkozólag a következők közlésére kért föl:

A lapokban „Zrínyi-Frangepán hamvai” czim alatt olvasunk néhány oly állítást, amelyek alkalmasak arra, hogy e nagy emberek maradványai kiásása körül folytatott munkákat ferde világításba helyezze. A „Bracca hrv. zmaja” klubja azt a hazafias feladatot tűzte ki magának, hogy a Zrínyi-féle hamvakat, melyek egyaránt szentek egy a horvátok, mint a magyarok előtt, felkutassa és hogy azokat ezáltal addig, míg végleges pihenőre nem találják, hazájukban a teljes megsemmisüléstől megóvja. E kegyeletes dologban a klubot sem személyes, sem politikai ambíciók nem vezették, legkevésbé pedig az, hogy általa magának reklámot szerezzen, mert erre egyáltalában szükség nincsen. Lévéne neve a horvát nemzet előtt eddigi kulturális működése folytán eléggé ismeretes. Dr. Bojnicsics ur nincs tájékozódva sem az exhumáció körül folytatott előmunkálatokról, sem az exhumálás tényéről, ezért nem lett volna neki szabad elhamarkodott ítéleket mondani. A kiásás minden az efféle exhumációknál alkalmazott óvatossággal és a hivatalos kommisszió jelenlétében ment végbe. Tévesen állítja dr. Bojnicsics, hogy dr. Latkóczy tanár a hamvak 1885-iki elemzésénél jelen lett volna, mert az előfeldelést az éj csöndjében csak a sírásó és egy Karácson nevű munkás végezte. És éppen ez utóbb említett munkás most a kiásásnál is jelen volt és előre kijelölte a helyet, hogy hol kell ásni. Amint már egy hónappal jegyzőkönyvbe vétetett, a hamvak a bécsújhegyi köztemető koporsói felett és így a föld színétől is csak pár lábnyira voltak eltemetve. A sír helye feledésbe nem ment, mert száznál több tanu van, kik e sírt 1885. óta a mai napig látogatták. Dr. Dezselicset 1885-ben maga a sírásó vezette erre a helyre, mint a Zrínyi és Frangepán közös sírházhoz és Dezselic még abban az évben fel is vette a helyszínrajzát. Az összes ezen ügyre vonatkozó iratok közzé lesznek téve és Bojnicsics ur helyesen cselekszik, ha közzétételüket bevárta volna. Valami diszes temetésről és koporsóról szó sem lehet; minden a leg egyszerűbb módon ment véghez. Ami Bianchini képviselőnél való látogatásunkat illeti, ennek semmiféle politikai ize sincs. Az egész csak ildomosági tény, amelyet Ivancevics képviselő kérésére tettünk, hogy magyarázatot adjunk arról, hogy miért nem voltak a dalmát képviselők meghíva az exhumáláshoz és hogy az egész ügyről tájékoztatást nyújtsunk. *Elaszovszki*, a Zmaj-klub elnöke, dr. V. Dezelic alelnök.

— **Aki bejelent az öngyilkosságát.** A főkapitányságon a középponti ügyeletes tisztviselőnél ma reggel négy óra tájban megjelent *Lehmayer Kálmán* banktisztviselő és bejelentette, hogy barátja, dr. *Teodorovits* István gyógyszerészegéd öngyilkossá akar lenni. A bankhivatalnok elmondotta, hogy tegnap este családi körben együtt vacsoráztott *Teodorovits* Istvánnal, aki akkor úgy nyilatkozott, hogy még az éjszaka vagy agyonlövni, vagy megmérgezi magát. *Teodorovits* a Margit-körut 38. sz. házában levő Szent István-gyógyszertárban van alkalmazva. A főkapitányságról elküldöttek a gyógyszerészertárba egy detektívet, de ez már későn érkezett, mert *Teodorovits* az inspekciós szobába bezárkózva, cziánkálit vett be. A detektív feltörette a szoba ajtaját, majd a mentőket hívatta, akik az életunt gyógyszerészt, akinek állapota igen súlyos, bevitették az irgalmasok kórházába. *Teodorovits* három levelet hagyott hátra és pedig dr. *Székelyhidi* József ügyvéd és dr. *Sárközi* Pálnak, azonkívül egyet a rendőrségnek, amelyben ezt írja:

Miután saját elhatározásomból váltam meg az élettől, kérem a bonczolás mellőzését. Engedjék meg, hogy holtestemet családom haza, Huszira szállíthassa. *Teodorovits* István dr.

A másik két levelet is a rendőrségen őrzik, de egyelőre nem kézbesítik a címzeteknek. Az életunt fiatalember állapota súlyos, de nem életveszélyes.

— **Főhadnagy és rezervista.** Botrányos jelenetnek volt szemtanuja több utas tegnap este a székesfehérvári déli vasuti állomás perronján. Egy honvédfőhadnagy egymásután két ízben arculvágott egy póttartalékost, mert ez nem tisztelgett előírás szerint a főhadnagy előtt. A póttartalékos, aki különben jómodu földmives Kápolnás-Nyéken, azért nem szalutált, mert bőrdíjével volt elfoglalva s így nem láthatta a főhadnagyt. A tiszt viselkedése nagy visszataszítást keltett a közönség körében. Ebből az ügyből kifolyólag a főhadnagy ellen feljelentést tettek felsőbb hatóságánál.

— A legújabb tudomány. Akadt valaki, aki a lehetlent is lehetővé akarja tenni: rendszerbe foglalni a szerelmet. Ez a worcesteri Clark-egyetem tanára: G. Stanley Hall, aki elhatározta magában, hogy kifürkészi, miként keletkezik a szerelem. És minthogy ő tanár, tehát természetes, hogy — rendszert állított fel. Felsorolta azokat a tulajdonságokat, amelyek lebilincselik az embereket: tehát szerelmet támasztanak. És mert tanár, természetesen megkülönböztet elsőrendű és másodrendű okokat. Elsőrendűek szerinte — és erre hosszas kutatás után jutott — a szem, haj, alak és testtartás, szemöldök, arcbőr, orcza, fejforma, nyak, fül, áll, kéz, tarkó, orr, köröm, ujj. Ezenkívül — ezek a másodrendű szerelmi tényezők — képzelt csók, álom, duzzogás, sóhaj, mosoly, ének, sőt a foghús is. A fiatal emberek nyolcz százaléka fogékony a keskeny meredek váll iránt; a leányok közül hét százalék a széles vállu embert szereti. Tíz százalék a rendes, hat százalék a fehér fogra reagál. A fiatal emberek öt százaléka lelkesedik a hosszú szempilláért és gyakran a hosszú, keskeny, rózsás köröm is rabbá teszi őket. A férfiak nagyon fogékonyak a leányok ivelt szemöldöke iránt, erre körülbelül négy százalék reagál, míg három százalék igen nagy elragadtatással tekint a fül mellett levő nagy hajfürtökre. Az amerikai szerelem-vizsgáló azután áttérve a mozdulatokra, megállapítja, hogy a legnagyobb hatása a hangnak van. Az egyiket a magas, a másikat a mély hang ejti rabul. Döntő hatása van a hang tisztaságának is, a susogásnak, a szó különös ejtésének, a hanghordozásnak, sőt a tájszólásnak is. Meg kell említeni még a nevetés módját is. Külön befolyása van a taglejtésnek, a szemmozdulatnak, a fejartásnak, a vállmozdulatnak, továbbá annak, hogyan fogja föl a nő szoknyáját és hogyan ül.

A tanár, aki ekkora figyelemmel végzi kutatását, természetesen nem feledkezik meg arról sem, hogy a ruhának is igen nagy befolyása lehet az érdeklődés és így talán a szerelem felébresztésére. Erre vonatkozó fejtegetése így szól:

A ruházatkodás során is első sorban a hajról kell megemlíkezni: a haj hosszáról és elrendezéséről. Különösen meg kell említeni a fürtöket. Nagy figyelemmel kísérik a férfiak a leányok gyűrűjét, karpereczét, csipkéjét és hosszú szalagját. A leányoknak figyelmét viszont nem kerüli el a férfiak ruhájának jó szabása, különösen, hogy milyen a ruha vállban és hogy jól illik-e a mellény. A sétatotnak, szemüvegnek, gallérnak, fehérműnek, a kalap különös alakjának, az óraláncz viselése módjának, sőt az arannyal plombált fognak is befolyása van a szerelemre.

Ekképen végezve a tanár ur a szerelemgerjesztő tényezőkkel, rátér a szerelempusztító körülményekre, tulajdonságokra is. A tudós tanár vegezőmódban megállapítja, hogy a szerelemnek a legnagyobb ellensége: az elálló fül, az összenőtt szemöldök, a széles vagy hosszú láb, a kiálló arczcsont, a nagyon világos színű szem, a hosszú orr, a kis termet, a hosszú nyak, a vörös haj. Akadályozza nagyon a szerelem kifejlődését a nátha, selypítés, szemforgatás, hangos beszéd, heves taglejtés, szarkasztikus mosoly, hangos nevetés, ügyetlen mozdulat. Nagyon rossz szemmel néznek a hölgyek arra a férfira, aki fülbevalót visel, akinek hiányos a foga, rosszul öltözködik, vastag gyűrűt visel; a férfiak viszont semmiféle vonzódást nem éreznek az iránt a nő iránt, akinek a haja kurtára van nyírva, igen rosszul illik a ruhája, aki tarka zsebkendőt visel.

Sajnáljuk Hall tanár urat: Igazán megkímélhette volna magát ettől a nagy fáradtságtól, ha megkérdéztet volna p. o. egy gimnazistát. Az két pontban összefoglalta volna a szerelem theoriáját. És pedig:

1. §. Nincs az a nő vagy férfi, aki mindenkinek szép és nincs az a nő vagy férfi, aki mindenkinek csunya lenne; tehát: — minden nőbe vagy férfibe szerelmes lehet valaki.

2. §. Hogy miért lett szerelmes valaki, azt nem lehet soha tudni. Mert az ideálnak mindene szép, ha csunya is; és ha valakiből kiábrándultunk, ha legszebb volt is, már sehogy se tetszik.

3. §. Mi a szerelem, azt ne tessék magyarázni. Aki szerelmes, az ugyanis tudja, aki nem szerelmes, — annak ugyan magyarázhatja.

És bizonyos, hogy a tanár ur minden rendszerét lefözi a gimnazista.

— **Megint mérgező sütemény.** Kassán ismét süteménymérgezés fordult elő. Stefanovits cukrász cselédje a délelőtti folyamán rosszul lett és heves hányási rohama volt. A leány a rendőrorvosnak, ki azonnal megjelent, azt mondotta, hogy diós és puncsos süteményt evett. Az orvos a leányon azonnal gyomormosást eszközölt, majd be szállították a kórházba. Ma a Stefanovics-cukrászdában az összes süteményeket elkobozták és az ügyészség elrendelte Stefanovics ellen a vizsgálatot, gondatlanságból okozott súlyos testi sérülés czimén.

— **Egy millió márka biztosíték.** Symon Emil new-yorki diákért, akit Drezdában letartóztattak, mert automobiljával halálra gázolt egy asszonyt, anyja egy millió márkát akart letenni biztosítékul, hogy helyezze szabadlábra. A törvényszék nem fogadta el Symonné ajánlatát, mert vizsgálati fogóságban levő fia nem németországi illetőségű.

— **A mártélyi gyilkosság.** Még az 1905-ik év szeptember 29-én éjszaka történt, hogy Szentesen Szomor Ferencz gazdálkodónak mártélyi tanyáján vadállati kegyetlenséggel lemészárolták Szomor Pált, a gazda fiát és Kádár Imrét, a tanyást. Szomor Pált, aki egy deszkavaczkon aludt a tanya cresse alatt, két puskalövessel ölték meg, melyek közül az egyik a fejét, másik a szívét találta. Kádár Imrét pedig fadoronggal vagy feszítővassal verték agyon, mert a feje a felismerhetetlenségig darabokra volt zúzva. A gyilkosság elkövetésének éjszakáján nem volt más a tanyán, mint Kádár Imréné, a megölt tanyásnak felesége és hat éves kis fia, akik bent aludtak a tanya-szobában. Kádárné a gyilkosságra vonatkozólag azt adta elő, hogy éjfél tájban rémes zajt okozva, valaki megverte a tanya ablakát s pénzt követelt tőle halálos fenyegetések között, mire ő a szobából 90 koronát kidobott az ablakon s azután ágyába feküdvén, félelmében reggelig onnan ki sem mozdult, tehát nem tudja, ki lehetett a tettes. A nyomozás során azonban a csendőrség letartóztatta Kádár Imrénét, mert az asszony ágyában egy mángoló keményfasúlykot találtak, melyen lemosott vérfoltok voltak és később letartóztattak egy Rácz Imre nevezetű mártélyi legényt, az asszony szeretőjét is, mert alapos volt a gyanu, hogy ők követték el a kettős gyilkosságot. A vizsgálóbíró később mindkettőjüket szabadlábra helyezte, mert tagadásukkal szemben hiányzott mindenféle bizonyíték bűnösségükre illetőleg. Ebben a szenzációs gyilkosságban most újabb fordulat állott be. Mártélyon, Széll István 2653. pusztaszám alatti földjén Mocsári József 18 éves béresgyerek a föld szélén levő mocsaras árokban egy vadászfegyvert talált, melynek a zárolója piros színű ruhával volt körülcsavarva. A gyerek a puskát az apjának vitte el, aki beküldte vele a rendőrségnek. *Privitzer* rendőrhadnagy és *Bakos* csendőrmester azonnal kimentek a helyszínre és a nyomozást megindították. Kiderült, hogy a puská azonos a vadászfegyverrel, amelyiket a gyilkosság előtti napokban *Pásztor* Imre paperei szőlőjéből, a kunyhóból loptak el. Így tehát semmi kétség nincsen arra nézve, hogy ez a puská az, amelylyel a gyilkosságot elkövették. A rendőrség most jutalmat tűzött ki annak a részére, aki nyomra vezet arra vonatkozólag, hogy ki lopta el a puskát a *Pásztor* Imre szőlőjéből.

— **Sikkasztó városi pénztáros.** Vankó Antal körmendi városi pénztárnok négyszáz koronát sikkasztott és Monakóba szökött. A kiadatási eljárás befejeztével ma este Szombathelyre hozták.

— **Meggyilkolt igazgató.** Alehevska orosz állomásonál meggyilkolták Michurint, a kosnukovi szénbányák igazgatóját.

— **Gyilkos milliómos.** New-Yorknak megint nagy szenzációja van. Egy kábel-távirat jelentése szerint ugyanis, tegnap egy *Wilson* nevű többszörös milliómos a nyílt utcán gyilkosságot követett el. A milliómos egy leánnyal az utcán sétálgatott, s egyszer csak előrántotta revolverét és lelőtte a leányt. Az utcán járó-kelők nagy tömegben gyűltek össze a lövés zajára és meg akarták lincselni a gyilkos milliómost, aki erre futásnak eredt, a tömeg azonban mindenütt a nyomában volt. *Wilson* ekkor megállt és üldözői felé fordulva, kéiszer kilőtte revolverét. Mindkét lövés talált, s a tömegből két ember holtan rogyott össze. A gyilkos végre bemenekült egy barátjának a gyárába, ahol azonban csakhamar besorozták egy szobába és lefegyverezték. Az esetet óriási izgatottsággal tárgyalja egész New-York.

x Bob-hasajtó a legkellemesebb. 10 f.

x Az angolok az éj tájában lágy fuvallatu dallamokban zengik, hogy a legjobb ital a világon az Elő Alfordi Cognacgyár r. t. „Radial-Ehrje”

x Ócsaúj matróz ingek- és sockingban Rösler-nél, Budapest, V., Haiminczad-utca és József-tér csikén.

x Szenved ön lábizzadásban? Akkor rendelje a „Sudor”-t Alexander János gyógyszerésznél, Szolnokon. Ára 3 korona 40 fillér utánvétellel.

x Zászlók, czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és diszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Arjegyzék ingyen.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Nászajándékok Rothauser, Deák-tér 6. sz.

Különös esetek.

Budapest, július 25.

Fölöttébb kedvesek az esztétika nyári latitüdejai.

Fagylalt és uborkasaláta között betévedtem szent Thália krisztinavárosi templomába. „Az ember tragédiá”-ját adták. Kulisszára festett angyalok és kitömött csontvázak közepett egy rokonszenves Éva, egy átkozottul ágáló Lucifer s végül egy nyárilag bágyadt Ádám, ök tolmácsolják a tragédiát, az emberit, egy magyar író roppant bátorságának csodatételét; ami vállalkozásnak az adott körülmények között nem is vala túlságosan nyári. Nyáron sokat mernek.

A kedves, a megkapó, a megindítóan gyermeges, a búbajos nyári, a Danton-jelenet végén következett. Dantont a Marseillaise hangjainál vesztí el a bakó. A népnek itt, persze csak rap-szodikusan, véres-mámorosan, nem pedig tablószerűen kell énekelnie a jövő dalát. Ugy lehet, Madách is valami hangulat-betelőzést képzelt ide. Nos ezt, legalább a Krisztinavárosban, megkapta. A Marseillaise-t lehetőleg jól szervezett kar éneklie, éneklie egyszer, éneklie kétszer és éneklie háromszor. Ahányszor a karzat ezerfejtű Cézárja tapsaival parancsolja. A függőnyt minden tapsra újra felhúzzák. A nép újra elzengi gyönyörű kórusban a jövő dalát. A vérmámoros nép tudniillik. Dantont nyilván, újra lefejezik. A bakó óráját háromszor vesztí el. És Éva, az örök nő, kitűnően alkalmazkodik a helyzethez, mindháromszor kezébe fogván a lobogót és a színpad jobb oldalán lobogtatván azt, a tabló festőisége iránti kitűnő érzékkel.

De még jobb, a színpadi hatásnak mély lélektan ismeretére valló és a tragédiát egy új nűánszal gazdagító a londoni jelenet befejezése. Ide ugyanis, civilizáció tragédiájába, a rendező lelemény új befejezést konstruált. Talán a munka korszakának akarta véres szatirját adni? Vagy a civilizáció csúcspontjait akarta megérzékíteni? A tény az, hogy e jelenet végén az egész londoni vásár tánczra perdül és a színház derék komikus egy delnővel — macsicsot lejt. . . A velőig ható szatira a karzatot megkapja. . . És elismételteti a macsicsot. Egyszer. Kétszer. Háromszor.

Nyári problémám a következő volt: miért kellett e jó közönségnek annyi mindent, fárasztó vereseket meghallgatnia az emberi akaratnak nagy elindulásairól és tragikus megrokkadásairól — azért a kis üdítő macsicsért? Nem lehetett volna ezen kezdeni — az Ember Tragédiáját?

Egy amerikai kuruzsló — Amerikában egyetemi tanárnak hívják — a szerelmi levelezők és virágnyelvek irodalmát a szerelmi lélektanával gazdagította, melynek bizonyára az a legmeglepőbb megfigyelése, hogy a szerelmi ingerek felkeltésére — az aranyplomb is alkalmas.

Sokkal kedvesebb dolog ez az aranyplomb-pszichológia, hogysem akár a nyáron is komolyan bonckés alá vegyük. De egyelőn megfigyeléssel, talán a dolog abszurditásának lényegét markolhatjuk meg.

A tanár ur összetévesztette az okot az okozattal. Az aranyplomb és a többi gyönyörűen kistatistikázott apróság ugyanis nem valószínűtlen kelti föl a szerelmi misztikus érzelmeit. A „tudomány”, mely ennek megfejtésére törekszik, gyökerében szerencsétlen vagy humbug. De aki már szerelmes, az, kedves tanár ur, az az aranyplombba is szerelmes. Ennyi az igazság.

Hajdu Gyula ur a székesfejérvári pályaudvaron pofoztatott. Hajdu ur ugyanis hadnagy. Akit megpofozott pedig, az egy nyomorult tartalékos-állat.

Eddig az eset nem volna különös. Sokkal inkább: tipikus. Csak az eset folytatásában nem felülő. A hadnagy ur ugyanis a tartalékostól ott a helyszínén bocsánatot kért. A hadnagy urnak eszébe jutott valami. . .

Romantizmusra hajló lelkem mély szomorúsággal vesz tudomást arról az esetről. Mivé lett a

hajdan gyönyörűen szabadságos vitézi élet költészet? Mi lett ebből a nyomorult, szürke polgári világból, ha még szabadon sem pofozhat az emberiség kiválasztottja, gyöngye — a hadnagy, a hadnagy!

Bizony mondom, néhány év előtt még a tartalékosnak kellett volna bocsánatot kérni. Das ha'm doch diese lumpige Zeitungen gemacht.

Bayard.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A *Vigadó özege*. (Bemutató a Budai Színkörben.) A *Vigadó özege* nagy sikerén felbuzdulva, a nyári színműírók most egymás után választják parodisztikus témának Lehár gyönyörű operettjét. Ma a Budai Színkörben láttunk ebből az operettből fakadt bohózatot, melynek írói: *Tábori Emil* és *Ujvári Károly*. Ha a szerzők abból a szempontból indultak ki, hogy darabjukkal nem vágnak irodalmi babérokra, hanem egyedüli főrekvésük, a közönségnek egy derűs estét szerezni, akkor céljukat teljesen elérték, mert a *Vigadó özege* a maga mulatságos fordulataival, az izlés határát soha át nem lépő humoros szövegével igen vidám estét szerzett a közönségnek. A főszerepet *Zavary Anna* vidéki színésznő játssza, ki a *Vigadó özege*ben nagy kudarcot vallott s emiatt a *Bus özege* gunynévre tett szert. A primadonnának amilyen pechje volt a színpadon, oly szerencsése volt a játékban, mert osztálysorsjegyen kerek egy milliót nyert. Természetesen ettől a naptól kezdve körülvette az udvarlók raja, közöttük *Raoul d'Briosi* olasz tenorista is. Zatacsék *Vendel* hentesmester *Zavari Anna* segítségével akarja magát egy műkedvelő-társaság elnökévé választani oly módon, hogy a primadonnát, mint feleségét mutatja be a társaság tagjainak. Ezt azonban meg akarja gátolni *Zatacsék* elváltan élő felesége és szövetségese *Graf Dani* lókupecczel, ki szereti Annát és az is viczont szereti őt, de vallási okok miatt nem lehetnek egymásé. A második felvonást egy skót kerti ünnepély keretében nézzük végig. Itt egy csomó bonyodalom játszódik le a közönség előtt, mely végeredményében *Dani* és *Annát* még jobban eltávolítja egymástól. Ennek a felvonásnak egyedüli baja az, hogy a lókupez és primadonna jelenete a végtelenségig húzódik. A harmadik felvonás színhelye egy reklám-mulató, ahol különféle reklámok között felvonultatják az összes fővárosi hírlapokat. Ebben a felvonásban aztán elsimulnak az ellentétek, *Dani* és *Anna* egymásé lesznek.

A darab természetesen gazdagon van megüzdélve humoros fögtöndzésekkel, egy csomó tánczszal, kuplékkal, de mindenütt mértéket tartva. A rendezés is *Krecsányi igazgató* jó izlésére vall és így mindent együttvéve, konstatahatjuk, hogy a „*Vigadó özege*” teljes sikert aratott. A szereplők közül *Fóti Frida*, *Zavari Anna* szerepét sikkesen, sok temperamentummal játszotta. A két szerző, *Ujvári* és *Tábori* gondoskodtak róla, hogy hálálatos szerepet irjanak maguknak, amit aztán ki is aknáztak. *Ribizke* szerepét *Molnár Aranka* játszotta, ki a fiatal leányt cok bájjal személyesítette és a harmadik felvonásban egy tizesen előadott kupléval keltett tetszést. Felülő jó volt *Nyékrics* szerepében *Izso*. *Gere* is sok természetességgel játszotta a Reklám-mulató tulajdonosát. Jók voltak *Kecskeméty J.* és *Falussy*, ki a szerelmes tenoristát játszotta. Szerzőket és szereplőket számtalanszor a lámpák elé hívták és sok virágot kaptak. Végül megemlítjük, hogy a darab zenéjét *Heidelberg Albert* komponálta. Könyved, fülbemáshó zenét írt, amely nagyban elősegítette a *Vigadó özege* sikerét. (S. V.)

(*) A *Városligeti színházban*, ma pénteken 44-szer adják „A bus özege” parodisztikus operettet, mely eddig mind g zsúfolt ház előtt adatott elő. A mai előadást egy bécsi előkelő operette színház képviselője nézi végig, ki a darab előadási jogának megszerzése végett jött ide. *Hervay Frigyes Manó* című énekes bohózatja „A bus özege” 50-ik előadása után kerül bemutatásra. Ez újdonsághoz több ismert zeneszerző írt éneket és tánczszámokat.

(*) *Kossuth Ferenc a herculesfürdői arénában*. *Polgár Károly*, aki a vidéki színgazgatói kar egyik legrokonszenvesebb és áldozatkész tagja, ez idő szerint *Herkulesfürdőn* tartja előadásait. A társulat jó hírneve az ott időző *Kossuth Ferenc* kereskedelmi miniszterhez is eljutott, aki titkárja, dr. *Pallay Sándor*, dr. *Arányi Zsigmond* kir. tanácsos, *Muzsa Gyula* országgyűlési képviselő és *Kolozsváry* fürdőigazgató társaságában megjelent a *Parasztsücsület* keddi előadásán. A színház bejáratánál *Polgár Károly* színgazgató és *Gyulai Zsiga* színházi titkár fogadták a minisztert és torontáli szönyegekkel díszített páholyához kísérték. A magas színvonalon álló előadás minden tekintetben megnyerte a miniszter tetszését, aki távozásakor így szólott *Polgár* igazgatóhoz:

— Fogadjá, igazgató ur, legőszintébb elismerésemet. Az előadás minden tekintetben kitűnő volt. Nehéz feladatra vállalkoztak, de kitűnően oldották meg. Öszintén gratulálok.

A miniszter, a közönség ovációja között távozott az arénából.

(*) *Kis Színház*. Ma folytatta vendégszereplését *Keleti Elza*, az Országos Színészegyesület végzett növendéke a városligeti Kis Színházban. Ezuttal *Rinaldóban* lépett fel s most is a közönség zajos tetszésnyilvánítása kísérte fellépését.

(*) *Siremlék Mátrai Lajosnak*. Az Iparművészeti iskola elhatározta, hogy néhai nagynevű tanárának, a kiváló szobrászművésznak, *Mátrai Lajosnak*, aki az őszszel váratlanul elhunyt, sírját a kerepesi temetőben díszes emlékekkel jelöli meg. Az emlékre szükséges pénzt a tanári kar tagjai és a növendékek adták össze, akik rajongó szeretettel csüngtek mesterükön. A siremlékre az iskola növendékei között hirdettek pályázatot s a bemutatott terveket majdnem kivétel nélkül kiválóak voltak. A választás *Kreipel Ottó* ötödéves diszitő szobrász tervezetere esett, aki nemsokára teljesen kész lesz művészi munkájával. Az emléket még az őszszel, vagy a jövő tavasszal ünnepélyesen felavatják.

(*) *Felvétel az Iparművészeti iskolába*. Az országos magyar királyi Iparművészeti iskolába ujonnan belépő rendes, rendkívüli és vendéglátogató növendékei számára az 1907—1908. évi iskolai beiratások szeptember hó 6-án és 7-én délelőtt 9—11 és délután 3—5 óra között történik az intézetnek Budapesten, a Kazinczy-utca 31. sz. a levő igazgatósági irodájában. A rendes és rendkívüli tanulókat felvételtelni kívánók szeptember 6-ikán, a vendéglátogatók pedig szeptember 7-ikén jelentkezzenek. Később jelentkezők csakis a közoktatási miniszter engedélyével vehetők fel. A beiratasi díj négy korona, a félévi tandíj a rendes és rendkívüli tanulóknak tíz korona, a vendéglátogatóknak husz korona. Az ujonnan belépő növendékekre nézve kötelező rajzolás és szakbeli fölvételi vizsgák szeptember kilencedikétől tizennegyedikéig lesznek.

FŐVÁROS.

(*) *Megsemmisített gyógyszerári jogok*. A budapesti Gyógyszerész Testület mindjárt, ahogy gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter lett, terjedelmes memorandum kapcsán arra kérte *Andrássyt*, hogy *Kristóffy József* volt belügyminiszter által a törvényes eljárás és előírt szabályok mellőzésével adományozott új patikajogokat semmisítse meg. Gróf *Andrássy Gyula* belügyminiszter a szabálytalanul kiadott engedélyeket semmiséknek nyilvánította és visszavonta. Az erről szóló belügyminiszteri leirat most érkezett meg a Budapesti Gyógyszerész Testület alelnökéhez, *Filó Jánoshoz*. Egyben felhívja a belügyminiszter a Gyógyszerész Testületet, hogy rövid időn belül terjeszzen fel hozzá két téréket a Budapesten létező gyógyszerárak elhelyezéséről.

(*) *Nyolcvanezer korona a szegényeknek*. *Darányi Ignác* földmivélsügyi miniszter ma arról értesítette a főváros hatóságát, hogy a *Magyar Lovar-egyesület* részéről rendezett tavaszi versenyek totalizátor-forgalma, valamint a bukmékerek helypenze után a főváros szegényalapja javára 69,997 korona 65 fillér hányadot állapítottak meg, amely összeget a főváros pénztárába már be is fizettek. Az ügétversenyek után pedig 13,525 korona 65 fillér folyt be, ugyannerre a célra.

(*) *A villamosvilágító-társaságok befizetése*. A villamosvilágító-vállalatok ma fizették be a székesfővárost megillető részesedés összegét az 1906. év első felére. Ezen a czimen a Budapesti Általános Villamossági R.-T. 102,010 koronát fizetett be a főváros központi pénztárába, a Magyar Villamossági R.-T. pedig 67,288 koronát.

(Ulosarendezések. A tanács a mai üléséből elrendelte az V. ker. Széchenyi-utca egyrésztének a rendező-munkáit és azt, hogy a X. ker. Delejtca nagyobb részét kő-burkolattal lássák el.

(A főváros a mészárossegédekért. A főváros tanácsa a mészáros-segének szakszervezetének a kérelmére elhatározta, hogy a közbiztonság érdekében rendeztet be a segének részére. A fővárosi mérnöki hivatal a tervezetet már elkészítette és a külön helyiséget, melyben fürdőszoba és ruhatár is lesz, augusztus hónapban átadják a rendelkezésükre.

SPORT.

Kottingbrunni meeting.

— Harmadik nap. —

A kottingbrunni meeting mai harmadik napjának három kiemelkedő versenye került döntésre és pedig a Triestingi díj, a Kétévesek nagy handicapja és a Vöslai akadályverseny, melyben urlovasok szálltak nyeregbe. Miként tegnapi megbeszélésünkben jeleztük, a Triestingi díjat Faragó és a Kétévesek nagy handicapját Geständniss nyerte könnyen tizenhét társát megelőzve. Mindkét győztest első helyen jelöltük. A Vöslai akadályversenyt George Herbert nyerte a papíron első esélylyel indult Párttűt ellen, melynek minthogy urlovas lovagolta, természetesen vereséget kellett szenvednie. Jelöltjeink közül: Bar-le-Duc, Dorca Faragó és Geständniss győztek, míg a többi első helyen jelölt valamennyi helyezve volt.

Részletes eredmény a következő:

I. Gátverseny-handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Gróf Traatmansdorff L. 46 pm Bar-le-Duc 71½ kg. Mason). 2. Mauthner V. 56 pk Foglaltó 69 kg. (Dillon). 3. Seprősi ménés 66 sm Parnassus 70 kg. (Czárán J.). Futottak még: Tilly (Rosack), Banco 71 (Pache), Muskotály (Lawton), Rebellin (Aylin), Pokolba (Buckenham), Faxenmacherin (Rémes), Daczos (Huxtable). Biztosan egy és fél hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10 : 32, 20 : 31, 46.

II. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Vonwiller A. pk Dorca 50 és fél kg. (Seiler). 2. Báro Uchtritz Zs. sk Macska 50 kg. (Heidt). 3. Egyedi L. sk Subitót 50 és fél kg. (Paul). 3. Báro Springer G. pk Nevermore† 57 kg. (Taral). Futottak még: Czimbora (Kleisz), Mumus (Schima), Csoda II. (Janek). Küzdelem után 1 hosszal nyerve, 3 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 24, 20 : 20, 21, 24, 20.

III. Triesting-díj. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Egyedi L. 46 sm Faragó 63 kg. (Miles). 2. Mauthner V. 36 pm Simeon 55 kg. (Birkenruth). 3. Egyedi A. 56 pm Menyörgös 57 kg. (Taral). Futottak még: Bluette (Fries), Emir (Carlslake), Blizzard (Heidt), Folderol (Martin), Oldgoin (Vivian). Könnyen 2 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 30, 20 : 31, 51, 46.

IV. Kétévesek nagy handicapja. Díj 10.000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Hg Hohenlohe pk Geständniss 53 és fél kg. (Janek). 2. Br. Rothschild A. pm Kottingbrunn 55 és fél kg. (Taral). 3. Blaskovich E. pk Witness 42 és fél kg. (Baumgartner). Futottak még: Superba (Birkenruth), Recolte (Rigby), Katz im Sack (Southey), Mátka (Miles), Oliveto (Carlslake), Pagony (Martinkovich), Rentier (Krouzil), Long ago (Fries), Majális (Cockeram), Mimosa (Heidt), Magas (Pis), Petronella (Vivian), Peugot (Walkington), Gianure (Seiler), Varázs (Paul). Könnyen 1 hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. Tot.: 10 : 33, 20 : 37, 52, 187.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 2000 m. 1. Mattaus H. 56 pk Jeannette 68 és fél kg. (Pache). 2. Dreher A. 36 pm Réve 51 kg. (Carlslake). 3. Mautner V. 46 sk Graziola 59 kg. (Birkenruth). Futottak még: Tommy (Vajda). Könnyen 2 és fél hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10 : 66, 20 : 28, 23.

VI. Vöslai-akadályverseny. Díj 5000 korona. Távolság 4800 méter. 1. Mauthner V. 56 szher George Herbert 72 kg. (Reiner). 2. Hg. Morouzzi Gy. 56 pfer Párttűt 73 kg. (Zangen). 3. Mr. Paul 66 pk Sommerfrische 75 kg. (Czárán Z.). Futottak még: Mystery (Bregant), Dió (br. Eitz). Biztosan 1 hosszal nyerve, 6 hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 58, 20 : 31, 27.

VII. Handicap. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Br. Born F. 36 stpk Napsugár 46 és fél kg. (Cockeram). 2. Br. Uchtritz Zs. 36 sm. Pomali 48 és fél (Heidt). 3. Luczenbacher M. 36 pk. Agnes 50 kg. (Fries). Futottak még: Pleiades II. (Taral), Dinom-Dánom (Vivian), Carola (Taral J.),

Pufferl (Martin), Vesta (Seiler), Vicarello (Dyk), Korhely (Baumgartner). Könnyen 3 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. — Tot.: 10:61, 20:52, 47, 71.

TÖRVÉNYSZÉK.

Végzetes találkozás.

Nagyvárad, július 25.

A törvényszék óriási érdeklődés mellett ma délután kezdte meg Hevesi Ákos, a kolozsvári gazdasági akadémia növendéke bünpörének tárgyalását. Hevesi Ákost halált okozó testisértés büntette címén azzal vádolja a kir. ügyészség, hogy ez év tavaszán egy éjjel heves összeszólalkozás után vadászkésével leszurta Jámbor Sándortörvényszéki tisztviselőt.

Érdekes, hogy az itteni rendőrség kezdetben nem is sejtette, hogy Hevesi a tettes, sőt a véres halott körül összeverődött emberek azon vallomása alapján, hogy az áldozat haldoklása közben így kiáltott fel: „Jaj, Szabó, meghalok!” — egy Szabó nevű hivatalnokot tartóztatott le, akinek ártatlansága csak napok múlva derült ki.

A nyomozás vezetőjénél ugyanis jelentkezett Békési Jenő ügyvédjelölt s előadta, hogy nem a le-tartóztatott Szabó, hanem Hevesi Ákos, a kolozsvári gazdasági akadémia növendéke a tettes. A vallomás alapján rögtön letartóztaták Hevesit is, aki töredelmesen beismerte, hogy Jámbor-t ő szurta le, még pedig azért, mert Jámbor, akivel egy éjjeli mulatozás után összeszólalkozott, megütötte őt. A beismerő vallomás alapján az ügyészség Hevesi Ákos ellen erős felindulásban elkövetett halált okozó testi sértés büntette, Békési Jenő ügyvédjelölt ellen — aki a végzetes kimenetelű összeszólalkozásnak szemtanúja volt s ennek dacára csak napok múlva fedezte fel az igazi tettest — bünpörtölts címén emelt vádat.

A mai napra kitűzött fő tárgyalást Csulyok Béla törvényszéki elnök vezeti, a vádhatóságot Baróthy Pál kir. ügyész képviseli, a védelmet Tóth Ferenc és Medavigy Gábor nagyváradai ügyvédek látják el.

Csulyok Béla törvényszéki elnök először Hevesit hallgatta ki. Szimpatikus fiatalember, elegáns ruhában, ritka intelligenciájú s ügyesen védekezik az elnök kérdéseivel szemben. Nem érzi magát bűnösnek, mert nem volt bűnös szándéka. Elmondta, hogy barátja látogatására jött Nagyváradra, ahol együtt mulattak és ittasan tértek hazafelé. Reggel vissza akart utazni Kolozsvárra. Az utcán összездördült egy ismeretlen emberrel, aki megütötte; ezt nem tudta eltűrni és ösztönszerűen nyult késéhez, amelyet mindig magával szokott hordani és csak később tudta meg, hogy mi történt. Barátját arra kérte, hogy ne árulja el, csak ha ártatlant gyanúsítának a tett elkövetésével. Ha nem hallgathat, akkor agyon fogja magát löni. Békési ezt megígérte, de amikor látta, hogy ártatlan embert gyanúsítanak, értesítette a rendőrséget, hogy a dolog hogyan történt s erre a rendőrség intézkedett, hogy Hevesit Kolozsvárra tartóztatásuk le.

Az elnök ezután Békésit hallgatta ki, aki ugyanily értelemben tett vallomást. Elmondta, hogy lekötöztette volt barátjának, aki őt sokszor anyagiilag segítette s nagyon benső bizalmas baráti viszony volt közöttük. Rettenetes volt lelkiállapota, amikor kényszerűségből legjobb barátjának árulója lett.

Utánuk dr. Grosz Menyhért és dr. Kiss Áron orvosszakértőket hallgatták meg. Az orvosszakértők véleménye az, hogy Hevesi teljesen beszámítható állapotban követte el a gyilkosságot.

Ezután Jámbor Sándornét, a megölt telek-kegyvezetőnek anyját hallgatták ki. Gyászruhában jelent meg az öreg, magával is tehetetlen anyóka, mély részvétet kelteve. Sirva panaszkodott, hogy fiában eltartóját veszítette el. Hatvan korona havi ellátást követel.

A tanuk mind azt vallják, hogy a két fiatal-ember a kritikus éjjelen beszámíthatatlan állapotban volt.

Ítélet holnap délután várható. A városban az az általános nézet, hogy Hevesi Ákost legfőképpen egy évre fogja a bíróság elítélni. Mindenki sajnálja a rendkívül rokonszenves, szép megjelenésű és mindenkor kifogástalan viselkedésű vádlottat, akit ilyen végzetes szerencsétlenség ért.

§ Gróf Nyáry bűntügye. Gróf Nyáry Rezső, a szemérem elleni erőszak büntetésével vádolt főrendiházi tisztviselő, még mindig a kir. ügyészség foglya. A védelem terjedelmes beadványban újra kéri a beteg ember szabadlábra helyezését és a vádtanács augusztus 1-én, a jövő hét csütörtökjén fog dönteni Langer bíró elnöklésével a védő beadványa fölött.

§ A szülésznő áldozata. Ez év április végén tragikus halállal szenvedett ki egy fiatal színművendék, aki szerelmének gyümölcsétől szabadulni akarván, Payer Ervin orvostanhallgató tanácsára özv. Felberbauer Istvánné, született Kallós Pirokska Erzsébet-körny 5. szám alatt lakó szülésznőhöz fordult. A szülésznő bűnös manipulációja következtében a szerencsétlen leány április 30-án meghalt. Halála előtt azonban elmondta titkát kezelő orvosának, aki feljelentette a bűnös szülésznőt, akit ma a törvényszék vádtanácsa a védő által beadott kifogások elutasításával magzatelhajtás büntetteért és emberölés vétségeért vád alá helyezte. Vele együtt vád alá került emberölés vétségeért mint bűnsegéd Payer Ervin orvostanhallgató is. A fő tárgyalást ezen ügyben a jövő hó folyamán tartják meg.

§ Eötvös Bálint ügye. Eötvös Bálintot a csepel-szigeti takarékpénztár által emelt bírendbeli sikasztás vádjára alól fölmentette a bíróság. A közbizsági képviselője appellált az ítélet fölmentés része ellen, a kir. főügyész azonban meggyőződve a felebezés indokolatlan voltáról, a mai napon a közbizsági felebezését visszavonta. A fölmentés illykép jogérvényes.

Nyílt-tér.

E rovatban közléseket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Uj! Folyékony Uj!

vas-somatose

(Somatose vassal, szerves kapcsolatban)
főleg sápkórosoknak orvosilag ajánlva.
Kittűnő étvágyjavító és
Idegerősítő.

Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban.

A Felső Margitszigeti Vendéglőben

Balogh Károly

zenekara

naponta hangversenyt tart

déli 12—2 óráig és este 5—10 óráig.

WIKUS TÁTRA

NYERS ÉVÉSRE
a legjobb tejcsokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENC-UTCA 17.

Ház-lebontás miatt**= rendkívül olcsó áruk. =**

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinaezüst tárgyak. Diszmiáruk. Óvek. Kézitáskák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER cégnél**Budapest, Deák-tér 6. szdm.**
(Anker udvar.) Király-utca sarkán.**KÖZGAZDASÁG.****A kollektív munka-egyezmények a budapesti kamara kerületében.**

Budapest, július 25.

Az ipari élet megszakitása a sztrájkok és a munkából való kizárások által az utóbbi évek folyamán oly nagy arányokat öltött, hogy a kamara immár elkérülhetetlen feladatának tekinti, hogy ezen üzemi megszakitásoknak tanulságait évről-évre leszőgezze. Nem egy munkaadót annyira igénybe vesznek ugyanis üzletének sokszoros egyéb gondjai, hogy a munkásmozgalmakat csak kellelten és mentől előbb megszüntetendő üzemi megszakitásoknak hajlandó felfogni. Bármennyire el kell ismernie mindenkinek ennek a szempontnak a jogosultságát, még sem ez az egyetlen és a döntő szempont. Oly kiterjedt és jelentőségében egyre emelkedő munkásmozgalom, aminő ma már a magyar is, nagy figyelmet érdemel és nagy mértékben kívánatos az, hogy eme mozgalmak közös és lényeges okait, lefolyását és eredményeit megismerjük.

A sztrájk megszűnt a budapesti kamara kerületében rendkívüli jelenség lenni. A kereskedelemügyi minisztérium részéről az 1905-ik évre vonatkozólag kiadott sztrájkstatisztika, bár még természetesen a kezdet nehézségeinek bélyegét viseli magán, Budapest székesfővárosra nézve 69, Pest-Pilis-Solt, Kiskun vármegyére 36, Fejér vármegyére nézve 5 sztrájkot mutatott ki. Az 1906-ik évre vonatkozólag — mint már említettük — még nem állnak hivatalos adatok rendelkezésünkre, mégis megállapíthatjuk azt, hogy bár oly óriási sztrájkok, aminő az 1905-ik évi vas- és fémmunkás-sztrájk volt az 1906. évben nem fordultak elő és a munkaadók megindult szervezkedése a fővárosban némileg csökkentette a sztrájkok számát: mindazonáltal alig volt nap, amelyen a kamara kerületében sztrájkok, bojkottok, illetve lockoutok elő nem fordultak volna. Az ipari termelés folytonosságát megszakító munkabeszüntetések között kivált az építőipar válságos szinte anarchikusnak mondható munkás viszonyai emelendők ki. Az építkezés hónapokon át szünetelt, ami óriási anyagi veszteséget okozott építőiparunknak, megfosztotta a munkásokat teljes keresetüktől és fokozta a lakásínséget. A gyakori üzembeszüntetések és még inkább a tőlük való folytonos félelem az egész ipar életére éreztetik káros kihatásukat, úgy hogy önként felmerül az a kérdés, vajjon nem állanak-e rendelkezésünkre olyan utak és eszközök, amelyek által a munkabeszüntetések megelőzhetők és számukat csökkenthetjük.

A munkafeltételek megállapítása régebben az egyéni munkaadó és az egyéni munkás között történt. Minden sztrájk és minden kizárás a velük járó nagy károkkal azonban azt igazolja, hogy a munkafeltételeknek az egyéni egyezkedés útján való szabályozása ma már nem biztosíthatja a munkaviszony rendjét. A munkásoknak és szervezeteiknek a törekvése már régtől fogva odairányul, hogy a munkafeltételeket az illető ipar összes munkaadóira és munkásaira nézve egységesen állapítsák meg, mivel az egyéni munkást, de az egyéni munkaadót is, csak ez esetben nem fenyegeti társai-

nak bér-, illetve árleszorító szennyversenye és ezáltal elérhető az is, hogy a tömeges munkabeszüntetések bizonyos időre kölcsönösen elkerültesse. Így jön létre az u. n. „kollektív egyezmény” (a bérszabályi szerződés), mint a munkafeltételeknek a munkásszervezetek közbenjöttével egyes munkaadókkal, vagy egyes munkaadó-szervezetekkel való olytén egységes szabályozása, amely a bizonyos időn (1—5 éven) belül kötendő egyéni munkabérszerződések tartalmát kötelezőleg megszabja. A kollektív egyezmények az ipari élet békeszerződésai. De az ilyen egyezmények az életben való keresztülvitele e kérdésnek mai jogi rendezetlensége mellett csakis azon mulik, vajjon van-e a kétoldalú szervezetekben kellő hatalom és annyi társadalom-erkölcsi belátás, hogy annak szabványait a saját tagjaikkal is betartassák és a maguk összességükben is betartsák, azaz az egyezmény fennállása alatt sztrájkot vagy kizárást nem rendeznek. Minden békéltető bizottsági egyezség, mely az 1884. évi XVII. t.-cz.-be foglalt ipartörvény 163. §-a alapján sztrájk vagy munkából való kizárás esetén létrejön, ilyen „kollektív egyezmény.” Ha a kollektív egyezmény alkalmas arra, hogy az ipari háborúnak véget vessen, csak következetesen és bölcsen járnak el azok az iparosok és munkások, akik azt nemcsak utólagos orvosságként, hanem már a bajt megelőző eszközként is alkalmazzák. Sokszor halljuk ugyan azt, hogy csak a munkásoknak áll a kollektív egyezkedés érdekében, ellenben a munkaadóknak érdeke azt kívánja, hogy az egyéni egyezkedést fenntartsák. De ha el is lehet ismerni azt, hogy a magyar munkásszervezetek kezdetlegessége és gyenge erkölcsi fegyelme utóbban nem egy szakma munkaadóit a kollektív egyezmények eredményének nem ugyan elvi, de időleges ellenségeivé tette, mégis a történeti igazsággal ellentétben, hogy kamarai kerületünk munkaadói a sztrájk-elhárításnak ezt az egész világon bevált legelőkelőbb eszközét állandóan ellenzték, a munkások ellenben régtől fogva követelték volna. A budapesti nyomdászfonókok pl. már 1848-ban kollektív egyezséget kötöttek munkásaikkal. Sőt épen a szervezett és szocialdemokrata pártállású munkások részéről a kollektív egyezmények iránt tüntetően nyilvánított lelkesedés jelenti a rideg osztályharcz elméletének csődjét és ama előítéleteknek háttérbeszorulását, amelyeket még nem rég az u. n. „harmoniatan” ellen tápláltak.

Kétségtelenül megállapítható az utóbbi évek gazdasági harcainak az az údvös eredménye, hogy a kölcsönös hajlandóság hosszabb időre kötendő békés megállapodások iránt növekvőfélében van. Eme kölcsönös békülékenységnek, amely az erőviszonyok okos mérlegeléséből ered, köszönhető, hogy kamaránk kerületében egy egész sor olyan egyezség jött létre, amelyek „árszabály”, „kollektív szerződés”, „műhelyrend” és más nevek alatt ama részait a munkabérszerződésnek, amelyek a tapasztalat szerint legtöbbször okoznak viszályokat, kollektív módon szabályozzák. (Ilyen kérdések a munkabér és a munkaidő mellett az akkordbér kiszámítása, a munkaszünetek, a bizalmi-férfiak rendszere, a munkaközvetítés, a május elseje stb.) Nem csekély mértékben hatott erre a fejlődésre az ipartestületi békéltetés is, amelyet a munkaadók és a munkások képviselői rég a paritás alapján végeznek. A gyakran hivatalos, pártatlan elnök vezetése alatt működő felek az egyéni jogviták eldöntésénél gyűjtött tapasztalatokat megfelelő módon értékesítik kollektív viszályok elintézésénél és megelőzésénél is. Maguk a kollektív egyezmények különben szintén gyakran gondoskodnak az egyéni panaszok elintézésére szolgáló fórumokról, valamint az eljárásról is, amely szerint a kollektív egyezmény megújítandó. Ennek köszönhető, hogy nálunk is már megelőző érdeklárcok, sőt hatósági közvetítés nélkül is jönnek létre a szervezetek közötti egyezségek és azok lejárata után békés tárgyalások hosszabbítják meg a huzamos ideig fennállott békés állapot áldásait. Így a fővárosi nyomdászfonók-egyesület az 19 5-ik év őszén további öt évre békésen

hosszabbította meg a nyomdász-szervezettel az öt év előtt kötött egyezséget.

Magyarországon a budapesti kereskedelmi és iparkamara kerületében tette a két fél békés megegyezésén alapuló ipari alkotmány eszméje a legnagyobb hódítást. A következőkben először kíséreljük meg, hogy a budapesti kamara kerületében 1906-ban létrejött kollektív egyezmények rövid jegyzékét összeállítsuk.

A munkaviszonyok kollektív szabályozásánál előtérben a munkaidő és a munkabér kérdése áll. Némely szakmában már a 9 óránál is rövidebb munkaidőt vívták ki az egyes munkáskategóriák. Így például a szobrászok már évek óta nyolcz órát dolgoznak, a könyvnyomdászati szakmában a gépszedők már 1905-ben érték el a nyolcz órás munkanapot. Ezekhez járultak 1906-ban a grafikai munkások, akiknek munkaideje 8 $\frac{1}{2}$ óra, a pala- és cserépfedők, akik azonban csak téli hónapokban dolgoznak 8 órát, egyébként 9 $\frac{1}{2}$ óra a munkaidejük. A kályhaállítók pláne 7 órát dolgoznak télen és 9-et nyáron. Általában a kollektív egyezményekkel szabályozott iparágakban uralkodik a 9—9 $\frac{1}{2}$ órás munkaidő. Így a sokszorosító, vas- és fémpipari, bőr-, kő-, agyagipar, és ama számos, az építőiparhoz számítható szakmáknál is, amelyek már ugyszólván valamennyien alkotmányosan vannak szabályozva. A 9 $\frac{1}{2}$ óránál hosszabb munkaidő ma már jóformán csak a ruházati szakmában és egyes elszigetelt gyárakban áll fenn, de ott is erős irányzat uralkodik a munkaidőnek legalább maximális 11 órában való megállapítása és a túlórázásnak magas munkadíj-ráfizetések kirovása által való megszorítására.

Ami a bérkérdést illeti, a munkások törekvése általában az akkordberek kiküszöbölésére irányul. Mindamelllett vannak még olyan kollektív egyezmények is, amelyek csak akkord- vagy darabér-szabályzatot tartalmaznak. A legtöbb kollektív egyezményben, így számos építőipari szakmában, mindkét bérfizetési módról történik gondoskodás. Vannak azonban olyan egyezmények is, amelyek egyszerűen csak az addig divott béreknek bizonyos százalékkal (15%-30%-kal) való emelését rendelik el. A tanult ipari munkások bérmínimuma ma már csak kivételesen kezdődik 2.50 K-nál, mint például a szijgyártóknál. A bérmínimum alsó határa azonban rendszerint 3 K-nál is magasabb szokott lenni. Csak a lakatosoknál 2.70 és a cementszövetkezőkénél 2.66 K. Ellenben például a vas- és fémmunkásoknál 3.24, üvegeseknél és gépszijgyártóknál 3.66, kövezőkénél 4.00, kályhaállítóknál 6 K. A bérmínimumok felső határa rendszerint 4—4.50 K színvonalán mozog, de eléri gyakran a 6 K-át is, így például a kövezőkénél 6 K-át, a lakatosok bizonyos kategóriái számára a 6.65 K-át.

A kollektív egyezmények többnyire gondoskodnak a túlórák, az éjjeli és a vasárnapi munka megfizetéséről is. A túlmunkáért rendszerint 25—50%-kal magasabb munkabér jár. A kollektív egyezmények gyakran már egyenesen a megfelelő szakszervezettel köttetnek és kifejezetten elismerik ez utóbbiak jogát a munkásoknak bizalmi férfiak útján és az egyezményvédő bizottságban való képviselésére. A május elsejének munkásünnepként való elismerése elé munkaadóink nem görditenek többé akadályokat. Majdnem valamennyi egyezmény gondoskodik olyan paritásos, itt-ott az iparhatósági biztos pártatlan elnöklelte alatt álló bizottságról, amely ellenőrzi az egyezményes határozatok általános megtartását és békésen elintézi a felmerülő viszályokat. A hatóságok általában ritkán közvetítenek a szervezett felek között; legtöbbször csak a már megkötött egyezmények láttamozásánál működnek közre.

A munkaadó- és a munkásokstály kétoldalú szervezkedésével párhuzamosan, az ipari békének e leghatályosabb módszere mind általánosanban tért foglal nálunk már a vidéken is és nem lehet kétség aziránt, hogy ott, ahol időleges visszaesések a rideg hatalmi harcok mezejére itt közelebből meg nem vizsgálható okok folytán nem is voltak elkerülhetők, a felek ismét mielőbb kénytelenek lesznek vissza-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio activ

Használata valódi áldás gyomorbaosoknak és

Temanófi**keserűvíz**

az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

székszorulásban szenvedőknek. Kapható mindenütt kis és nagy üvegben. Külkezelőség Komáromban.

térni az ipari összhangnak eme kipróbált útjára. A békéltetésnek, a szakszervezeteknek és a kollektív egyezményeknek modern törvényhozási szabályozása nagy mértékben hozzájárulhatna ahhoz, hogy ez az elkerülhetetlennek látszó fejlődési irányzat hazánkban mentől gyorsabban és mentől kevesebb surlódással érvényesüljön.

Kereskedelmünk és iparunk a múlt évben.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara évi jelentése.
Budapest, július 25.

Az ország legnagyobb s egyben legintenzívebb működésre hivatott kereskedelmi és iparkamarája, a budapesti kereskedelmi és iparkamara most adta ki múlt évi működésére vonatkozó jelentésének első részét.

A kamarai jelentés általános részében hűséges tükröt nyújtja az elmúlt év közgazdasági eseményeinek. Az alkotmányos rend visszaállítása nyomán nagy horderejű események: a vállalozási kedv és bizalom újra ébredése, kilátásba vett nagyarányú állami beruházások, új kereseti munkalkalmak, a törvényhozási alkotások hosszú sorozata a nemzet jobb jövődjébe vetett hit erősítésére voltak hivatva. A közgazdasági föllendülésnek — sajnos — állandó kerékkötője a megélhetés drágasága, a nagyobb ipari központokban a lakásnév és gyakori munkásmozgalmak. A kömüvesek sztrájkja következtében a magyar munkásnép 800 ezer munkanapot és közel három millió korona munkabért veszített. E bajok közepette azonban némi vigasztalásul szolgált a rendkívül bő gabonatermés, mely az 1903. évi kitűnő termést is messze fölülmulta.

Az ipar helyzete türethető volt az elmúlt évben; az iparfejlesztő akció megindulásával visszatért a remény és bizalom, a tőke ismét erősebben fordult az iparvállalatok felé, az új vállalatokba és a létezők nagybővítésére, az alaptőkék felemelésébe fektetett tőkék ismét növekedtek és a tőkekoncentráció folyamata itt is jelentkezett. Új iparlepek keletkeztek s bár a kereseti viszonyok is javultak, a folytonos sztrájk-mozgalmak és az osztrák versenypárok nyomása alatt a hazai piacokon számos iparágnál nem érezhetők a kedvezőbbre fordult helyzet előnyeit.

A kamarai jelentés kiemeli a malomiparnak mezőgazdaságunkra gyakorolt jelentékeny hatását, pálczát tör azonban a malomszövetkezetek alakítása fölött, amelyekre szükség nincsen, ugyancsak elítéli azt a kormányhatósági törekvést, mely a gabonatarhási és fogyasztási szövetkezetek fölkarolását czélozza. A kereskedelemellenes politikát aggodalommal látják kereskedőink, akik azonban mégsem hagyhatnak föl a reménnyel, hogy majd csak gyökeret ver nálunk is az előítéletől és elfogultságtól ment helyes közgazdasági felfogás.

Tüzetesen tárgyalja a jelentés az 1906-ban lényegesen megrosszabbodott kereskedelmi mérlegünket. Az előző években mutatkozott elég tekintélyes kiviteli többletek nemcsak eltűntek, de helyettük behozatali többlet állott elő. Bár árukivitelünk emelkedett 1906-ban is, de korántsem oly mértékben, mint az árubehozatal. Az erre vonatkozó számadatok fölsorolása után arra a következtetésre jut a jelentés, hogy a vám külföldi, főként a német piacdon, különösen az állatkivitel terén szenvedett vérvesztésén kívül főleg az Ausztriával való kereskedelmi mérlegünk megrosszabbodásának tulajdonítandó egész külforgalmi mérlegünknek hátrányos alakulása.

A magyar és osztrák vámterület kereskedelmi mérlege 34-04 millió koronával rosszabbodott, bár kedvezőbb eredmények mutatkoznak az új kereskedelmi és vámszerződések hatása alatt.

A felemelt német vámok veszélyeztetik árpa és maláta-kivitelünket, liszt-exportunkat illetőleg pedig erős mozgalom indult meg — Ausztriában is — aziránt, hogy a magas német vámok káros hatásait valamely czélszerű intézkedéssel némiképen ellensúlyozni lehessen.

Külön fejezeteket szentel a jelentés az államháztartás megszilárdult mérlegének, a vagonhiány és vasutak forgalmának, a tőzsdé és fedezetlen határidőüzlet eltorlása kérdésének, végül az Ausz-

triával való gazdasági kiegyezést tárgyalja s arra a konkluzióra jut, hogy az ország akaratának hatalmas megnyilvánulása után immár kétségbe sem vonható, hogy a közvélemény erősen kívánja hazánk közgazdaságának minden tekintetben való önállóságát.

A Deckert és Homolka-czég részvénytársaság leasz. A Deckert és Homolka-czég, amely egyike a monarchia első villanyterelési vállalatának — amint értesülünk — legközelebb részvénytársasággá alakul át. A czég központja Budapesten és Bécsben van, azonkívül Prágában és Brnóban is vannak telepei a vállalatnak. A részvénytársasággá való átalakítást a Magyar Általános Hitelbank és a bécsi Kreditanstalt vinné keresztül néhány német bank, valamint egyik nagyobb németországi villamosági czég bevonásával. A részvénytőkét 2,500.000 koronára tervezik. A tárgyalások előrehaladt stádiumban vannak s valószínűleg kedvezően végződnek.

Új vashíd a Tiszán. A dunaföldvár—debreczeni—máramarosszigeti II. tranzverzális közút kiépítésével — írják Szolnokról — a szolnoki Tisza-híd az új egyik szakaszát alkotja, amelyet az állam most átvesz és három millió korona költséggel vasszerkezettel újraépíti. Az új híd közgazdasági bejárása most volt. A híd hat és fél méter szélességben épül, három nyílással, melyek közül a középső 75 méter lesz, két köpilléres alsó építménnyel. Az építést már legközelebb megkezdik.

Személyi változások a postatakarékpénztárnál. Egy pénzügyi lap mai száma azt a hírt közli, hogy a m. kir. postatakarékpénztárnál a kormány elnöki állást szándékozik kreálni, melyet ez év őszén Csöke Ferencz miniszteri tanácsossal, a kereskedelmi miniszterium elnöki osztályának vezetőjével, fognak betölteni, továbbá Hollán Sándor a postatakarékpénztár igazgatója legközelebb nyugalmába megy és helyét Halász Sándor fogja elfoglalni.

Ezzel szemben teljesen megbízható forrásból arról értesülünk, hogy a postatakarékpénztárnál nem fognak elnöki állást kreálni. A postatakarékpénztár igazgatójává — ennyiben megfelel a hír a tényeknek — a Hollán Sándor nyugalmába vonulásával megüresedő igazgatói állást dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos aligazgatóval, ez utóbbi eddigi állását pedig bellusi Baross Géza osztálytanácsossal fogják betölteni. Ami a Csökeféle kombinációt illeti, nevezett nem a postatakarékpénztár elnöke lesz, hanem Szalay Péter államtitkár, a posta- és távirida vezérigazgató utódja lesz. Szalay Péter negyven éves szolgálat után legközelebb nyugalmába vonul s helyére Csöke kerül, akit kiváló munkássága és évek hosszú során át folytatott sikeres működése méltánylásául államtitkárrá neveznek ki.

Erdészek gyűlése. Borsod, Gömör és Heves vármegyék erdészeti egyesülete — jelentik Miskolcra — a napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését Miskolcra. Az évi jelentések megtevése után Enyedy János erdész tartott fölolvasást a díógyőri kincstári erdőkről. Ezután megtartották a választásokat, amelyek után erdőgazdasági ügyeket tárgyaltak és elhatározták, hogy a jövő évi közgyűlést Rozsnyón tartják meg.

A Weitzer-gyár részvényeinek áremelkedése. Vagy egy hét óta élénk érdeklődés mutatkozik a tőzsdén a Weitzer J. gép- és vaggongyár r.-t. részvényei iránt, ami a vagon-rendelések körüli tárgyalásokra vezethető vissza. A részvényeket már napok óta jó kezek keresik s ez az érdeklődés ugyszólván ritkaságszámba megy, mert amióta a tőzsdéüzlet újból feltűnően lanyha irányzatot vett, a helyi értékek piacán is teljes mértékben szemlélhető a kedvezőtlen áralakulás. A Weitzer-gyár részvényeit egy héttel ezelőtt még 348-on jegyezték és — bár üzlet kevés volt bennük — ma 370-en zárultak, tehát 22 koronát tesz ki az áremelkedés.

Az ideai répatermés. A magyar, osztrák, német és francia cukorrépatermés ezidén kedvező kilátásokkal biztatott. A cukorpiacok azonban a kedvezőbb jelentéseket nem veszik figyelembe, mert a cukorárak ismét emelkedtek. A közeledő augusztusi terminussal lezáródik az ezidei cukorkampany, mely 13 millió volt az idén, majdnem 165 ezer métermázsával kisebb, mint a múlt évben. A fogyasztás emelkedése azonban ez évben közel öt százalékra rug.

Az új vásárpénztár. Ismeretes, hogy a vásárpénztár szerződése lejár és most új vásárpénztár létrehozásán fáradoztak az érdekeltek. Budapest fő- és székváros — amint értesülünk — legközelebb alapítási tervezetet bocsát ki és megnyitja az aláírást. Egyedül a főváros 2,200.000 koronával járul hozzá az alapításhoz, úgy hogy a négy millió koronát kitevő alaptőkéből csak 1,800.000 koronát bocsátanak jegyzésre. A vásárpénztár létesítése ügyében ma Melly Béla tanácsnok elnöklésével bizalmas értekezlet volt a központi városházán, melyen az új alapítási részleteit megvitták. A tanácskozáson megvitták a kibocsátandó alapítási tervezet szövegét.

A japánok lóvásárlása Mezőhegyesen. A tegnapi kezdődött állami lóvásárlásra Mezőhegyesre érkezett egy japán tábornok és ezredes, a londoni japánkövetőség attaséja és a tokiói gazdasági akadémia igazgatója. Az előkelő vendégek nagyobb mennyiségű apamént vásároltak, amelyeket Japánba szállítanak. Mezőhegyes most a lóárvetés idején valóságos tanyája a külföldieknek. Most érkezett oda egy francia és egy bolgár magas állású katonatiszt is, akik egész éven át tanulmányozzák a méneket.

Egy szabadalom eladása. Az Egyesült izzólámpa és villamosági gyár r.-t. már régebben megszerezte az u. n. Wolfram lámpák gyártásának szabadalmát. A gyár már hosszabb idő óta készíti ezeket a lámpákat s egyben azzal a tervvel is foglalkozott, hogy a külföldi országokban bírt szabadalmakat eladja. Az angol szabadalom eladása — amint értesülünk — sikerült, amennyiben a társaság és egy angol csoport között a napokban létrejött a szerződés. A részvénytársaság tárgyalásokat folytat egy amerikai csoporttal is, mely szintén megszerezni óhajta a szabadalmat. A tárgyalások előreláthatólag kedvező eredményre vezetnek.

Magyar gyümölcs a manheimi kiállításon. A manheimi nagyszabású nemzetközi kertészeti és művészeti kiállítás keretében szeptember 21—24. és október hó 5—14-ig tartandó nagy gyümölcs és zöldség kiállításon Magyarország is részt fog venni és pedig csakis oly gyümölcs- és csemegeszőfajtaikkal, amelyeket idehaza nagyban termelnek és már a külföldi piacokra is évről-évre eljutnak. Kiállításra kerül a magyar dinnye és a makói hagyma is, amelyekből Németországban már eddig is számbavehető kivitelünk volt. A földművelésügyi miniszter e kollektív kiállítás rendezésével Molnár István miniszteri tanácsos, országos gyümölcsészeti miniszteri biztost bízta meg, aki az érdeklődő termelőknek készséggel ad részletesebb felvilágosítást.

Horvátok küzdelme a magyar gazdasági érdekek ellen. A napokban foglalkoztunk a zágrábi kereskedelmi és iparkamarának azzal a határozatával, melyben kimondotta a bojkottot a magyar ipar ellen. Felhívtuk a kereskedelemügyi minisztert figyelmét erre a horvát ágaskodásra. Nem tudjuk, vajjon történtek-e lépések ebben az irányban, legalább a nyilvánosság elé nem került semmiféle intézkedés. Ma ismét egy figyelemreméltó jelenségről értesülünk, a horvát féktelenkedés újabb megnyilvánulásáról. Most a károlyvárosi kereskedők intéznek felhívást Horvátország összes kereskedőjéhez, hogy bojkottálják a magyar ipart. A felhívás szövege ez:

A károlyvárosi kereskedők kötelességüknek tartják, hogy abban a pillanatban, mikor Magyarország hatalmasai, a törvény megsértésével és erőszak alkalmazásával a horvát nép legnagyobb kincse: anyanyelvünk ellen, nagy bünt követtek el, Magyarország kereskedő világával minden összeköttetést megszakítani, ilyen módon az összes magyar termékek bojkottját kimondani és összes horvát társait felszólítani, hogy Magyarországon tett megrendeléseiket vonják vissza.

A károlyvárosi kereskedők azt ajánlják társaiknak, hogy új összeköttetések szerzése alkalmával ilyeneket első sorban Horvátországban keressenek — amennyire ezt a mi, sajnos, nagyon gyöngye iparunk lehetővé teszi, — azután pedig összeköttetéseket szláv, nevezetesen cseh városokkal létesítsenek. A hazafias közönséget felszólítjuk, hogy minden üzletben első sorban horvát árut, ilyenével hiányában pedig szláv eredetűt kérjen.

Kelt Károlyvárosban, 1907. július 18-án. (Huszonnégy aláírás.)

Mindezek után kérdezzük, meddig szándékozik még a kereskedelemügyi kormány várni a horvát gazdasági törekvések megrendszabályozásával,

Az osztrák
ez volt: Ban
(- 29,856.000
(+ 1,777.000)
korona (0
59,161.000 kor
jegytartalék 70

A törvény
köre. Az ipar
nak kötelesség
iparok tárgyát
figyelembevéte
Pestvármegye
ban 1887-be
amelyben több
értelmében ez
nézve is intéz
néhány szakm
tartott közgyű
tette ki, am
pálinkamérese
napokon való
ben is messze
január 1-től k
gos Magyar P
nek ezen hatá
niszternél s b
kéri, hogy a
Pest vármegy
inkább, miutá
vásárnapi mu
zúlia küszöb
leg az italmér
az egészségüg
igények figyel
elintézet fog

Kereskede
Szegeden. A
beruházási kö
Rókus teherp
lyaudvar kibő
Szeged, min
vasuti hid k
mert nemesa
déli részke
összekötteté
MAV. szeged
kedelmi és
adatokat a k
közölg is. A
nyen fogja en

Országos
országos teig
1. és 2. napj
son több elő
„A tejszövetk
sének a keres
kivonása“; e
delem ellenő
czéljából szü
adó: Székely
szövetkezetek
ther Ferencz.
lyása a teiga
Imre. „A tejk
belőle készült
kulturák szer
dolgozásánál
dasági mellé
soknak tejjel
István.

A kolozsv
reskedelmi és
mol be a kol
nyairól az I
örömmel en
iparpártolási
jelentékeny
lendülését. A
kozta a vásá
vetkeztében u
sége és ezze
galma is élé
sági élet fel
kereskedelm
sénél lehetett
anyagnak re
foglalkozó ü
belterjes fejl
fokozódni fog

A szolnok
kunszolnokm
fennállásának
kiállítás előtt
ügyminiszter
noki dohán
vették egy n
dezését is. A
táridő július

Az osztrák-magyar bank állása 1907. július 25-én
 Ez volt: Bankjegyforgalom 1.773.443.000 korona (- 29.856.000), érczkészlet 1.452.150.000 korona (+ 1.777.000), leszámítási tárcza 583.118.000 korona (- 15.755.000), lombard-kölcsönök 59.161.000 korona (+ 490.000), adómentes bankjegytartalék 76.192.000 (- 31.634.000) korona.

A törvényhatóságok szabályrendelet-alkotási jogköre. Az ipartörvény 11. §-a a törvényhatóságoknak köteleességévé teszi, hogy az engedély alá eső iparok tárgyában az ipartörvény rendelkezéseinek figyelembevételével szabályrendeleteket alkossanak. Pestvármegye a korcsmák, vendéglők stb. dolgában 1887-ben alkotott ilyen szabályrendeletet, amelyben többek között az ipartörvény 13. §-a értelmében ezen helyiségeknek esti zárórájára néhány szakaszát a megye ez évi július havában tartott közgyűlése újabb rendelkezésekkel egészítette ki, amelyekkel a korcsmák, sörházak, pálinkamérések stb. vasárnap és ünnepnapokon való nappali nyilvántartása tekintetében is messzemenő korlátozásokot kívánt 1908. január 1-től kezdődőleg életbe léptetni. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés Pestmegyenek ezen határozata ellen felszólalt a belügyminiszternél s beadványa a kiféjtettek alapján azt kéri, hogy a miniszter törvényadta jogával élve, Pest vármegye határozatát semmisítse meg, annál inkább, miután az egyesülés tudomása szerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvénynek revíziója küszöbön áll, amely alkalommal remélhetőleg az italmérő üzletek vasárnapi munkaidéje is az egészségügyi, erkölcsrendészeti és egyéb jogos igények figyelembevételével közmegegyezést keltő elintéztést fog nyerni.

Kereskedelmi kikötő és pályaudvarok kibővítése Szegeden. A kereskedelemügyi miniszter a vasúti beruházási kölcsönből a szegedi Tisza- és Szeged-Rókus téherpályaudvarokat is kibővíti. A két pályaudvar kibővítésének költsége 2.400.000 korona. Szeged, mint vasúti gőcpont a baja-bátaszéki vasúti hid kiépítésénél nagy jelentőséget nyer, mert nemcsak a délvidéki, de a tiszántúli és erdélyi részeknek Fiumével és a tengerrel való összeköttetése csak Szegeden át lehetséges. A MAV. szegedi üzletvezetősége és a szegedi kereskedelmi és iparkamara már összegyűjtötték az adatokat a kereskedelmi kikötő létesítésére vonatkozólag is. A téli kereskedelmi kikötő jelentékenyen fogja emelni Szeged forgalmát.

Országos tejgazdasági kongresszus Pécsen. Az első országos tejgazdasági kongresszust szeptember hó 1. és 2. napján tartják meg Pécsen. A kongresszuson több előadást tartanak. A kongresszus tárgyai: „A tejszövetkezetek felülvizsgálatának és ellenőrzésének a kereskedelmi bíróságok hatásköréből való kivonása”; előadó: Balogh József. „A tejkereskedelem ellenőrzése és a tejhamisítások korlátozása céljából szükséges törvényes intézkedések”; előadó: Székely Salamon. „A tejgazdaságok és tejszövetkezetek országos szervezése”; előadó: Günther Ferencz. „A tejfeldolgozási módjának befolyása a tejgazdaság jövedelmére”; előadó: Ujhelyi Imre. „A tejkezelés módjának befolyása a tej és a belőle készült termékek minőségére és a tisztaság kultúrájának szerepe a tejnek vajjára és sajttá való feldolgozásánál”; előadó: Hajós István. „A tejgazdasági melléktermékek értékesítése”; „Nagyvárosoknak tejjel való ellátása”; előadó: dr. Kocifer István.

A kolozsvári kamara jelentése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara terjedelmes füzetben számol be a kolozsvári terület közgazdasági viszonyairól az 1906. évben. A tanulságos jelentés örömmel emeli ki, hogy a múlt évben a hazai iparpártolási mozgalom nagy arányokat öltött és jelentékenyen előmozdította gyári termelésünk fellendülését. A jó termés eredmény is nagyban fokozta a vásárlási kedvet és képességet, aminek következtében úgy a nagyipar, mint a kisipar tevékenysége és ezzel kapcsolatban a pénzintézetek forgalma is élénkebbé vált. Az általános világgazdasági élet fellendülésének hatását legkiválóbb a kereskedelemnek óriási mérvben való fellendülésénél lehetett tapasztalni, amely az erdő és faanyagok rendkívüli áremelkedését és az ezzel foglalkozó üzemeknek kiterjedését idézte elő. A belterjes fejlődés — az előjelek után ítélve — még fokozódni fog ez üzem körében.

A szolnoki mezőgazdasági kiállítás. A Jásznagykunszolnokmegyei Gazdasági Egyesület 50 éves fennállásának emlékére tervezett mezőgazdasági kiállítás előkészületei serényen folynak. A pénzügyminiszter átengedte a kiállítás céljaira a szolnoki dohánybevéltő hivatal helyiségeit. Tervebe vették egy nagyobbabású dohánykiállítás rendezését is. Az iparkiallításra való bejelentési határidő július 1-én lejárt. Bejelentés nagy számban

történt. A gazdasági termékek bejelentési határideje is lejárt, bejelentéseket most már csak a tenyészbaromfi-kiállításra, — mely országos jellegű lesz, — fogadnak el augusztus 1-ig és a lókiállításra szeptember 1-ig.

Kitüntetett munkás. Az esztergomi érsekség honfűzesgyarmati kerületében szép ünnepség keretében adták át Hubert József volt uradalmi kocsisnak negyvenkét éves meghaladó szolgálata jutalmául a földmívelési miniszterium által adományozott díszoklevelet, szolgálati érmét és száz korona jutalmat aranyban.

A német birodalmi bank állása július 23. Aktívák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 923.656.000 (+46.215.000), birodalmi pénztárjegyek 89.574.000 (-1.077.000), más bankjegyek 38.223.000 (+ 5.820.000), váltótárcza 1.019.955.000 (- 52.610.000), lombardkövetelések 69.335.000 (- 29.705.000), értékpapírok 76.571.000 (- 20.138.000), egyéb aktívák 96.991.000 (- 4.835.000). Passzívák: alaptőke 180.000.000 (változatlan), tartalékalapok 64.814.000 (változatlan), bankjegy-forgalom 1.437.595.000 (- 68.196.000), napról-napra esedékes kötelezettségek 586.695.000 (+ 12.882.000), egyéb passzívák 45.201.000 (+ 1.143.000).

Az angol bank állása. Össztartalék 25.549.000 (+ 431.000), bankjegyforgalom 29.351.000 (+ 67.000), bankkészlet 36.450.000 (+498.000), váltótárcza 30.069.000 (- 845.000), magánszámlák követelése 46.007.000 (- 164.000), kincstár követelése 8.103.000 (- 254.000), bankjegytartalék 24.224.000 (+ 464.000).

A francia bank állása. Kézpénzkészlet (arany) 2.811.230.000 (+ 8.416.000), kézpénzkészlet (ezüst) 483.742.000 (- 612.000), váltótárcza 927.844.000 (- 52.204.000), bankjegyforgalom 4.695.379.000 (- 87.669.000), magánszámlák 507.935.000 (- 23.397.000), kincstár követelése 240.253.000 (+ 69.048.000), összes előlegek 564.022.000 (- 13.981.000), kamat és leszámítási jövedelem 4.357.000 (+ 776.000). A bankjegyforgalom aránya a kézpénzkészlethez 80.82.

TÖZSDEK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTEKTÖZSDE

Gabonátözsde.

Teljes csendben, minden izgalom nélkül mulnak a tőzsdén a napok. Nincs ok, ami miatt a börzeanerek felizgatnák magukat és türelemmel várják a cséplési eredmények beérkezését. Addig, míg pozitív eredmények birtokában nincsenek, hiányzik a vállalkozási szellem és alig-alig köntnek üzleteket. A malmok is tartózkodó álláspontra helyezkednek és csak a legminimálisabb vételekre szorítkoznak. Néhány nap múlva már nagyobb üzletre lehet kilátás, mikor is úgy a gazdák, mint a kereskedők már jobban lesznek a helyzet felől informálva.

Készbuza mérsékelt kínálat és gyenge vételkedv mellett lanya irányzatu volt. Elkelt mintegy 7000 q, 5—10 fillérel olcsóbb árakon. A legmagasabb árat, 11.80 koronát, tiszavidéki 100 q. 80 kgos és legalacsonyabbat, 10. — koronát, szerémségi 50 q. 73 kgos buza érte el. Rozs 5 fillérel olcsóbb, árpa, zab és tengeri nem változtak.

Határidők bonyolításokra az összes cikkekben lanyhulók.

Eladott:

Ó-Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 23.60 korona, 100 mm. 80 kg. 23.50 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 100 mm. 77.5 kg. 21.80 korona, felső, sárga.

Pestvidéki 100 mm. 79 kg. 22.90 korona. Bácskai: 1740 mm. 76.8 kg. 22.40 korona. Szerémségi: 50 mm. 73 kg. 20 korona. Uj-buza. Tiszavidéki: 500 mm. 79.5 kg. 23.30 korona, 300 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.20 korona, 500 mm 77 kg. 22.60 korona.

Bácskai: 400 mm. 78 kg. 22.80 korona. Pestvidéki: 150 mm. 79 kg. 22.40 korona, 100 mm. 78 kg. 22.80 korona, 100 mm. 77.5 kg. 22.90 korona, 500 mm. 77.5 kg. 22.40 korona, 100 mm. 77 kg. 22.50 korona. Szerémségi: 200 mm. 76 kg. 22.30 korona. Zab. 100 mm. 16.20 korona, kpf., 100 mm. 16.10 korona, kpf., 100 mm. 16.10 korona, kpf.,

Rozs (uj): 500 mm. 17.05 korona, kpf., par., 200 mm. 17.05 korona, kpf., par., 100 mm. 17.05 korona, kpf., par., 300 mm. 17 korona, kpf., par.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. július 23-tól július 24-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	31364	—
Rozs	5908	201
Arpa	175	100
Zab	5906	—
Tengeri	30824	101
Liszt	102	11596
Korpa	100	2760

A határidőpiacon kötött:

Dél előtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza októberre 11.31, 11.17, 11.21, 11.13, 11.16.
 Rozs októberre 8.88, 8.89, 8.81, 8.85, 8.81.
 Zab októberre 8.01, 7.95, 7.90.
 Tengeri augusztusra 6.50, 6.53, 6.44, 6.42.
 Tengeri 1908. májusra 6.52, 6.56, 6.48, 6.52, 6.49.

Déli 1 órakor zárulnak:

Buza októberre — — — — — 11.16—11.17
 Rozs októberre — — — — — 8.81—8.82
 Zab októberre — — — — — 7.90—7.91
 Tengeri augusztusra — — — — — 6.42—6.43
 Tengeri 1908. májusra — — — — — 6.49—6.51

Délutáni forgalom.

Délután a kedvetlen s lanya irányzat tovább tartott s ennek következtében az árak alig tartottan záródtak.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza 11.16—11.17
 októberi rozs 8.81—8.82
 októberi zab 7.91—7.92
 auguszt. tengeri 6.44—6.45
 májusi tengeri 6.48—6.49

Terménytözsde.

Szeszüzlet.

Az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság 6. Szeszimotógyár Kecskeméten, budapesti központ irodájának V., Mérleg-u. 11. szám üzleti jelentése.

Budapesti zárlatjegyzés:

	Nagyban	kicsinyben
	koronákban	
Finomított szesz adózva	161.—	166.—
„ adózatlan	61.—	65.—
Élesztőszesz adózva	—	—
„ adózatlanul	—	—
Nyersszesz adózva	159.—	162.—
Denaturált szesz	50.—	51.—

A szeszárak egyelőre tartósak, változás nem jelezhető.

Értéktözsde.

Külföldről ma igen kedvező jelentések érkeztek, mire nálunk is barátságosabbá vált a hangulat. Nagyobb érdeklődés nyilvánult déli vasut és rimamurányi vasút-részvények iránt, melyek 2—2 koronával magasabb árfolyamon kerültek a forgalomból. A déli tőzsdén megcsappant a vételkedv és a helyi piac kedvezőtlen magatartása tartózkodásra intette a spekulációt, minek következtében nemzetközi értékek is mérsékeltlen elgyengültek. Helyi értékekben nagyobbabású lebonnyolítások történtek, az árfolyamok érezhetőbb veszteséget szenvedtek. Így hanyatlottak: Draschetepla 795-ig 15.— K, Brassói cementgyár 5.—, Egyesült Fővárosi Takarékpénztár 5.—, Danubius hajógyár 3.—, Magyar jelzálogbank 1.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 2.— koronával. A járadékok piaca csekély üzlet mellett kedvetlen maradt.

Előtözsde.

Az előtözsde magasabb külföldi jegyzésekre szilárd volt.

Kötötték: Osztrák hitelrészvény 648.25—648.75, Magyar hitelbank ————, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 489.25—490.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 475.50 ————, Osztrák-magyar államvasut 655.50 ————, Déli vasut 147.50—147.—, Rimamurányi vasut 559.—559.50 Magyar koronajáradék ————, Közuti vasut ————, Városi villamos vasut ————, Orosz járadék ————, 3 szá-

minőségű... koronáig, silányabb minőségű... koronáig. Kincsonozni való... koronáig. Növendékmárha... koronáig. Boszniai ökor legjobb... koronáig, középminőségű... koronáig, silányabb minőségű... koronáig. Mind 100 kilónként első sulyban.

Heti lóvásár.

Budapest, július 25. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 370 drb I., 382 drb II., összesen 752 drb. lovat. Elkelt 382 darab ló.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, július 25-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) fillér. Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 135 fillér. Fialat közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 137 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 138 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) fillérig.

Sertélszámla. 1907. évi július 23. napján volt készlet 38976 drb., 1907 július hó 24-én felhajtott 93 darab, 1907 július 24. napján elszállított 316 darab, 1907 július 25. napjára maradt készletben 38753 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, július 25. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 652 darab sertés, 78 darab süldő, darab malacz, összesen darab sertés, darab süldő, darab malacz. Mai napi felhajtás 598 darab sertés, darab süldő, darab malacz, összesen 1250 darab sertés, 78 darab süldő darab malacz. Eladatott 1108 darab sertés, 30 darab süldő, darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 142 darab sertés, 48 darab süldő, darab malacz.

Mai árak: Zsírterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 102-108 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig 96-100 fillér, ételsúlylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül fillérig, ételsúlylevonással 132-138 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig korona, ételsúlylevonással 132-138 fillérig, könnyű 220 kg-ig korona ételsúlylevonással 126-132 fillérig. Belföldi süldő 92-100 korona. Horvát süldő korona. A vásár irányzata élénk, az árak változatlanok.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Ország, Város), date (július 25, július 24), and water level (méter). Lists various locations like Sárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Pécs, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orsova, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Úng, Tisza, M.-Sziget, Tokoháza, V.-Námény, Toka, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Sereg, T.-Bocsa, Tittel, Óndava, Hód, Tapoly, Bártfa, Hódmező, Sajó, Hernád, Margitta, Borony, K. rős, Csucs, N.-Vár, Békény, Fénke, Gurahon, Borcsenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Soborsző, A-ád, Makó, Temes, Rége, K.-Kostéb, Kiszet, Temesvár, Bocskoros.

Felélő szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. július 25-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt csaknem az egész Északi Felföldön, meg szórványosan egyebütt is fordult elő többnyire 10 mm.-en aluli, zivataros eső. A hőmérséklet normális értékére emelkedett és maximuma: Csáktornya: meg Orsován 31 C°, minimuma: Arvaváralján 4 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Meleg és változóan felhős idő várható, helyenkint zivataros esővel.

Table with columns: Allomás, Légsúly, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min. Lists various locations like A.-Sziatna, Ungvár, Keszmarék, Losonc, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Záhony, Gyoma, Temesvár, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Arvaváralja, Solimeczhánya, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debrecen, Kecskemet, Orosháza, Arad, Zsombolya, Versecz, Orsova.

Table with columns: Buza, Egyéb gabonafélék, Burocny, Faj. Lists various types of grain and their prices.

Table with columns: Híradósság közlése, Zalaörszék, Takarékpénztárak, Részvény-áraságok, Részvények, Pénzjegyek, Pénzjegyek és váltók. Lists various financial data and exchange rates.

Table with columns: Pénzjegyek, Pénzjegyek és váltók. Lists various types of banknotes and their values.

Szerkesztői üzenetek.

P. M. Imre Debreczen. 1. Kérdezt vasut Budapest V., Fűrdő-utca 3. sz. alatt székel. 2. A szelvények teljesen értéktelenek és pedig a következő okokból: a helyi érdekű vasutakról szóló törvény értelmében a részvénytársaság tiszta jövedelméből, vagyis ami az üzem és pályafentartási stb. költségek után fenmarad, első-sorban az elsőbbségi részvények tulajdonosai elégitteknék ki. A tiszta nyereségből levonatik az elsőbbségi részvények fix kamata, jelen esetben 6%, a többi a törzsrészvények osztalékára jut. Ha az elsőbbségi részvények kamata a tiszta nyereségből nem volna fedezhető, mindaddig, míg e kötelezettségnek a társaság eleget nem tett, a törzsrészvények osztalékban nem részesülnek. Ez az eset áll fenn kérdezt társaságra vonatkozólag is, az elsőbbségi részvények osztalékátalálka az 1905-évi (legutóbbi) mérleg szerint K 60-90, illetve az új kibocsátásuk után K 32-70. Mindaddig, míg ezek az osztalék-hátralékok fennállnak, a törzsrészvényeknek nem jut osztalék. Miatán a szelvények nem kerültek beállításra, természetesen a további szelvényeket nem is szolgáltatják ki. A törzsrészvények az utolsó hat év alatt nem részesedtek osztalékban, a hat év előtti szelvények pedig amugy is elévültek. Egyébként a törzsrészvény sorsolását ellenőriztük, nem sorsolták ki.

G. K. Kérdezt sorsjegyek huzása június 10-én volt.

Új gazdasszony. Mielőtt a gyümölcsöt megtöröl-nők, miáltal a védő viaszszertü buraktól fosztanók meg, selyempapirosba burkolva, rétegenként hordóba vagy faládba fagyapót, fözgepor, vagy ha a gyümölcs kényesebb, vatta közé helyezzük s az ekként megrakott edényt födelével lazán befödjük. Lehetőleg minden két hétben utána kell néznünk, hogy az esetleg elromlott gyümölcsöt eltávolítsuk. A gyümölcs is kicsiny, 1 C^o és 3 C^o közti hőmérsékleten sokkal jobban tartható el, mint nagyobb hőmérsékleten, ha fagytól mentes, egyenletesen hűvös, száraz és sötét helyen tartjuk, amelyet előzőleg igen alaposan meg kell tisztítani; a benne lévő csirák elpusztítására legjobb néhány nappal a gyümölcs berakása előtt jól kikénezeni. Ily módon igen jól eltartható a gyümölcs s teljesen szükségtelen, hogy formalingóznak, vagy más kémiai szer hatásának vessük alá. A gyümölcs befözése a gyümölcs eltevésének legjobb módja, mert elegendő főzéssel sterilizálódik s kellő elzárással az is marad. A gyümölcs konzerválásának harmadik módja, hogy az alkalmas gyümölcsöt megfelelően szárítják. A szárított gyümölcsöt rendszeren erősen csukrozzák, ami eltarthatóságát még fokozza s ezért eltartására kémiai szereket alkalmazni teljesen fölösleges. Nagyon meglepte éppen emiatt a német élelmiszermikikusokat, hogy szárított gyümölcsben gyakran találhatnak kénessavat, melynek mennyisége némely esetben 0,36 százalékig is emelkedett, pedig már a huszadrészt is igen aggasztónak tartják az orvosok. A kénessav felhasználását szárított gyümölcs készítésekor azért kell eltiltani, mert a kénessav csak a gyümölcs színét szépíti és védi meg, holott a szárított gyümölcsöt főzve gyakran eszik a betegek is, kikre a kénessavtartalom különösen veszedelmes. A kénessav nem távozik el a szárított gyümölcs főzésénél, hanem több mint fele hátramarad. A kénessav pártolói használatát azzal akarják menteni, hogy nem marad meg szabad kénessav alakjában, hanem más anyagokkal, nevezetesen a cukorral, vegyületeit alkot, vagyis kötött alakban van jelen, mint a borban, melyben nem kifogásolják. Csakhogy a bor, illetőleg a hordó kéne-zése ósrégi, hasznos és szükséges eljárás, a gyümölcs kénezése pedig teljesen fölösleges.

F. I. I. A határrendőrség már teljesen rendezve van. Az állásokat a belügyminiszter a „Budapesti Közlöny”-ben közzétette pályázat útján tölti be. 2. A díjnoki állásokra is hirdettek pályázatot a hivatalos lapban; ily állást azonban pályázat nélkül is el lehet érni, ha üresedés van. A díjazás nélküli szolgálatot beszámítják. 3. Az a hatóság kell hogy igazolja a névazonosságot, ahol az érettségi vizsga letételéig nevelkedett.

Üs—cs. Gagy. Az italmérségi jog elvonásának megvan a törvényes alapja. A pénzügyminiszter ezt az ügyet végső fokban bírálja el, így hát további felebbes-zésnek helye nincs. Azt azonban megteheti, hogy au-

dienciára jelentkezik a pénzügyminiszternél s ott személyesen elpanaszolja sérelmeit. Talán méltányossági szempontból segít valamit a dolgán.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 25. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Miltenberg Karola adácsi róm. kath. elemi iskolai okleveles tanítót a hevesi gazdasági ismétlő iskolához rendes gazdasági szaktanítóvá; az igazságügyminiszter dr. Barta Ferencz budapesti gyakorló ügyvédet Turóczszentmártonba közjegyzővé, Kováts Sándor hartai királyi közevetítő intézeti tiszti irnokot a kolozsvári és Rosner Lajos soproni kir. fegyintézet tiszti irnokot az aszódi királyi javítóintézetbe, Bach Béla váci királyi fegyintézet tiszti irnokot az illavai királyi országos fegyintézetbe, végül Székely Ernő m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteri számtisztet, ez utóbbit egyelőre ideiglenes minőségben a kassai királyi javítóintézetbe gondnokká; a kereskedelemügyi miniszter Sövári Schneider Sándor cs. és kir. huszárhadnagyot a Kereskedelmi Múzeum létszámába a tizedik fizetési osztály 3. fokozatába való sorolással levelezővé nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Hrabovszky Rezső aszódi királyi javítóintézeti tiszti irnokot a váci királyi országos fegyintézetbe, Udvarlaky Miklós kaposvári törvényszéki fogházfelfüggetlőt, saját kérelmére és költségére a kolozsvári (régii) törvényszéki fogházhoz helyezte át.

Pályázatok. A budapesti Pasteur-intézetnél gépkezelői és házmesterei; a pécsi pénzügyigazgatóságnál hivatalosalki állásra 4 hét; — a képviselőház hivatalánál gyakornoki állásra 5 hét; — a kassai főügyészségnél díjnoki állásra 3 hét; — a budapestvidéki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél számlellenőr; — Pancsova th. városnál városi mérnöki, a temesvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél pénzügyi számtiszt, a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőségnél számgyakornoki, a zombolyai és mohácsi adóhivataloknál díjas, illetve díjtalan gyakornoki állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

Mindenemü férfi és női nemi betegségek
 ugszintón vér-, bőr-, ideg-bajok, bujakor (Syphilitis és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk
DR. KAJDACSY
 v. cs. és kir. ezredorv s és kórházi főorvos
 rendelőintézetét
 Budapest, VI., Andrássy-ut 13. sz.
 Rendel 9 óráig 4-ig és este 7-8-ig. — Levélre válaszol, gyógyításokról gondoskodik. Levél útján is biztos siker.

Titkos betegségek
 bizalmas lelkiismeretes meggyógyítására 24 évi szakorvos órási tapasztalata folytán legjobban ajánljuk
Dr. CZINCZÁR
 egyetemi orvostudor specialista
 Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Hugszófolyást, megfázást, hólyagbajt, fekélyeket, syphilis, férfi elgyengülést, gúterititást, haterititit, és húgubajt, békítő és minden nemi betegséget biztos módszerrel
 Budapest, IV., Háróly-hírut 10. I. emelet
 Rendel d. e. 12-4 és este 6-8 óráig.
 Vidékieket levél útján is biztos eredményre vezet és gyógyszerrel gondoskodik.
 Munkálatokat teljesen ingyen végeztetjük.

Fontos újdonság a gazdaközönség számára.
Most jelent meg!
GAZDÁK KÖNYVE
 Mezőgazdaság, állat-, baromfi- és selyem-tenyésztés, méhes, gyümölcs- és konyhaker-tészet, szőlőművelés, borkészítés, erdő, gazda-sági építkezés, a gazdálkodás rendje, számvitel földmérés, adó, egyletek, szövetkezetek, hasz-nos tudnivalók.
 Földmivelők, néptanítók és földmívelést tanulók részére.
Irtá ISTVÁN GAZDA
 (Rombay Dezső).
 Harmadik bővített kiadás.
 Ára kőve 4 korona.
 Gazdag tartalmából kiemeljük a főbb címeket.
 A talaj. — A növények élete és táplálkozása. — Időjárás, éghajlat. — Telkesítés, talajjavítás. — Talajművelés. — Az ugar. — A trágyázásról. — A vetőmag és vetés. — A növények ellenségei és betegségei. — Gazdasági növények. — Állat-tenyésztés. — Méhes. — A selyemhernyó és eperfatenyésztés. — Gyümölcskertészet. — Konyhaker-t. — Szőlőművelés. — Borkészítés és keze-lés. — Az erdő. — Nemesfűz művelés. — A gaz-daság berendezése és a gazdálkodás rendje. — Lakóház, gazdasági épületek, kut. — Számvit-el. — A földmérésről. — Az adó. — Egyletek, szövetkezetek. — Gazdasági oktatás. — Gazda-sági kísérleti állomások. — Hasznos tudnivalók.
 Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
 Budapest, VI., Andrássy-ut 21. sz.
 és minden könyvkereskedésben.

BIZTOS
 gyógyulást keresőknek
 kik bármily
nemi betegségben szenvednek
 mint hűgyesó és hólyagbajok, hűgyesószűkületek, vizeleti zava-rok, effjeli magfűtések, sebek és bujakoros bentalmak (syphi-lis), az úterititités utóhátsóit föllopó idegbajok, korai förfi erő elgyengülés, bármily borküületek stb. nőkel fehérlőlyás méh bajok, alapos, gyors és gyökeros gyógyítására szigo-rúan tudományos és lelkiismeretes gyögmódiánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai Antal
 v. cs. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legrövidebb 22 éve ionálló rendelőintézetét
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
 Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült hűgyesó és hó-lyag bajok vizsgálatá villamos hűgyesóútkör segítségével.
 Vidékieket levélre ki-méri 6 válnasi és szakorvosi tanácsot nyuo-nak, gyógyászatról gondoskodik lesz. Titoktartás biztosítva.
 Nőknek külön váróterem.

Megyer királyi államvasutak.
 Erő érvényes 1907. évi május hó 1-től.
 Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között				Páris—Basel—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest, Budapest—Belgrád (Salonki)—Sófia és Konstantinápoly között			
10 15	naponta	7 20	Ind Páris. ér.	10 15	naponta	7 20	Ind Páris. ér.
8 05		4 40	• Ostende ér.	8 05		8 05	• Basel ér.
8 05		8 10	• Wien Wb. ér.	11 15		11 15	• Zürich ér.
		6 40	• Wien Stb. ér.	8 05		8 05	• Innsbruck ér.
				8 05		8 05	• Wien Wb. ér.
				8 05		8 05	• Wien Stb. ér.
				1 40		8 10	• Budapest k. p. a. . . . ind.
10 00	naponta	7 87	Ind. Marchegg ér.	4 20		10 05	Ind. Berlin ér.
1 40		11 00	• Budapest ny. p. a. ind.	10 05		10 05	• Breslau ér.
				1 14		1 14	• Oderberg ér.
	kedd, csüt., vas.	11 20	Ind. Budapest ny. p. a. ér.	8 09		8 09	• Ruttia ér.
	szere., pént., hétfő	8 40	• Budapest ny. p. a. ind.	12 40		12 40	• Budapest k. p. a. . . . ind.
	csüt., szomb., kedd	10 17	• Budapest ny. p. a. ind.				
8 25	szere., szombat	11 80	Ind. Budapest ny. p. a. ér.	8 30		8 30	Ind. Budapest k. p. a. . . . ér.
12 55		8 53	• Orsova ind.	10 35		10 35	• Belgrád ind.
11 40	csüt., vasárnap	8 40	• Bukarest ind.	9 50		9 50	• Salonki ind.
		10 55	• Constanza ind.	11 55		11 55	• Sófia ind.
		11 80	• Konstantináp. (ghajó) ind.	7 47		7 47	• Konstantinápoly ind.

KÜLÖNFÉLÉK.

Árnyékban. . .

Árnyékban jártam tágra nyílt szemmel
Sziklák tövén majd puha szőnyegen.
Előttem bűn, erény talán mögöttem —
Miben volt részem, én sem kérdezem.

Csak egy kis fény, egy kis sugár találjon
Es ködbe vesznek a kísérteket. . .
Mint pislogó láng jöjj vagy üstökösként,
Az éjszakák hogy véget érjenek.

Amire vágytam, kicsi mécsvilágra
Mint lángbokrétá jössz te most felém. . .
S a fénytengerből hang kél mintha szólna:
„Fényben, sugárban nem leszel szegény!”

Kebleszky-Mayer Lajos.

(Kiállítás Alaskában). Eredeti kiállítás rendezéséről adnak hírt az amerikai lapok. Ez a kiállítás az északi sarkvidék egy nevezetes pontját fogja közelebb hozni a műveltséghez: Alaskát. Alaska szorgalmas lakossága bizonyára megérdemli, hogy a közfigyelem és érdeklődés egy pillanatra feléje irányuljon. Majdnem legyőzhetetlen akadályokkal küzdöttek és igazán emberfölötti erővel fáradoztak, amíg sikerült nekik egy teljesen lakatlan, jégmezők közé beékelte földet a műveltség előtt feltárni, annak mérhetetlen kincseit kiaknázni és országukat művelt állammá fejleszteni. Az eredményre annál büszkébbek lehetnek, mert mindezt rövid nyolcz-tíz esztendő alatt érték el.

Alaska valamikor Oroszországé volt és 38 év előtt vette meg Amerika. Az oroszok nagyot örültek, amikor hét millió dollárért el tudták adni Alaskát Amerikának, mert azt hitték, hogy ott zuzmónál egyéb úgy sem terem, de most, hogy az amerikai vállalkozási szelleme kinyitotta a szemüket, nagyon szívesen visszavennék háromszoros áráért is. Magának az iparkiallításnak célja az, hogy a világot meggyőzzék arról, hogy Alaskának a havon és jégen kívül van egybe is, sőt valószínű csudaországja a természet szépségeinek. A kiállításon óriási panorámák és kinematográfok fogják bemutatni Alaska szépségeit, hegyeinek gyönyörű vidékeit, melyek közül egymaga a 19.000 láb magas Mac Kinley

megérdemli, hogy valaki odautazzék Alaskába és ássa a szédítő magasságban, jégtől ragyogó csúcsot, amelyet még nem taposott emberi láb. A kiállítás főlátványossága természetesen Alaska aranya lesz. Be fogják mutatni a bányákat, aranytelepeket, aranymosókat körülbelül az 1894-iki san-franciskói kiállítás mintájára, de annál nagyobb és szemléltetőbb alakban. Természetesen Alaska lakossága is részt vesz e kiállításon s az maga is elég tanulságos látványosság. A félsziget lakossága indián-törzsek maradványa, amely főleg az asszonyokon látszik meg. Rövid idő alatt csodálatos készséggel alkalmazkodtak a modern műveltség követelményeihez, amellel azonban ősi faji jellegüket is igyekeztek megtartani. Az asszonyok mind magas növések, erősek, szorgalmas munkások. Szövessel, fonással és csomókötéssel foglalkoznak, melylyel valóban művészi szőnyegeket és faldiszeket állítanak elő. A férfiak pedig a faipari kézimunkában rendkívül jártasak és érdekes, művészi díszítványokat faragnak. Ezeket kívül be fogják még mutatni Alaska állat- és növényvilágát is az óskori állati csontvázak maradványaitól kezdve s a többek közt bemutatják egy mammutnak a csontvázát is, amelyet Alaska jégzikláin közül ástak ki, amely nyolcz-tízezer esztendő óta pihent jégcsíkjában.

(A csimpánz értelmessége.) Brehm, a híres tudós, aki több csimpánzot is tartott fogságban, nagyon sok érdekes dolgot mond el ezen állatról. A csimpánz értelme — úgy mond — csaknem egy fokon áll a vademberével. Nagyon könnyen megtanul mindent, megéri a mit neki mondunk s ő is meg tudja magát velünk értetni, habár nem beszéddel is, de olyan hangokkal és szóttagokkal, amelyeknek határozott jelentőségük van. Elismeri, hogy az ember nála előbb való, de viszont érzi, hogy ő még valamennyi más állatnál különb. Nemcsak kíváncsi, hanem tudni vágyó s ha valamely tárgynak a használatát megismerte, akkor azt sokkal többre becsüli, mint előbb. Erzelmeit is emberi módon fejezi ki, mosolyog, ha jó kedve van, bánatját pedig megható, szomorú hangokkal nyilvánítja. Ha dühös, akkor mint a mérges gyermek földhöz vágja magát.

Egy csimpánzot egy tudós megtanított tizig számolni s felszólítására a majom pontosan annyi szalmaszálat nyújtott neki oda, ahányat mondott.

A fekete arcú csimpánz szintén ilyen okos ugyan, de sokkal szilajabb természetű; legalább

így tapasztalták ezt annál a példánynál, amely jó ideig élt egy állatkertben.

Ketrecében sokszor dühösen tombolt ez s dühös, alattomos tekinteteket vetett bámulóira. Ereje nagy volt. Egyszer a mutató-ujját beleakasztotta egy 15 kilogramm súlyú üres hordóba s azzal nagy könnyúséggel felmászott ketrecze magas részére s onnan dobta alá a hordót, nagyon gyönyörködve annak puffanásában. Néha oly iszonyu erővel rázta a vasrácokat, hogy a nézők ijedten menekültek.

Egyizben egy ócska kalapra tett szert, melylyel sokat játszadozott. Addig nyomkodta a fejébe, míg végre a kalap teteje kilyukadt s ekkor a majom nyakába huzta.

Nem igen engedelmessé vált senkinek, kivéve az igazgatót, akit legjobban szeretett. Apolójához már kevésbé volt barátságos, de azért eljászogott vele, különösen szerette pedig annak csizmáit lehuzni s felhuzni a maga lábára.

Ügyessége különben igen nagy volt. Így pl. a furóval pompásan tudott bánni, a vizes ruhát ügyesen kifacsarta s orrát is szépen bele tudta a zseb endőbe fujni.

Egy ízben sikerült neki ketrecze kulcsát, mely a falra volt felakasztva, ellopni. A kulcsot aztán a hóna alá rejtve, attól fogva azzal nyitotta ki a zárt, amikor akarta.

Igazán megindító volt ennek az állatnak halála, mely tüdővész miatt következett be. Midőn már érezte közeledő végét, az őt éppen meglátogató igazgató nyakába borult, sokáig szomorúan nézett a szemébe, majd háromszor megcsókolta, végre érzékenyen kezét fogott vele s azután mindiárt kimult.

(Tudós indiánok.) Azt a fáradozást, hogy az Egyesült-Államokban lakó indiánokat a művelődésnek és a szellemi munkának megnyerjük, az utóbbi időben figyelemreméltó siker koronázta. Manapság már akárhány indián előkelő, tudományos állást tölt be. John M. Askison, egy sírókéz indián a newyorki „Evening Post” egyik szerkesztője; J. N. B. Hewitt, egy tulkora törzsbeli az indián néptörzsek nyelvének, mitológiájának és szociológiájának kutatásában ért el nagy sikereket; a kioda törzsfőnök leszarmazottja, Lone Wolf, az egyik amerikai egyetemen a görög tanszék tanára s nagy tudós hírében áll; egy Charles Curtis nevű indián szenátor az egyik államnak s a megteremtője a lex Curtisnak s egyéb kiváló törvényeknek, melynek célja, hogy az indiánok ősi vagyoni jogi és családi szokásait megőrzésével Amerikai polgáiraivá váljanak.

FEKETE PENTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Irta: THOMAS W. LAWSON.

36

Brownley Bob rettenetes kacagásba tört ki ezen iszonyu szavaknál. Aztán súlyos kézzel vállamra ütött és így szóló rekedtes hangon:

— Jim, ha te nem léptél volna közbe, akkor én ebből az emberbarát sakálból és egész pereputyából kiszorítottam volna ma a lelket. Azalatt a rövid két év alatt, hogy elégette Sands Lee bírő lelkét, ő maga jobb „formába” hozta magát, hogy a jutalomra méltóbb legyen. Az újságban olvastam, hogy arisztokratikus hajlamu felesége, Newportban, persze az aranyai segítségével megszüntette azt a szokást, hogy a Reinhart nevet egy volt szakácskuktával hozzák összeköttetésbe. És most már a legelőkelőbb körökbe is bebocsájtották.

Ujabbban a leánya esküvőjéről is olvastam, melyet egy előkelő angollal tartott meg és a régi Reinhart-féle családfának a feltalálásáról a sisakkal, a páncélos kézzel. A melyben kétélű tör van és a felszálló keselyűvel s ezzel a mottóval: Aki a hátat üti, gyakran üthet!

A kacagása még mindig a fülemben csengett, amikor már elment. Még mindig a rázkódás hatalma alatt állottam, amikor a régi fekete-sárga jelmondat alatt bementem az irodába, melyet atyám és nagybátyám sajátkezűleg szegeztek az iroda fölé, olyan most már kihalt időben, amikor a Wallstreeten a becsületről és aranyról beszéltek. Nemcsak pusztán aranyról és folyvást csak aranyról.

Mikor a feleségemnek elbeszéltem a napi eseményt, nem tudtam megállani, hogy annak az érzésnek, mely rajtam rágódik, kifejezést ne adjak.

— Káthe — szóltam hozzá — Bob egy nap valami borzasztót fog elkövetni. Nem látok semmi vigasztalót reá nézve. Mind-

jobban belehajszolja magát az örületbe, azáltal, hogy rettenetes helyzete felett töpremszik. Az egész dolog szinte hihetetlennek tetszik nekem. Soha még emberi tényem élt ilyen örökös tisztító tüzből — egyik kezében korlátlan, abszolút hatalom, a másikon a kifürkészhetetlen soha le nem hűlő pokol.

— Jim, hogyan csinálja mindazt, amit csinál? Mindabból amit olvasok és amit te elbeszélsz nekem, nem tudom megérteni, miképen idézi elő ezeket a pánikokat és hogyan nyeri meg ezt a rengeteg pénzt?

— Ezt még mindezideig senki nem tudta megállapítani — feleltem én. Én igazán ismerem a tőzsdéleletet, de olyan igaz, minthogy élek — nem tudom, hogyan csinálja. A nagyhatalmak közül egyik sem szövetségese, az bizonyos, mert az utóbbi két évben olyan rettenetes hangulatban van folytonosan, hogy teljesen kizárt dolog vele együtt működni, még ha a lelki üdvössége is függött volna tőle.

Csak ha felemlíti a klick egyik vagy másik tagjának nevét — iszonyu vad dühbe esik. A mai napon több pénzt keresett, mint bárki is a világ teremtése óta egy napon tudott volna keresni. És tulajdonképp csak akkor kezdte a munkáját, amikor az én kedvemért felhagyott az ügyleteivel. Ha ott állok a tőzsdén és megfigyelem, egészen természetesnek és egyszerűnek látom. De azután azonban már tulmegy az én befogadási képességemen.

A mostani dolgok folyásánál a Wanderbillek, Rokefellerek és Gouldok vagyona kis összegre fog összezsugorodni, ahhoz képest, amit néhány év alatt fog magának szerezni.

Hogy ezt kitaláljam, tulmegy az erőmon és valahányszor megkísérlem a dolgokat megérteni, megfájdul a fejem belé.

NYOLCZADIK FEJEZET.

A legközelebbi esztendőben, utoljára a Sands-féle tragédia évtordulóján Bob több ízben a pánik széléig kergette a tőzsdét, mindég azonban a döntő pillanatban „megfordult” és mint vevő megmentette az „utczát”. Az ezen mű-

veletekből való nyereségei mesés összegekre rugtak. Vagyonát máris 200—300 millió dollárra becsülték és a legnagyobbak közé számított a világon. A neve ijedség tárgyát képezte mindenütt, ahol csak részvény-üzletek megkötettek. A Wallstreet már megszokta, hogy közbelépésétől kezdve minden cselekedete feltétlen sikerrel végződik. Néha-néha segítségére volt a piacnak, ha a nagyspekulánsok klickjéből valamelyik baisse támadást intézett, ekkor azután leugrott, összeterelte őket, megvásárolt mindent és aztán úgy felverte az árfolyamokat, mintha a magasban is olyan rendkívül akarna produkálni, mint ahogy lefelé szokott dolgozni. Ilyen esetekben a tőzsde istenítette, imádja azt aki az árfolyamot felveri és gyűlöli halálosan, ha leszorítja azokat.

Mikor egyik napon háborus híreket hozott a washingtoni táviró és az a hír kelt szárnyra, hogy a kabinet, a szenátus és a kongresszus tagjai korábbi ismereteik alapján a piacot „üres” „fedezetlen” eladásokkal árasztotta el és amikor a Standard Oil embereinek bankjai a kamatlábat 150%-ben állapították meg és ennélfogva a krach kikerülhetetlennek látszott, Bob az egész pénzpiacot hirtelen felforgatta, amennyiben 100 millió dollárt ajánlott fel kölcsönpénz gyanánt 4% mellett; egyuttal vásárlásaival a részvények árfolyamait felhajtotta és az egész washingtoni bandát newyorki czinkosaival együtt csufosan megverte és milliós veszteségeket okozott nekik.

Ezeket a tőzsdeműveleteket folyton fokozódó eréllyel és növekvő nyereségekkel folytatta, míg csak a szerencsétlen nap negyedik évfordulója el nem következett. Az elmúlt évben saját érdekem és a félelem, hogy a Wallstreetet teljesen tönkre fogja tenni — kényszerítettek arra, hogy közbevessem magam és őt valamiképpen jó módon leszerelésre bírjam. De folyton fokozódó örültsége folytán befolyásom mindjobban és jobban vesztett. Minden újabb támadásnál mind nehezebbé vált nála meghallgatást találni.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK
Pénteken, 1907. július 26-án.

Nemzeti Színház
Zárva

M. kir. Operaház
Zárva

Égyszínház
Zárva.

Népszínház
Zárva

Főv. Nyári Színház
Először
A vigadó özvegy.
Parodisztikus operett 3 felv.
Kezdeté fél 8 óraker

Műsor.
Szombat: A vigadó özvegy.
Vasárnap d. n. Az árendás zaidó.
este A vigadó özvegy.

Magyar Színház
Zárva.

Urania Színház
Zárva

Királyszínház
Zárva

Városligeti Nyári Színház.
A bus özvegy.
Parodisztikus bohózat 8 felvonásban írta: Föld Mátyás. Zenéjét: Faragó Jenő versszövegére szerzője: Barna László.
Szépegyi Róza, Láng Etel, Dossialok Dandó, Fereny K. Vig Micsi, Turcsányi O. Lelár Ferencs, Virágh Jenő, Piartoly Balambér, Bihari Béla, Egy tisztességes nő, Dobsa M. Szép Tóni, Vándori K. Pinka Danl, Szabó Lajos
Kezdeté fél 8 óraker

CHICAGO
mosgófénykép színház
VII. ker. István-ut 39. sz.
(Aréna-ut mellett)
MEISNYILT.
Bemutatóra került a világ összes szenzációja.
Legtökéletesebb képek.

Apollo színház
Telefon 68-39.
Rabszolgaság kora Amerikában. Onagysága nevenapja. Merész tojásgyűjtők. Nagy tengerészeti gyakorlat Portsmouthben. A Zambést folyó és Victória viresés Dél-Afrikában.
Kezdeté 8 óraker

ŐS-BUDAVARA
Friedmann Adolf igazgató.
Ma pénteken, július 26-án,
nagy Anna-ünnepély és Annabál.
Női szépségverseny, női souvenir.
A nagy variété színpadon fellépnek
JOHNSON és DEAN
Berthy de l' Hespel, Burton és Mays.
The Cubaus, Mss. Roberty
Paul Sándor, four Harwey's
és a többi szenzációs attrakció.
PARISIANA.
Henry Lavodon szenzációs műve AZ AGY, Moulin Rouge.
Uj Monte Carlo. Párizsi nyopdrom. Kinematográf stb.
MESÉS TÜZIJÁTÉK.
Bélapódi I korona. Kedvezményes jegyek a fészékben kaphatók

Cirkusz Beketow
Városliget.
Ma, este 8/4 8 óraker.
A világ legnagyobb csodája.
Mr. Rennarde a halál megvetője.
Egy élő ember elgázolása automobillal
Még csak egynéhány napig a 8 szent CSUNOUZ.

TELEFON 81-01. István-uti TELEFON 81-01.
szanatorium és vizgyógyintézet
Budapest, VII., Hungária-körút 9. szám,
az István-ut torkolatánál.
Legmodernebb berendezésű nionnan épült magángyógyintézet sebességi, női és belsőbajok részére. — Vizgyógyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény-, szén- és napfényű. Svéd gyógytornászati. — Röntgen. — Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. — Kétféle ellátás.

A világ legjobb
sérvkötőit, haskötőit, mullábat stb.
Készít a külföldi első specialitáknál tanulmányozott orvosi műköszersés
Vitarius Béla
Budapest, Rákóczi-ut 66. szám.
Nem Eset. Bent az udvarban földsz. 5.

Legkitünőbb töltényhüvelyek.
Eley Brothers Co. Ltd London
féle

GLORIA és SELECTA
gyújtásnak felülmulhatatlan.

Az összes tölténygyártmányok között a legtöbbszór ujrátölthető.

Ennél fogva a legjobb, a legolcsóbb angol hüvelyek

A Gloria-hüvelyek ára 12, 16 és 20 cal.-ben 5.50 korona 100 darabonként.
A Selecta-hüvelyek ára 12 és 16 cal.-ben 6.50 korona ... 100 darabonként.

A töltényhüvelyeket és töltényeket csakis készpénzért utánvét mellett szállítjuk.

Aufrecht és Goldschmied
fegyverosztálya
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest—Vác és Nagymaros között.

Az első cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. évi június hó 16-tól fogva minden vasár- és tinnepnapon rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

ndulás Bpest Petőfi-térről	8:00 d. e.	és 2:30 d. u
" " Batthyány-térről	8:05 " "	2:35 " "
" " Óbudáról	8:20 " "	2:50 " "
Érkezés Vácra	10:00 " "	4:30 " "
" " Nagymarosra	11:00 " "	5:30 " "
Indulás vissza Nagymarosról	11:30 " "	8:00 este
" " Vácra	12:15 délben	8:45 " "
Érkezés Budapest Óbudára	1:10 d. u.	9:40 " "
" " Bpest Batthyány-térre	1:25 " "	9:55 " "
" " Petőfi-térre	1:30 " "	10:00 " "

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők:
Budapestről Vácra vagy megfordítva I. hely: 40 fillér, II. hely: 30 fillér.
Budapestről N.-Marosra v. megfordítva I. hely: 100 fillér, II. hely: 70 fillér.
Vácra N.-Marosra vagy megfordítva I. hely: 60 fillér, II. hely: 40 fillér.

Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az első osztályon féláron, a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az első osztályon második osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó-közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig:
Budapestről Nagymarosra és vissza I. hely: 150 fillér, II. hely: 120 fillér.
Vácra Nagymarosra és vissza I. hely: 90 fillér, II. hely: 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség első elöl is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árrakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargőzös közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármely okból abba kellene hagyni, ugy erről a társulat idejekorán hirdetést fog közzétenni.
Budapest, 1907. július hó.

WEIGL-FÉLE
KIRÁLY GYÖNGYE
kapható minden elsőrangú kávéházban és kocszinóban.
WEIGL JÓZSEF
bornagykereskedő és termelő Budapest—Szt-Endre.
Iroda és vezérképviselőség: **KALLAI JENŐ**
Budapest, Dávid-utca 1. sz.

Szép mell
nyerhető két hónap alatt a
Pilules orientales
(keleti pilulák) használatára. Ezek a keblot fejleszti, szilárdítják, újból helyreállítják, s a női melnek szép teltségét kölcsönöznök, az egészség minden árta ma nélkül. Arzenmentesegéről szavatolunk. Orvosi tekintélyek is elismerik. Díszkötet székült. Egy doboz használati utasítással kor. 6.45 Utánvétből kor. 6.75.
I. RATIE gyógyszerész PÁRIS.
Budapest: Török I. gyógyszeriára Király-utca 12.

RADIAL ELIXIR
ALFÖLDI COGNACGYINTÉZÉS
RADIAL ELIXIR
KECSKEMET

Luser-féle turista-tapasz.
Biztosan és gyorsan ható szer
nyakizserep, szemölcsök és a talp, nyelési, továbbá mindenemű bőrelszáradás ellen. A has-táért jóállás váltakoztat.
Kézponti szék. raktár
gyógysz. Weidling-Bécs.
Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellékelt védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell.
1 doboz ára 1.20 K. vidékre 1.65 K., előzetes beutalás mellett bérmentve.
Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 19, és Andrássy ut 26.

ZÉRO Tisztaság, egészség!
Szab. higiénikus klozetvatta.
Végbél Aranyér
Czukorbetegeknek
Gyermekegysagoknak
Csecsemőknek
nőkölcsöhetetlen.
Minden tisztaságot szerető embernek feltétlen szüksége a „Zéro” használata mert abszolút tiszta és kellemes érzést nyer általa.
Meggátol minden horzsolást és infektót. Használatban olcsóbb a papírnál!
Kapható mindenütt:
Zéro szab. vattaárugyár Bpest.
TELEFON 87-52

Péntek, j

S

9973 szám
IV-2

Vizakna összefüggő szál...
100 m² tartály...
A tognana
I.
II.
III.
IV.
V.
VI.

koronába
Az építke
a költségvetés
részre osztott
a vitorony IV.
pályázi, mely
A terv, k
gatóság közeg
ségül megtesin
A szabál
hánatpénz befiz
delelőtt 12 órá
szám) nyujtand
A beadot
fet nékül a ny
ajánlatok mell
Budapes

K
közpénst v
EHRENT
Budapes
Képes

Dr.
v. kórházi fő
foor
Tük
minden nem
képzettebb s
BUDAP
Vegyí és gó

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK ÉS KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCZA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETÉ)

Függőágy: 275 frt-tól
 Tennis kerítő hálók függélyes szemekkel fekete réz kátrányozva 6 mtr 6 kr-tól.
 Zsinegek.
 Összehajtható Marti Butor nagy választékban.
 Valódi angol Lawn Tennis labda 12. 3 frt 50-tól.
 Valódi angol és amer. Racket 3 frt-tól.
 Torna tornák berendezése és felszerelése
 Lóháló-párja 8 frt-tól
 Taka-baba csigolya
 Szertornák hárszerelésére
 Mindenemig jutéláró, hosszú szálú kenderből
 Összehajtható (am. és szék.) 6 mtr 10 kr-tól, 360 frt-tól
 Csipkés szőnyegek, 3 mtr 3 kr-tól

TELEFON: 15-56. (Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak) ALAPITTATOTT: 1878

Versenyárgyalási hirdetés.

Vizakna m. kir. sósgyógyfürdő vízvezetékének elkészítésére, illetve az avval összefüggő szállítások és munkálatok biztosítására ezennel pályázatot hirdetek. A vízű al 3 furt kútból, 3 drb. elektromotorral kapcsolt szivattyúból egy 100 m³ tartalmú vizitoronyból mintegy 3500 m. hosszú csőhálózatból és a hozzá tartozó felszerelési tárgyakból.

A fogantositandó építkezést a költségvetés következő tételei alapján:

I. Csökutak	12070.-
II. Kutházak építő munkái	5894.70
III. A gépészeti berendezés	18510.60
IV. A vizitorony és óriak építő munkái	26106.41
V. A vizitorony felszerelése	6589.32
VI. A csőhálózat és felszerelése	4486.78
összesen:	113458.11

koronában irányoztam elő.
 Az építkezés fogantositására vonatkozó ajánlatok úgy az összmunkákra, mint a költségvetés I. II. III. IV. és V. továbbá a VI. A, VI. B és VI. C tételre, tehát a hét részre osztott munkacsoportokra külön-külön is tehetők, azzal a megjegyzéssel, hogy a vizitorony IV. és V. tétel alatti együttes munkáira vasbeton szerkezettel is lehet pályázni, mely esetben arról az ajánlathoz részletes terv és költségvetés melléklendő.
 A terv, költségvetés és az építési feltételek a m. kir. országos vízépítési igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályában és Vizaknán a m. kir. fürdőügyelőségnél megtekinthetők és ugyanott ajánlati és költségvetési árlak megszerzhetők.
 A szabályszerű zárt ajánlatok, melyhez az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz befizetését igazoló letéti nyugtának is csatolandó, 1907 évi július hó 20 án délelőtt 12 óráig a közegészségügyi mérnöki osztályhoz (Budapest V. Gorove-utca 3. szám) nyújtandók be.
 A beadott ajánlatokra fenntartom magamnak a jogot, hogy azok közül — tekintet nélkül a nyújtott engedményekre — szabadon választhassak és esetleg az összes ajánlatok mellőzésével a munkák kiadás tekintetében másként intézkedhessek.
 Budapest, 1907 évi július hó 10-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

A jó szabás

a Koch-féle nagy siker titka!

Divatos, könnyű, angol bélelnélküli sacco-öltöny 50,40, 36-os K 29.-
 Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes 24.-
 Lüsterkabát irodai célokra 6.-
 Mosóöltöny 10.-
 Fehér nadrág 6.-
 Tennis-nadrág 9.-
 „Record“ hely könnyű nyári gummiköpeny, 15 em széles táskában 21.-

csakis

KOCH

Testvéreknel, Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermekruha-áruháza Károly-körút 26.

Pénzszekrények

egy darabból álló könnyűlegelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM

öreg pénzszekrénygyártóinak és trózeréptől ózetelnek magyarországi vezérképviseleténél:

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmanicz. 4.
 Képviselek minden városban keresetelnek.
 ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.
 Régl szerkesztelket eserképen átvesszünk.

BUTOR

közpénstári vagy részleltetésre legjutányosabb áron

EHRENTREU és FUCHS testvéreknel
 Budapest, VI., Teréz-körút 3F. sz
 Telefon 88-59.
 Képes arjegyzők ingyen és bérmentve.

ANYAK TANÁCSADÓJA

és utmutatója gyermekelk ápolásánál

Irta Braidwood Murray P. - Fordította az angol eredeti után dr. Eröss Gyula

Ára csinos egész vászon kötésben 2 korona.

Kapható az Athenaeum r. társulat kiadóhivatalában Budapest, VII. ker. Rákóczi-út 54., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Dr. FUREDI

v. kórházi főorvos, katona-, megyei és kor. pénztári főorvos, a medijide-rend lovagja stb.

Titkos betegségek

minden neme, impotentia, neml és női bajok, legképzettebb specialista, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 60 sz.
 Vegyi és górcsói vizsgálát mellett, levél után is biztos gyógyásiker. Mérsékelt díj.

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor

használatá elávot minden fogájdalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását a kollemlen szájbúzt - Egy üveg szájviz ára 40 krajczár. 60 krajczár. nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 2 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor

szaliczil vízzel használva nemcsak bőséhré teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségek tovább terjedését is meggátolja. Doboza 60 krajczár és 1 frt 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép

darabja 85 krajczár Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden fúni elsorúli készítmények orvosi utasítás után készíthetők.

MÜLLER J. L.

es és kir. udvari állatszeres és gépés-üzemgyárosnál
 Budapest, IV., Koronaheczeg-ut. 2. Az országban mindenütt kapható.

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatan minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 286

Ideges és gyengétehetségű gyermekek nálam szakszerű oktatást és teljes ellátást nyernek. **Kelemen Ignác** gyógynevelő, Budapest, VII., István-utca 29. sz. 26431

Öszibarackot

legszebb duráncit 4 koronáért, zamatos finom körtét 3 koronáért, nemesfaj almát és szilvát 2 koronáért szállít 5 kilós postakosaranként **Rottman és Keller** szállítótelepe és kertészete Kiskunhalas.

Építkezéseket!

Cyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépít, Építési tanácsokkal szolgál **Borsody** építésiroda Bpest, Rákóczi-utca 71. 782

Gőzcseplőgépek

Iokó mobilok, szakmunkások, benzomotorok, használt, gyárilag javított állapotban, részletesre kaphatók. **Cseresznye** kőzetek. **Seifried Hugo**, Budapest, Katona József-utca 17. szám. 25983

Polgári iskolai

reáliskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobban sikerrel előkészít **"Tanár"** Budapest Csömöri-utca 8. I. em. 3. 26332

Zálogcédulákat,

brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. **Brilliantokért** többet fizetnek, mint utonnan kerülnék. **SINGER JAKAB** ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. Izabella-u. sarkán.

Fehérvarráshoz

ügyes gép és közváronok valamint tanulóleányok felvételnek és állandóan foglalkoztatnak. Cím: Akácfa utca 50. félemelet ajtó 4.

Gyorsírást, gépirást vagy könyvvitelt senki sem tanuljon, mielőtt a **Nőtisztviselői Országos Egyesületében** VI., Andrásy-utca 83. tájékoztatást nem szerzett a gyors- és gépirás pályára vonatkozólag. Az egyesület titkársága mindenkinél készséggel szolgál felvilágosítással.

Egy

szoba butor elutazás miatt azonnal eladó, Izabella-utca 8. II. 24.

Legszebb

és legfrissebb virágok és disznóvénnyek a legnagyobb választékban, a legelegánsabb, lakodalmi, névnap, szinpad, csokrok, a legimpozánsabb babérpálma és virágkoszorúk, valamint virágkosarak, asztal, és egyéb virágdíszek, legújabb nyosabban **Goldberger Ernő** szinpad Nagymező-utca 58. kaphatók.

Házvezetőnek

ajánkozik középkorú intelligens úri asszony gazdálkodó özvegye, aki a háztartás minden ágában kitűnően jártas. Anyátlan gyermeknek valóságos édesanyja lenne. Ajánlatot Budapest, VII., Arénaut 9. I. 5. szám alá kér.

Nőikalap üzlet

nagyobb szabású, jól megcélul, nagyobb vidéki városban, szabakkézből, betegség miatt eladó. Megtudható: Izabella-utca 29. II. em. 21.

Egy hálószoba

butor, világos angol stílus, keveset használt, majdnem új, nagyon olcsón eladó, VI., Bajnok-utca 2/b, II. em. 1.

Kajszinbarack

nagy ananászfajok, befőzésre vagy lekvárnak 3-20, zöldringlő 3.-, spanyol-meggy nagyszemű, ananászfaj 3-80, cseresznye nagyszemű, ropogós, fekete 4.-, cseresznye nagyszemű, piros vagy fehére 3-50, nagyszemű, pösméte 2.-, szép ribizli 2-60, zölddió 2-60, rétesalmát 3-50 koronáért ötkilós postakosaranként, csukordínye, ananászfaj 2-40, prescizotkukordínye 2.- koronáért kilónként szállít utánvétellel **Zeller Borbála**, Törökballinton, Pest-megyé. 26723

Borbély- és fodrászsegéd

elsőrendű erő, egy előkelő fodrász-üzletben azonnali alkalmazást keres (csakis fix fizetéssel). Cím: Pány Mihály, Rózsa-utca 24. sz. I. emelet 16.

Nőgyekek figyelmébe!

3 évi jótállással mindenki szerezz meg magának a cs. és kir. szab. Viktoria önműködő kézi hímzőgépet. Ára 8 korona. Pénzt előre beküldöknél egy csinos minta lesz mellé csomagolva. Leírásokat és utasításokat mindeuknek díjmentesen küld a Viktoria hímzőgép-gyár, Budapest, VII., Columbus-utca 28.14 emelet. 2662

Zálogcédulákat,

brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. **Brilliantokért** többet fizetnek, mint utonnan kerülnék. **SCHILLER IZIDOR**, Sipt-utca 8. 26316

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szönyegek, kényserítő körülmények miatt eladók; mahagoni hálószoba 180 frt, íróasztal könyvszekrény, nyel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszönyegek, lámpák, 3 águ villany 14 frt. Árverési butorekladás. **Dob-utca és Holló-utca sarkon** pince. 26616

Magyarországi Általános Ügyviteli Iroda

(Tulajdonos Emmert József.) Budapest, VIII., József-körút 51. sz. Telefonszám 56-10.

Adásvételi és Hitel-ügyletek.

Közvetítői erők faállományának, házak, telkek és földbirtokok eladását és vételét.

Olcsó kamatra gyorsan kieszaközli ingatlanokra és személyi hitelre kölcsönöket egyszeri lejáratra vagy tetszés szerinti törlesztés mellett.

Házassági ügyekben kieszaközli: unokatestvérek, hadkötelesek és külföldi honosok házasságkötését. Megszerzi az ehhez szükséges okmányokat.

Katonai ügyekben

törvényes alap fenforgása esetén kieszaközli: egyéves önkéntesi kedvezmény, katonai szolgálat alóli felmentés, hadgyakorlatokra való bevonulás elhastársának elnyerését.

Különléte ügyekben

elvallja: utlevelek, iparjog, italmérési jog megszerzését; nagykereskedések, örökbeadások, törvényesítések, honosítások, illetőségek kieszaközését.

Megvesz és készpénzzel kiifizet örökkegeket és követeleket.

Eljár miniszteriumoknál és egyéb hatóságoknál levő ügyekben és azokat kistireti. 26724

BUTOR

Pa, vas, réz és kárpított butorok, valamint legszebb és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzzért vagy részletfizetésre kaphatók

Bach Soma

butorraktára, Budapest, VI., Kertész-utca 50. sz. (Király-utca sark)

Polgári árak!

Pontos kiszolgálás! Kitűnő szabás!

Videkre miniat. kildők, nagyobb rendelésnél személyesen elmegyek.

Zeliszka János

angol úri szabóterem BUDAPEST, Andrásy-utca 56. I. em.

Allandó választék a legdivatosaabb angol és bel-töldi szövetekből.

Zöldségféléket,

tököt, karalábét, cukorkaborsót, kelkáposztát, ugorkát, postakosaranként, vegyesen 2 koronáért szállít **Szabó** konyhakertészete Csongrádról XII. 5361

Rétes-alma,

csemege-körte, ringlő-szilva, új paradicsom, töltöt zöldségpaprika, zöld tejes kukorica, görög, turkesztán és ananás dinynek. Postakosaranként 1 frt 20 krért szállítja **Szabó XII.** gyümölcs kivitele Csongrádon.

Bérmálási

ajándékul legajánlatosabb s legzselészerűbb, ha arany, ezüst vagy ékszerárul vásárolunk. E czikkeknek legmegbízhatóbb beszerzési forrása a már 28 év óta fennálló **Kohn Ede** és társa utódaai cég, Városház-utca 6. (a volt Granátos-utca). 26442

Vigyázzon,

ha meghült és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 721p

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések rész- és mahagoni butorok, szönyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265 Kézinczy-utca sark.

Felhívás

Breuer Vilmos ur, Bsz-Györgyi lakos ezennel felhívatik, hogy a "Mayer" gépgyár vas és fémöntő részvénytársaságának általa jegyzett 2 db. részvényére hátralékos 7000-éket és ennek 1902 április 23-tól folyó 5% kisedelmi kamatait pénztárunknál befizesse, mert ellenkező esetben alapszabályaink 9 §-a értelmében jelen hirdetésny háromszori közzétételétől számított 30 nap után társasági jogait és a már teljesített befizetéseit elveszti és az érvénytelenné vált címletek helyébe új részvények fognak kibocsátatni.

Kelt Szombathely, 1907. évi július hó. A "Mayer" gépgyár vas-és fémöntő részvénytársaság igazgatósága.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket, perzsaszönyeget veszünk és eladunk.

GROSZ SANDOR és társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 11, ezeltt Gyár-utca 2.

Az orsz. zeneakadémiaival szembe.

TELEFON 14-09

Butor:

Urasági lakberendezések háló-, ebédlő- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók **Földes B.** butortelepén, Kertész-utca 43. Király-utcai sarkházban. 970

Magánkutató iroda

Rákóczi-utca 75. Kényes megbízatásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat vállalal úgy magán, mint családi ügyekben **Kossa-Magyar Géza**. Telefon 67-47. 26703

Stenográfia.

Díjtalan gépirásoktatás az összes írógépeken. Díjtalan és biztos állástörvényes. Minden hónapban új tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsírótanároktól vezetett Stenográfia Országos **Gabelsberger** magyar-német gyorsíró és gépiróiskolában. Levelező és vitairás tanfolyamok. Kereskedelmi szakintézmények kereskedelmi akadémiái rendezés alatt. Tanítás reggel 7-től este 9-ig. Az intézet helyiségei VII., Kézinczy-utca 8. I. em. 30. alatt vannak és össze nem tévesztendő a Kézinczy-utca 3-as szám alatti Stolce-rendszerű iskolával.

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható **Barabásy Lajos** kölcsönkiviteléi cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetítő tisztviselői személy és tárcza hitel, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket érlekpapírokra, betéblázásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcédulákra is stb.

3 szó . . .

Egyenruha Tiller Budapest.

Börszékkipar

börszék és börfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy raktár valódi börszék és karosszékben, jóval olcsóbb árban, mint eddig.

Használt székek átalakítása börszékbe olcsó árakban. Legolcsóbb börfaragás és állványok. 26618

KI a YES-OUI-SI

eztől lapot megrendel, járva minden megrendelés mellé és önállóan is

angol és francia

nyelveket alapon megtanulhatja. Előzetesül az országos ként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványokat küld a kiadóvivalat. Budapest, Andrásy-utca 02. szám.

Urasági butorokat, szönyeget, csillárokat

és legelősebb berendezéseket (gyárakat és tüleket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond

VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stílusos matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Rézhálószobák, börgarnitúrák és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból gáz, villamos stb.-hez. 26597

Az ATHENAEUM r.-társ. könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-utca 54. szám) megjelent:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Bevetésül a hivatalos iskolai helyesírás útjait. Összeállította **SIMONYI ZSIGMOND.**

(Ára 20 fillér.)

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Összeállította

SIMONYI ZSIGMOND.

(Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Urasági butor

Eladók és vesznek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szönyeget, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág) utca 21., kapubejárata. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióküzlet nincsen. 26618